

DORINA V. IENCIU

CATACLISMUL

ANUL 2000

R O M A N

BUCUREȘTI 1933. EDITURA LIBRARIEI PAVEL SURU

DORINA V. IENCIU

CATACLISMUL ANULUI 2000

– roman –

Versiunea digitală 1.0 – martie 2025

Realizată după volumul apărut la Editura Librăriei Pavel Suru,
București, 1933

Fiului meu Doru

CATACLISMUL ANULUI 2000

Istovit de munca cerebrală, își odihni capul cu podoaba de argint, o clipă pe unghiul brațului drept, sprijinit pe masă; simți o sfârșire a cugetului, încordarea mușchilor slăbi, doar o tremurare ușoară mai stăruia să-i furnice sângele. Sufletul, o scânteie din marele Suflet, vizionarul, zbuciumatul, în chinuitoarea luptă cu insondabila taină a Cosmosului, neajutat de puținele simțuri imperfecte, își desfășură aripile, lăsând forma lui de humă, oprită ca o pendulă, atârnată la orologiul vremelniceii.

...Umbrele căpтуșeau firidele fotoliilor cu zăbranicul nopții; draperii negre se aninau pe pereți și în dosul tablourilor. Cu toată obscuritatea care pune stăpânire de moliciune pe celula de observator a celebrului astronom Fidas Luce, instrumentele de oțel străluceau ager; și mai ager se răsucea, ca o spirală sfredelitoare, spre nemărginiri, spiritul savantului veteran.

Puritatea de cristal a năzuinții întregii omeniri, concentrată într-o singură scânteie, caută formula de perfecțiune ideală. Și spiritul eteric își poartă nostalgia pe blocuri de nour, pe tremurări de stele și se opri albină pe crinul mâinii Creatorului...

Mirajul visului împăinjenește cu țesătura-i de strălucire înlăcrămată simțurile lui Fidas; el întrezărește vag crâmpoie iluminate de o flacără lucidă a tuturor spiritelor creatoare, crâmpoie de o formă diafană din împărăția fericirii, făgăduită de inspirații omenirii.

*

...Ornicul bătu ora 1. Fidas regulă telescopul; ochii lui scrutători, ademiniți de obstacol și fixați asupra unui punct, rămân încremeniți în orbite. Adâncimea șanțurilor de pe frunte pronunță plastic efectele înregistrate. Mâna stângă așază înfrigurată arătătorul pe un buton. Prin uși invizibile răsar cinci ființe, pășind fără zgomot ca niște fantome. În observator liniște captivantă. Elevii așteaptă cuvântul magic. Fața maestrului se crispă. Ridicându-și capul, pletele albe descărcau scânteii, iar ochii-i fosforescau.

— Un punct strălucitor ca un bolid deplasat din Marte gravitează cu mare viteză spre Pământ, le explică tinerilor, cu vădită tulburare, Fidas.

Lunetele se agită, astronomii căutând să urmărească cu încordare calea bolidului și să pună în funcțiune aparatele de filmare. Dar iată ochii desprind o formă care și-a fixat ruta orbește spre Pământ. Câteva secunde și aparatele de măsurat indică direcția.

O pasăre enormă cu strălucire de argint nou face câteva viraje asupra Câmpului Libertății, în preajma Romei.

Fascinați de vedenia miraculoasă și de repeziciunea cu care se desfășura evenimentul, aveau nevoie de efort pentru dezmoțirea simțurilor vrăjite. Elevii așteptau zăpăciți ordinul maestrului. Fidias alergă în camera din față; își repezi mâinile în mantia cu aripi; urmat de elevi zburară la locul aterizării.

Pasărea minune descălecă.

Evenimentul căzu ca un trăsnet. Uluită, populația Romei furnică, comentând nervos.

Într-un somptuos palat și totuși de o simplitate clasică, zidit în cadru de metal din pătrate de sticlă, a cărei monotonie era îndulcită cu ghirlande înflorite, atârinate de tavanul casei, amenajat în grădină cu flori exotice și palmieri, cu fântâni săritoare, cu statui cochetă de marmoră și bronz, introduse Fidias pe cei trei aeronauți-marțieni. Că nu se putea înțelege cu ei decât prin semne, era firesc; ciudată era și îmbrăcămintea și înfățișarea lor, de dimensiuni neobișnuite, totuși armonioase. Felul de a vorbi stârni uimire. Era melodia articulată cu nuanțări variate. Sonoritatea ei nemaiauzită impresionă plăcut urechea, intră în sânge, stimulând nervii. Toate se petrecură fără să se afle ceva din figurile ascunse sub haina ce părea supra-piele, dându-le înfățișare de scafandri. Într-una din cabinele casei ei se retraseră, lăsând impresia de neverosimil în urma lor...

În registrele cronologiei era anul 2000.

Cabinetul de primire al lui Fidias văzu ziariștii și personalitățile științei, discutând și gesticulând cu temperament sudic. Interviuul fu răspândit pe globul întreg prin transmisiunile la îndemână.

Sufletele fură cuprinse de înfiorarea unui mare eveniment în ajun. Ceva nedeslușit palpita în atmosferă; gândurile frământau scânteii noi în spuză cenușei unei vechi civilizații.

Istoria planetelor coincide cu marile revoluții ale Terrei. Fluxul și refluxul vieții, expuse capriciosului joc de culori și raze, rămân sublimul mister, nedezlegat încă de omul-creier. Semnele firii sunt incitibile din lipsa inițiatorului, se gândi în sine astronomul Fidias.

Ochiul suprasensibil al aparatului, impresionat de umbră, puse în mișcare mecanismul, care deschidea ușile automat, lăsând să intre Marțienii, înconjurați de privirile curioase ale persoanelor prezente.

Ei apar acum într-o tunică dintr-o materie cu singurul decor, centura de aur. Înălți de peste doi metri, figura lor sculpturală era de o simetrie clasică. Umerii lați, talia zveltă, ținuta dreaptă, brațe armonioase, ochii tăiați migdală, sub frunți netede și mari, gura mică, cu buze expresive și linii de impecabilă perfecțiune, se umbresc sub cea mai frumoasă podoabă a părului bogat, răsfrânt în ciorchini pe umerii lor de fildeș. Dar toată armonia liniilor

și nuanța de culoare subtilă a pielii rămân inferioare frumuseții ochilor de o strălucire aproape nefirească. Mișcarea ritmică a pleoapelor surdină plăcut evadarea puternică a strălucirii de reflector din acești ochi miraculoși. Sub puterea lor de hipnoză încremeni toată asistența, umplând nervii de fiorii neobișnuitului. Unii încercară să angajeze o conversație, dar în curând se resemnă; stângăcia omului era stridentă față de atitudinea Marțienilor.

*

Zorile se iveau. Purpura se ridică la orizont, ca un trandafir ceresc în glastra de marmoră a nourilor. Umede rămaseră urmele nopții, sticlind pe vegetație ca pecetea păcatului.

Somnul neliniștit și scurt nu izbuti să potolească simțurile și fantezia răscolită a Zeei. Personalitatea de compozitoare și virtuoasă a pianului cu energia aproape masculinizată și familiarizată cu emoții mari se simți acum covârșită de impresia obsedantă a Marțienilor.

Îmbinarea de culori, răspândite cald în dormitor pe pereții de sticlă, scotea mai plastic în relief frumusețea ei de italiancă bogată în grații. Orfană de mamă încă din adolescență, își potrivise firea după măsura adorației veteranului părinte Fidias. Omul muncit de problemele omenirii, savantul cerului, era recompensat pentru zbulciumul sufletească prin afecțiunea fiicei sale...

Sub năvala impresiilor și a gândurilor noi, răsărite peste noapte, se apropie, atrasă de instrumentul în care izbutise să introducă de atâtea ori viață din viața ei.

Mușchii, îmbibați de armonia muzicii, tremurau pe brațele tinere. Fibrele Zeei adaptaseră sunetul ca pe un element necesar.

Ascultând răscolirea sufletească a fiicei, Fidias intră, întâlnind în ușă pe fiul său Marius, care și el, intrigat de văpaia cu care frământau degetele surorii clapele de fildeș, simți nevoia să-i comunice Zeei impresiile puternice, ivite în urma Marțienilor.

Ei rămaseră opriți ca două lumânări aprinse în preajma ei. Câtă dragoste curată nu emanară ochii, care încălzeau acest copil fermecător! Simțindu-i aproape, Zeea sări sprintenă și gingaș cuprinse cu brațele făpturile iubite.

— De ce atâta tulburare, micuța mea?

— O, tată!

— Zeea, observi, îți cresc aripi la degete.

Marius, apucându-le cu delicateță, sărută mugurii trandafirii.

Mișcată că tatăl și fratele sunt la ora asta matinală încă în toaleta de seară, și nu și-au așezat frunțile trudite pentru repaus, le zise cu bunătate:

— Îmi faceți plăcerea să vă servesc un ceai?

Apucă brațul tatălui, oferindu-i pe al ei fratelui, se plimbară de câteva ori prin cameră, așezându-se apoi pe un jilț în umbra unui boschet cu flori tropicale, în timp ce gurița îi ciripea mereu fleacuri înviorătoare pentru nervii extenuați.

Pe nesimțite se ridică, lăsându-i să continue subiectul conversației, apăsă soneria, dădu semnalul la bufet omului automat, numit Sintaxa. O pauză de cinci minute și ascensorul sosi încărcat cu trei tacâmuri de aperitive, servite pentru ceai.

Confortul, ajuns la apogeu, le permitea să consume o masă delicioasă, cheltuind minimul de efort pentru procurarea ei. Tot miraculosul buton opri masa mobilă în apropierea jilțului ca să ofere aurul topit al ceaiului, care își irosea aburii aromați ca o slavă păgână.

Zeea prinse toarta de argint a ibricului și își umezi buzele frumos arcuite. Ceaiul stimulează nervii, toți trei urmând să discute din nou apariția Marțienilor, devenită preocuparea lumii întregi.

Impresionat de lumina zilei, aparatul-regisor stinse becurile. Decorul camerei luă alt aspect. Feeria de culori, reflectată pe pereții de sticlă, cu nuanțe armonios îmbinate, răspândea o atmosferă de basm. Dispoziția sufletului, supusă acestor variații, urcă diferite game.

Funcțiunea creierului, înmagazinat, ca niște silozuri, cu idei și accelerată cu ajutorul tehnicii, ajunse la ascuțimi de lame. Omul secolului al XX-lea, cu rațiunea cristalizată până la absurd, adeseori devenea de un calm barbar.

Nu astfel era disciplina sexului. Rafinamentul șlefuit de atâtea secole de sensibillii eroticului înclina spre satisfacții antice. Zgomotul de mătase al perlelor, difuzat în sânge prin diferite maniere, se ridicase la culmi de simboluri erotice.

De o altă concepție era pătrunsă educația în familia puritanului Fidas. Disciplina pasiunilor avea singura formulă magică: „să fii bun prin rațiune și sentiment”. Cei doi fii ai lui, Zeea și Marius, exteriorizau concepția binelui în gând și faptă, ca procesul vegetației: floarea și fructul.

Și ei comentau viu evenimentul astral...

— Tată! Întrezezi tu oare un folos real pentru omenire sau vei reduce la un simplu fapt divers scala aeronauților la noi?

— Ar fi prematur să mă pronunț, fiica mea, n-am aflat încă scopul pentru care și-au ales planeta noastră.

— Judecând după forma atât de armonioasă a fizicului, bănuiesc o stare de sănătate impecabilă, iar muzicalitatea limbii dovedește o cultură superioară.

— Ai remarcat ochii lor, Marius? – grăbi întrebarea, sorbindu-și ceaiul cu respirația reținută, pe când o ușoară poleială rumenă îi acoperi obraji.

— Rămâne de văzut ce ne aduc acești ochi plini de suflet și inteligență, nu pot să judec după aparență.

— Aș dori ca bătrânețele mele să mai ajungă să vadă ascensiunea Binelui la superlativ!

— Tu poți fi împăcat, scumpul meu părinte, succesul muncii tale atinge hotarele minunii. Omenirea îți va fi recunoscătoare pentru pacea realizată și stabilită pe Pământ!

— O, nu e așa, fiule! Eu văd multe neajunsuri și simt rănilor care sângerează... și... mă... doare aici... aici mă doare... copiii mei; inima asta, care bate de atâtea decenii... numai pentru umanitate, nu și-a realizat încă marele vis; ...poate acum; ...acum presimt și văd, parcă a avea, cum visurile mele... se întruchipează... Da! Marea mea dragoste, care m-a covârșit, strivind toate preocupările ce mi se păreau egoiste și meschine, trebuie să aibă ecou... până dincolo de limita rațiunii noastre... Ceva mistic îmi scormonește în suflet și-mi dă putere să cred dârz în înfăptuirea acestei viziuni...

Figura lui Fidias părea eterică, ochii îi străluceau, purtând pe Dumnezeu perfecțiunii în halucinația lor. Era de o frumusețe divină bătrânul cap cu entuziasmul pe buzele-i tremurânde. Copiii îl priveau fascinați, îi luau mâinile, mâinile lui, în miezul cărora zăcea stampla însângerată a destinului omenirii, și i le sărutară cu sfințenie.

Clipa, urcată la culmea frumuseții, risipea un val de pulbere stelară peste tabloul sacru, încremenit în veșnicia perfecțiunii imaginare.

*

...O muzică plăcută dădu semnalul pentru adunarea familiei în holul mare. Marțienii își făcură apariția.

Ei dovedeau interes viu pentru tot ce le cădea în cale și acest interes se manifesta prin vioiciunea privirii, prin elasticitatea gesturilor suple. Fură salutați cu o elegantă înclinare a capului pe care Marțienii o imitară. O ușoară timiditate se născu din lipsa mijlocului de comunicare, dar spiritul ager întrezări acest neajuns și unul dintre ei, care părea mai în vârstă, se apropie de Fidias, purtând o cutie mică în mâna dreaptă. Așezând-o pe masă, o deschise. Ea conținea alte trei cutiuțe, deschise și ele la rândul lor, din care scoase aparate simple de formă nevăzută încă. Așeză pe masă în semicerc cele trei aparate. Persoana a doua, ceva mai mică de ani, se așeză pe un scaun cu spatele spre masă, dându-și capul pe spate. Părul celui așezat pe scaun fu cuprins în ambele mâini în preajma cefei și despărțit în trei mănunchiuri, apoi fiecare mănunchi se fixă într-unul din aparatele de pe masă. Al treilea Marțian aranjă și puse în funcțiune un buton. O zbârnăitură ușoară ca de albină fu auzită, apoi aparatele se puseră în mișcare, spre

uimirea celor de față. Se ridică întâi o placă pe care se înregistrau niște semne. Din cutia a doua se ivi o tăbliță albă pe care apăreau și dispăreau imagini de umbre, pe când al treilea reproducea sunetele vorbite de Marțieni. Procedeu dură câteva minute; plăcile fură scoase din aparate și așezate pe masă unele lângă altele. Marțianul, cedând locul său lui Fidias, acesta se supuse și fiii lui în scurt timp văzură însuflețindu-se imaginile; cuvinte scrise, fraze întregi apărură; vocea lui Fidias fu auzită clar din aparatul al treilea. Acum înțelesesă că aparatele, cu ajutorul părului, lasă să se vadă și audă toată acțiunea creierului. Și mai mare le fu uimirea când ei din semnele înregistrate știură să afle sămburele în jurul căruia se învârtiseră în câteva clipe gândul și fantezia lui Fidias. Acțiunea creierului se reflectă pe plăcile suprasensibile cu precizuni de oglinzi. Luară cutiile și se retraseră în camera lor, făcând politicos un gest de salut.

*

Trei zile trecură în cele mai agitate așteptări și diferite comentări până când Marțienii se lăsară văzuți.

Salutară cu accent dulce în limba italiană pe amfitrionul casei, nu spre mica uimire a lui Fidias. În fraze scurte și concise explicară retragerea lor, având scopul să-și însușească limba. Cu ajutorul aparatului unde, paralel cu imaginile, se înregistraseră formulele limbii și cu ajutorul vastei biblioteci a lui Fidias reușiseră în scurt timp să descifreze felul de a gândi și de a se exprima al Pământenilor. Fidias, neputându-și stăpâni bucuria că va putea comunica liber cu aceste arătări ale cerului, le întinse mâna, strângându-le-o cu căldură. Vraja se frânse. Între savanții din Marte și Fidias se făcu o apropiere de la om la om.

Fidias află că cel mai bătrân se numește Saturnus, reprezentantul științei, al doilea Uranus, savantul cultului și al moralei, iar cel mai tânăr era patronul artelor, numindu-se Marte.

— Am venit să cercetăm planeta Pământ, procedând la fel și cu alte planete din Univers!

— Pământul nostru va servi prea puțin pentru îmbogățirea științei și a culturii marțiene, se scuză cu modestie Fidias.

— O nu, are și Pământul tezaurul său, iar defectele și scăderile ne servesc drept criteriu de comparație. Nu e nimic sub soare atât de bun să nu poată fi și mai bun. Progresul n-are oprire.

— Poate Pământenii n-au spiritul de observație atât de ascuțit; altfel n-ar fi tolerat ignoranța alături de sclipiri de genii – zise Saturnus cu multă înțelegere.

— Răul zace mai adânc; sunt păcate moștenite, ale căror gheare de vampir înfipte în sânge le poartă omenirea din generații în generații, zise Fidias cu durerea sugrumată în piept.

— Cum stați cu elementele și cu sufletul? reluă din nou firul conversației Uranus.

— Elementele în natură se îmbină și dezbină, se compun și descompun după o anumită lege; nu astfel stau lucrurile cu Firea, care nu și-a găsit încă formula precisă; ea oscilează deasupra prăpăstiilor între doi poli mereu opuși. Răul predomină binele, iar pentru întunerici încă nu s-a născut soare să-l alunge din Univers. Relativul a devenit dogmă. Putreziciunea dă naștere vieții; or atare viață nu se poate ridica la „Ideal”.

Uraniul, elementul nobil, ajunge să se descompună până la pulbere. Cifrele sunt un mijloc efemer pe care încercăm să așezăm Universul; măsura e hibridă. Viitorul nu-l putem pătrunde, iar trecutul se reduce la simplitatea umbrei. Prezentul e un zid infinit de subțire, infinit de înalt și adânc; el se întrepune totuși dur și obscur între „a fost” și „va fi”.

Manivela destinului e lăsată la voia întâmplării; hazardul cu mască de paiată ne sfidează, hohotindu-ne în față. Rânduiala nu-i nici în mâinile noastre, nici în manifestarea firii; e jale pretutindeni... pretutindeni... Nimic nu rezistă nimicirii, căreia noi în limbajul științei îi zicem prefacere. O fericire distrusă e tot prefacere... O ființă pierdută, o avere distrusă de incendiu e supusă aceleași legi; dar „insul”, „eul”, pentru pierderea și durerea lui cu ce va fi răscumpărat de marea „prefacere”?

Precum vedeți, domnii mei, abia într-o răsuflare v-am deschis câteva uși la marele magazin cu mistere al lumii noastre, mistere ce miros a pucioasă și a hoit.

Noi suntem ca dansatorul pe frânghie (o să-i faceți cunoștința mai târziu), sau ca peștele în apă; depunem un efort uriaș să ne menținem echilibrul. Și numai aceia care ajung să fie jongleuri mai abili pot să-și hărăzească clipe de fericire... o fericire relativă și temporară. Sărmana mea omenire! oftă adânc Fidias, închizându-și pleoapele parcă să oprească izbucnirea emoției.

— Imperfecțiunea predomină întreg Universul într-o măsură oarecare. Judecând după primele impresii, populația planetei Marte pare să-și fi format o civilizație superioară Pământenilor, întrucât și mediul ne favorizează.

— Dar multe din bunurile noastre se vor putea adapta civilizației pământenilor, – grăbi să-l completeze Uranus, părându-i-se că Saturnus ar putea jigni cu francheta lui pe patronul casei.

— În comparație cu confortul și dogmele moralei, arta o găsesc mai bogat reprezentată, adăogă Marte.

— Sunt măgulită, domnii mei, de aprecierea adusă artei, zise intrând cu pași legănați Zeea.

Marțienii fură surprinși de apariția îmbrăcată în pala vechilor romane, țesută din mătasă albă, ale cărei cute învăluiau figura de statuie, în linii și umbre moi. Curele de aur încinseră cu sandale picioarele de păpușă.

Fecioara preocupată de frumosul în artă, al cărui tonic îi alimenta tinerețea spre imbolduri nobile, afirma tendința naturii de a produce o rasă pură.

Marte cercetă cu privirea liniile și forma Zeei. Ea simți o ușoară înfiorare; ascuțimea privirii îi pătrundea în oase. Răspunse cu aceeași nobleță inerentă firii ei, prin fraze vorbite în limbajul albastru al ochilor. Întinse brațul celui mai bătrân și conduse domnii în sufragerie. Aici îi aștepta o masă rotundă aproape ascunsă sub draperia florilor, care atârnavă ca o binecuvântare parfumată, potolind albul puternic al tacâmurilor, strălucirea cristalurilor și argintul așezat în diferite poziții ca niște formule cabalistice. Chioșcuri de palmieri, cu lumini feerice, ademeneau la repaus, pe când un ecou de muzică nevăzută plutea prin sală.

Zeea își ocupă locul. Numele scris în alfabet luminat pe speteaza scaunului, indică locul celor prezenți. Marțienii se așezară tăcuți. Un funicular mic șerpui pe masă, depunând automat lângă tacâmul fiecăruia farfurii cu aperitive.

Zeea, luând cuțitul de os într-o mână, iar furculița într-alta, făcu câteva gesturi ca de scrimă, înfigându-le în peștișorul ce zăcea întins pe o farfurie albă. Marțienii o priveau nedumeriți cu expresia uimirii în ochi. Zeea, văzându-i încurcați, își dădu seama, poate vor fi având alte obiceiuri pe Marte și încercă să-i încurajeze și să le explice maniera mâncării.

— Nu cumva vi se pare rustic felul nostru de nutriție? Dar cum spunea fiica mea, noi știm să ascundem acest obicei străvechi sub maniere elegante, iar tehnica ne ajută să împodobim și să facem atrăgătoare o masă bună. Cât despre igiena alimentelor ne asigură reputația chimiei, care a înlocuit bucătării de pe vremuri cu doctori în chimie, iar vechile bucătării s-au schimbat în laboratoare, având la îndemână instrumente, instalații moderne.

Fidias și Zeea, continuând să mănânce, erau stânjeniți de privirile mereu cercetătoare ale Marțienilor și de abținerea lor de a mânca.

— Îmi dați voie, parcă aminteați ceva despre igienă, domnule Fidias? Dar peștele, cum văd, e un hoit, asupra căruia miriade de microbi au dat năvală numai de când îl văd aici pe masă, nemaîndrăznind să-mi închipui procesul de descompunere și intoxicația la care vă expuneți în felul acesta.

— Aveți multă dreptate, domnule Saturnus, dar vegetarianismul își are și el neajunsurile lui.

Aproape palidă sub impresia celor auzite, Zeea profită să întrebe cum se alimentează, căci ar dori să le procure cele necesare.

— Noi suntem aprovizionați de acasă și ne ajunge până la reîntoarcere, grăbi să o liniștească Uranus.

Un rezervor era așezat în mijlocul mesei între ghirlandele de flori cu niște brațe terminate în robinete, lăsând să curgă în paharele de cristal o băutură galbenă și spumoasă. Zeea și Fidias și-o serviră, apoi aprinseră câte o țigară.

Marte, neputându-se stăpâni, le zise: ceva ce umbrește arta fără să-i pot întrezări și folosul.

Zeea își mușcă buzele și puse țigarea pe scrumieră, strivindu-i ochiul de jar.

— Nu sunt decât obiceiuri rele, se scuză Fidias, de care nu ne putem dezbrăca și când mă gândesc câte nu avem. Au crescut ca pădureții, cotropindu-ne. Fiul meu Marius îmi face adesea liste întregi asupra scăderilor acestei epoci, dar odată ce-a devenit rutină civilizația noastră, cei bătrâni nu se pot adapta schimbărilor, care ar revoluționa întreg trecutul și tradiția noastră.

Se auziră niște pași sprinteni și totuși reținuți. Figura elegantă și vioaie a lui Marius se apropie de masa pusă, salută și se așază, neobservând că tacâmul Marțienilor a rămas neatins.

— Evoluția medicinei, întrucât sunt inițiat de fiul meu, a adus multe inovații pentru ameliorarea suferinței; suferința totuși persistă tenace.

— Persistă și va persista câtă vreme ignorăm profilaxia. Medicina taie și vindecă, dar nu izolează publicul de contaminare. Omul a rămas încă în primitivism; păturile muncitorimii sunt și azi focarele atâtor epidemii. Propagarea regulilor igienei de către medicii misionari și prin cinematografe, radio, nu prinde; plebea se bălăcește în mocirla lenei; eu însumi am organizat farmacii ambulante, cu surori de caritate și broșuri instructive; am cercetat personal efectul acestei acțiuni; durere, roadele sunt nesatisfăcătoare.

— Te-am sfătuit mereu, fiule, să încercați organizația pe o altă bază. Omul primitiv are oroare de doctori și medicamente. Poate prin preoți, în cadrul misticismului, să puteți pătrunde în sufletele zăvorâte.

— Aș dori să știu dacă planeta dumneavoastră mai are atari probleme nerezolvate, se adresează lui Uranus, cu zâmbet fermecător, Zeea.

— N-avem nevoie nici de profilaxie, nici de propagande. Omenirea se izolează rațional prin supra-piele, care e unica noastră îmbrăcăminte.

La auzul acestor cuvinte, Marius deveni foarte atent. Medic fanatic, creier chinuit de probleme, cum era, prinse momentul și-l exploata.

— Pământenii nici nu-și dau seama de risipa de energie, cheltuită în luptă cu formidabilul dușman invizibil: microbii... Scurtimea vieții, accidentele atât de dese, năvala microbilor ziua și noaptea asupra porților deschise, adăugându-se încă faptul alimentării atât de nepotrivită, duc fatal la îmbătrânirea și ruina completă a organismului.

Cheltuiți sume și energii enorme pentru studiul microbilor și nimicirea lor, când e atât de simplu să te izolezi ermetic de lumea acestor mizerabili. Și cu energia, observ, nici nu se prea face economie, continuă Saturnus. Acest bun care e propria noastră viață – dați-mi voie – trebuie altfel gospodărit.

— A trăi bine și frumos e o adevărată artă! Nu e așa, domnule Marte?

— Da, dacă doriți să o numiți astfel; eu cred că e o necesitate, ba mai mult, o datorie să-i dăm sufletului o formă cât se poate de perfectă, iar sufletul la rândul lui să nu tortureze această formă, corpul, când e purtat de avântul zborului, – îi răspunse Zeei Marte, pe când ochii-i o dezmierdau blând; apoi se opri răsuflându-i că ar dori să cerceteze muzeele și bisericile încă în cursul zilei.

Marius, scuzându-se, salută și plecă la spitalul central al Romei.

Drumul îl făcea aproape întotdeauna pe jos, trecând pe sub balconul casei unei vechi familii de prinț, cu ultimul ei descendent, Giovanni di Priboia. Casa câștigă o neprețuită valoare pentru el, prin Claudia, fiica lui Priboia, o ființă adorabilă, în vârstă abia de 20 de ani.

Marius, atras de vraja micuței privighetoare, ocolea câteva străzi să o poată zări în umbra unei mari ciuperci roșii, așezate într-o oază de flori, adevărată colivie pentru o pasăre dulce.

Ea nu i se arăta întotdeauna, ci rupând câte o floare i-o lăsa să cadă la picioare. Acest joc de „nu mă uita”, avea darul să descrețească fruntea lui Marius; omul ideilor și al progresului se apleca, culegând ca un student alfabetul dragostei, zvârlit așa la întâmplare de o mână capricioasă. Cugetul lui necorupt cerea această picătură de rouă a iubirii spirituale.

Sufletele mari păstrează în fond o naivitate de copil; ele sunt ca piscurile munților cu veșnica zăpadă a inocenței... Nu știu să cucerească, sunt însă mereu cucerite. Văzând o fetiță cu expresie de înger, cu lacrimi în ochi și cu picioarele goale, sunt în stare să și-o atașeze pe viață.

În ziua aceea, Marius dorea o întrevedere cu Claudia, deși nu o zări pe balcon; intră în ascensor și se opri în preajma ușii, care nu se deschise automat ca de obicei, ceea ce dovedea că Claudia sau nu e acasă, sau nu-i dispusă să primească.

Parcă i-ar fi trecut o umbră rece prin nervi. Scoase un bilet pe care scrisese:

„Prietenă! La reîntoarcerea de la spital, dacă vei fi acasă, dorește o întrevedere cu Tine, Marius”.

Biletul îl vârî în cutia cu scrisori.

*

Monumentala catedrală a Sf. Petru și Capela Sixtină își menținuseră încă splendoarea din secolul al XVI-lea. Cupola, unică în felul ei, a rămas o minune a veacurilor; fresca scenelor sacre era smălțuită cu funinginea fumului de miresme. Adevărate pături de smirnă miruiau frunțile sfinților, purtați în fecunda imaginație a lui Michelangelo. Grandiosul a fost exprimat în toate formele de acest Hercule al dălții și penelului. Virilitatea pământului a țâșnit ca o cascadă clocotitoare prin degetele de humă ale gigantului vizionar și creator. Imposibilul și-a găsit expresia în piatră, în var și pe pânză. Inspirația s-a întruchipat, când cu putere cosmică, când prin subtilitatea de dantelă a liniei și a culorilor...

Pater Floriano, fratele lui Fidias, primi în aula cea mare a bazilicii pe vizitatorii astrali, întovărășiți de Fidias.

Marțienii remarcară frumusețile adevărate, cu multă pricepere.

— Expresia sfinților are o notă de melancolie, eternizând parcă suferința, observă Marte.

— Deși baza religiei creștine a fost iubirea, replică Uranus.

— În durere se nasc perlele, răspunse pater Floriano.

— Durerea dovedește absența perfecțiunii, zâmbi puțin ironic Saturnus.

— Biserica noastră are meritul de a fi încurajat arta, istoria sfinților oferind cel mai vast material inspirației; iar cultul, cu ajutorul muzicii, pătrunzând profund în cutele sufletului, a creat capodopere.

— Nu înțeleg însă – zise Marte – cum ați ignorat cu totul pe marele pedagog: Natura? Și nu găsesc nicio umbră de idealizare a naturii.

— Cu suferință sunteți dăruiți din plin; ce rost are s-o idealizați? Suferința și ignoranța sunt surori gemene; pe Marte se stârpește tot ce ar produce cuiva durere. Toate contrastele sunt dușmane: răul e dușmanul binelui, urâtul al frumosului, tot așa și suferința e dușmana bucuriei.

— Dar cum am putea să concepem binele, neavând puțința comparației? întrebă intrigat Fidias.

— Efectele lor au intrat prea adânc în subconștientul omenirii, de aci îngrijorarea.

— Noțiunile prinse în rețeaua simțurilor se judecă prin prisma contrastelor; încă nu sunteți familiarizați cu lumina pură...

— Ce cuprinde doctrina creștină, dacă nu iubire și caritate, arme pentru stârpirea suferinței? Or noi vedem că bazilică Sf. Petru, sinteza artei, stă

alături de suferința ignorată. Cum se pot tolera – lângă risipa asta de bogăție – case mici, în care zace îngropată sărăcia mare? În numele cui? Al iubirii și al lui Dumnezeu?

— O singură scuză, frate Uranus: Arta rămâne grăitoare în casa Domnului pentru amatorii frumosului, îndulcind suferința, adause îngăduitor Marte.

— Arta, produsul zburcării umane, născută tot din durere, e temporară. Nu vezi melancolia Madonei, cu pruncul în brațe? Bucuria cu care-și privește odrasla, e cuprinsă în valul reminiscenței: a durerii de facere?

— Nu, domnule Floriano, din credință trebuie să izbucnească elan și tumult de viață, zise Uranus, adresându-se preotului.

Paraclisierul întâmpină musafirii, rugându-i să-și ocupe locul; se fac pregătirile pentru serviciul divin.

Pentru mulțimea care se adună în biserică, Marțienii erau o atracție explicabilă. Îmbrăcămintea lor ciudată fu admirată. Ei apăruă în haine izolatoare, care ascunseră figurile sub masca cu ochelarii de sticlă groasă, iar multe fire regulate pentru respirație, înregistratoare, microfoane și multe altele, precum și strălucirea neobișnuită a acestei haine, produceau un efect ciudat.

*

Zorul cu care se pregătea Zeea pentru reușita seratei în cinstea Marțienilor era mare. Numai adâncimile mărilor răscolite aduc la suprafață atâta tremurare și sclipire de spumă luminată, de câtă era cuprinsă acum Zeea, punându-și în valoare toată sensibilitatea și talentul ei de artistă incomparabilă.

Din când în când se iveau urme de ușoară umbră pe fruntea cu netezimi de marmoră. Pâlcuri de gânduri se perindau sub această boltitură de mic Univers și ciocanele sângelui îi băteau tâmpilele cu furie îndârjită. Zeea era numai tremur... și nădejde... În inima ei feciorelnică zvâcnea tumultuos primăvara... Grijiile de amfitrioană se iroseau ca fulgii de păpădie, bătuți de vântul unei presimțiri amăgitoare... și Zeea se lăsă cucerită de acest farmec amețitor...

leși puțin pe terasa casei să-și potolească nervii. Apusul învioră simțitor atmosfera Romei cu răcoare, culcându-și umbrele la întâmplare, formând niște arabescuri din linii și unghiuri bizare. Soarele ca o portocală uriașă, cobora în panerul de vapor al cerului. Jocul de culori al diferitelor case, construite din sticlă, în locul celor masive și neconfortabile de odinioară, dădea Romei un aspect de grădină cu flori exotice.

Mașina lui Fidias, pusă în mișcare de forțe electrice, alunecă mută pe pavajul de marmoră al Vaticanului și dispăru prin poarta de Est, prin străzile largi și puțin populate ale Romei. Populația folosea mai bucuros dintre vehiculele mantia cu aripi, iar pietonii alegeau ca mijloc de comunicație punțile mobile, așezate peste străzi, între două rânduri de case, la altitudinea ultimului etaj, purtate de uriașe macarale. Acest fel de comunicație era preferat și din pricina ușurinței și pentru că oamenii deveniți fanatici după razele soarelui, căutau cu orice ocazie să beneficieze de efectele lor recreatoare și dătătoare de viață.

Fidias purtă musafirii prin muzeele unde se păstrau urmele civilizațiilor vechi, cu toate scăderile și uneltele barbare. Civilizația la care s-a urcat secolul al XX-lea a făcut un drum bătut cu piroane și încătușat cu lanțuri medievale. Chinurile sclaviei, sângele atâtor victime grăia prin grosolănia brută a mijloacelor omului-bestie... Epocile care se târau cu încetineala melcului, parcă erau răzbunate acum de furia vitezei. A depune minimul de energie și a produce maximul de efect, se stabili în conștiința omului modern ca o deviză reconfortantă.

— Rasa albă, unită prin reforma unei organizații mai umane, și-a dat seama că abia acum stă să descifreze alfabetul adevăratei culturi și civilizații, afirmă cu hotărârea ideologului Fidias.

Aeronauții scormoniră fără milă toate plăgile, neobservate de ochii miopi. Bătu ora trezirii omenirii întregi din letargia hibernării atâtor epoci...

Mașina luase direcția spre periferiile Romei, ajungând pe câmpuri cu ferme model. Fidias explică minuțios felul de îngrășare chimică a pământului și arătă deasupra semănăturilor rețelele electrice care i-au ridicat de zeci de ori fertilitatea. Trecură pe lângă codrii de aur, care își murmurau smeriți bogăția; spicele de grâu, prin sulii de pai, înfingeau energia capturată a soarelui și a electricității în bobul gras. Un chenar verde de smarald viu ținu strâns grânarul de belșug. Alei cu măslini, insule de smochini, și sori liliputani, ascunși sub umbrele de frunze, dădeau un colorit vioi câmpurilor vaste. Șuvița de argint a rețelei de canale amuză ochiul. Iar furnicarea nervoasă a nenumărate gâze negre și mari, dădeau un accent de muncă asiduă întregii panorame.

— Orașele dau impresia unui arbore, a cărui periferie se subțiază; mahalalele proletare sunt puțin îngrijite în comparație cu centrul unde găsim condensate minunile arhitectonice lângă expresia artei în marmoră și bronz și vitrine asortate cu mărfuri transoceanice și cu nimicuri plăcute.

— Da, aveți perfectă dreptate, domnule Saturnus, dar parcă și orașele au o lege a gravității lor proprii. Centralizarea valorilor dă aspectul de ceva

prea compact și e în defavorul periferiei, dar și a centrului, care se îneacă în această atmosferă sufocantă.

Trecând prin suburbia fabricilor, Saturnus îi atrase atenția lui Fidias asupra fumului ieșit în voie din coșuri semețe.

— Strică și pitorescul aceste vulcanes nepotolite, adaugă Marte.

Sirenele anunțară sfârșitul muncii; era ora 18. Sute de muncitori și muncitoare apărură într-o dezordine gălăgioasă prin o sumedenie de uși, înnegrite de fum și impurități; păreau ca niște urdinișuri din care roiesc vioaie albinele muncitoare. Oameni îmbrăcați prost, cu mâini grosolane și vine umflate, își ștergeau frunțile cu mânecile soioase... Femei cu spinarea diformată, cu obraji ca pământul crispat de secetă, unele ascunzându-și zbârciturile sub farduri stridente, mergeau mai zorite la căminurile unde dezordinea și lipsurile se înstăpâniseră. Copii lăsați în grija întâmplării, nespălați, jucându-se cu trivialitățile, mai abil decât cu niște mingi, alergau în întâmpinarea mamelor, care, în loc să-i mângâie, îi primeau cu sudălmă și bătai. Tinerii se găsiră, se uniră și lipsiți de simțul pudorii, dădeau un spectacol de bâlci senzual.

— Fiind timpul prea avansat, ne vom opri cu altă ocazie să le cercetăm toate, zise Fidias, cu gândul la grijile Zeei.

Întoarse mașina și o luă pe șoseaua principală, oprindu-se la spital. Marius plecase cu un ceas mai înainte ca de obicei.

*

Șiragul de becuri încercuia magnific cu jarul luminii casa lui Fidias, și altfel bogată în culoare și strălucire. Aripa stângă a casei la ultimul etaj era rezervată pentru aterizare. Minuscule mașini zburătoare, figuri cu aspect de pasări, populau terasa spațioasă.

Zeea răsări în ușa salonului cu fața albă ca de arătare. Părul negru, stropit cu nestemate, îi accentua paloarea, iar ochii, în seara aceea măriți, purtau cerul în albastrimea lor.

Înainta cu legănări de gondolă; pașii ei călcau pe flori exotice... Bustul cuprins în decolteul rochiei galbene, se ridică conștient și imaculat ca o efigie concepută de creierul geniilor vizionare.

În salon o așteptau personalitățile politice și, dintre prietenii ei, doamna și domnul avocat Piedro Rondi. Doamna, de talie mică și rotunjoară, sărutând pe Zeea, îi zise:

— Scumpa mea, voi ați revoluționat toate spiritele cu faima Marțienilor; dacă nu-i vedeam în bazilică, prin aparatul televiziunii, aș fi avut certitudinea că povestea celor trei crai de la răsărit se repetă.

— E atât de reală, dar mi-e teamă că dispăre ca o poveste, le răspunse cu zâmbet plin de grație Zeea.

— A, vasăzică te-au cucerit gentlemenii cerului, frumoaso! o tachină avocatul Rondi.

— Stelele își au destinul lor... Aș dori pentru astă-seară să legăm armistițiu, domnule Rondi, ești de acord?

— Nu, frumoaso, azi voi încerca să fac pe astronomul și te voi persecuta cu privirile prin obiectivul meu de jurist.

— Ah! Piedro, bătrân incorigibil ce ești, lasă fetița, n-o vezi ce înfățișare de sfânt bizantin are?

— Soarele sfinților a dispărut demult, acum trăim sub cerul realismului, faptele vorbesc, dragă doamnă Rondi.

— Ah, văd că te-ai molipsit, ești o savantă coaptă până în măduvă; dar ce-i cu ochii tăi, Zeea? Irisul ți-e mărit, iar pleoapele tremură parcă sub povara visului și ai ceva sublim în toată atitudinea ta.

— Veșnic fermecătoare, scumpă nepoțică, întrerupse vorbele lor pater Floriano.

— Bine ai venit, unchiule, salută Zeea, întinzându-i mâna prințului bisericii, om în floarea vârstei, bine legat, cu fața ca bujorul. Umorul era o necesitate a firii lui; luând lucrurile pe laturea luminoasă, avea și o doză bună de optimism, care-l făcea atât de sociabil.

— Ei, de ce te zbați ca o rândunică speriată? o întreabă, strângându-i cu ambele mâini mânăța ei albă.

— Sunt îngrijorată de reușita seratei, îi șopti unchiului; vreau să ofer tot ce se poate mai select și bogat.

— Mărul de aur o să-l prindă în zbor tot degetele astea, care împlânzesc și stihiiile pământului...

— Nu te-am știut atât de iscusit în galanterii, vulpe bătrână, îl lovi pe umăr Gaius Capinelli, un exploatator al vieții.

— Ehei, amice, eu știu una și bună: vorba dulce mult aduce.

— Da, da, iezuitule, umbli cu bomboane după cucoane...

Sosiră alți musafiri, domni și doamne din elita Romei.

Zeea era scăpărătoare; pentru fiecare avea o vorbă plăcută, o frază de spirit, făcând să tresalte sufletele înviorate.

Marius intră de braț cu Claudia.

Zeea grăbi să-i întâmpine, îmbrățișându-și prietena din copilărie. Contrastul între Claudia și Zeea era remarcabil. Claudia purta o rochie verde, tivită cu blană de hermină, pe când a Zeei se termina în franjuri de perle negre și o prindea așa de bine rama neagră a părului și a perlelor. Părul Claudiei, roșu și ondulat pe umeri, completa de minune figura de copil, pe

când tăietura rochiei lăsa la discreția ochilor formele de căprioară zvăpăiată. Cercetă nervoasă, abia stăpânindu-și curiozitatea, printre cei prezenți, pe Marțieni.

Lumea adunată se grupă; unii în jurul lui Fidias, întârziat puțin, alții se alăturau Zeei, iar Capinelli grăbi lângă Claudia. Marius se retrase mai în urma lor. Alt grup animat își formă pater Floriano cu glumele lui pline de spirit.

Sosiră și cântăreții celebri de la Scala și de la opera din Roma, apoi o trupă de dansatori din Egipt, în turneu prin Europa.

Nu peste mult își făcu apariția sculptorul Fidias Luce junior, vărul Zeei. O personalitate formată la începutul majoratului său. Tonul cald, exprimat prin linii simple, avea ceva identic cu tendința compozitorilor muzicii moderne. Sosi și reformatorul școlii de pictură, maestrul Darsen, apoi o mulțime de tineret din cercul de prieteni al Zeei.

În sala ovală, împodobită cu ghirlande de flori albastre, statuetele de marmoră, în mare parte opera lui Fidias junior, exprimau alegoric sinteza preocupării omului din acel secol. Mobilierul, redus la simplitate clasică, a rămas totuși confortabil; taburete portative erau la îndemâna oricui. Discret, o cortină de fir cu motive japoneze despărțea scena pentru reprezentarea artiștilor.

Spiritele erau stăpânite de încordare înfrigurată. Ochii se contractau și se dilatau; sincopile se repetau în respirație. O mână nevăzută parcă le răsucea gâtul spre intrarea principală, închisă ca o taină...

În mijlocul sălii, într-un bazin de porfir, cu apa săgetată de nenumărați peștișori de aur și argint și colorată de lumina becurilor așezate la fund, plutea o barcă, printre nuferi, în care era așezată orchestra simfonică. Serata urma să fie deschisă cu celebra uvertură „Cântecul lebedei”, dirijată de omul-automat, numit Axa.

Partitura scrisă cu semne luminoase, influența asupra baghetei, producând mișcări precise în timp. Instrumentele perfecționate, adaptând cutii cu rezonanțe, amplificatoare, în colaborare cu marele maestru electricitatea, au dat o amploare muzicii; iar puritatea tonului, ajuns la o subtilitate desăvârșită, exprima cu putere sugestivă motivul de inspirație și gama sentimentului. Era o întrecere a metalului cu lemnul, completându-se cu suprapuneri de cristale...

Crinii albi, simbolul casei Fidias, păzeau cu inocența lor intrarea principală. Dar o sevă roșietică de aur topit se urcă prin tulpină spre floarea albă, schimbând-o într-o stea aprinsă; era semnul că cineva se apropie de intrare. Ușile se deschid mulcome, trei străluciri apar spre uluiala tuturor...

Marte intră ca o personificare a viziunilor de genii; era gândul însuflețit în mirajul materiei dintr-o mână de spumă... cu cămașa albă, lungă până peste genunchi, încinsă cu o centură parcă ruptă dintr-un corn de stea. Părul, flacăra de aur, era dat peste cap și terminat în răsuciri de melci. În urma lui intră Uranus; tot aceeași ținută în îmbrăcămintă, distinctă numai prin culoarea gri de argint. El purta părul bogat și de un negru adânc ca misterul nopților, despărțit la mijloc prin o cărare. Acest mag frumos, cu ținuta de aristocrat al maturității, era expresia bunătății umane.

Cu totul aparte era apariția lui Saturnus, îmbrăcat cu cămașa de culoarea liliacului, cu centura neagră cu scâteieri potolite. O figură cu linii de sobrietatea bazaltului. Părul alb, frânt în unde moi, se odihnea pe umerii lui ca un cer blând pe formele de materie cosmică a dumnezeirii. Expresia ciudată a ochilor, în care a prins restul lumii, fascină toată asistența. Amfitrionul făcu prezentările, apoi aeronauții salutară pe Zeea și se amestecară printre musafiri.

Toată suflarea inteligentă a pământului luă cunoștință prin aparatele de radiofonie și de televiziune de concertul din salonul Zeei, care se repetă și se răspândi pe întreg globul, ca razele luminii solare. Emoția prinse inimile și le săltă cu fanatism de cult nou, până dincolo de marginile bucuriei...

La prezentarea Claudiei de către Marius, Marțienilor, Zeea și tatăl ei prinseră într-o clipă fulgerul scăpat din privirea Claudiei, care străpunse figura de lumină a lui Marte. Cu nimicuri plăcute căută să-l atragă spre ea; Capinelli îi ajută să debiteze fraze de spirit ușor, intercalând galanterii la adresa Claudiei. Marte rămase tăcut, doar în colțul gurii i se pronunță un zâmbet cât o mărgea.

Zeea avu grijă ca în chioșcuri de flori, ca niște cuiburi de pasări, să ascundă grupuri de cântăreți.

Se formă un cerc mare în jurul Marțienilor. Bătrânul Fidias deschise serata.

Saturnus, în numele Marțienilor, salută întreaga asistență și întreg globul, pe al cărui puls evenimentul escalării a pus stăpânire, răscolind sufletele dornice de a ști.

— Am adus teorii noi pentru pacea și fericirea omenirii. Civilizația în sine nu e progres; bunătatea inimii și noblețea sufletului vor asigura lumii viitoare, clădite pe alte principii, viață tihnită și lungă, lipsindu-se de suferințele care se țin lanț de la începutul veacurilor și continuă să se țină de om, dacă va trăi în condițiile de până acum. Fac apel la întreaga omenire să ne dea concursul!

...Într-adevăr, pulsul lumii s-a oprit o clipă; ...vechea civilizație a intrat în agonie...

— Biserica noastră a luptat cu multe neajunsuri și poate cel mai mare a fost propria-i ignoranță, zise ridicându-se pater Floriano. Am avut profeți buni și profeți falși; ne-a lipsit însă controlul științific. Dogmele nu s-au turnat în tiparele științei; de aici mereu contraziceri, până când molia timpului a ros scufa misticismului.

— Spuseși un mare adevăr, Floriano; cu scufa asta ați speriat copiii ăștia mari, până când unul a avut destul curaj să o prindă în mâini și să vadă că tot om e și acela care o poartă, grăbi să-și măsoare vorba cu unchiul său Fidias cel tânăr, un certat cu ipocrizia profesată de falșii apostoli ai bisericii.

— Legile moralei sunt eterne, spuse cu adâncă convingere Uranus. Felul cum le aplicați este greșit; iar metodei devenită „cronică bătrână” nu i se mai pot altoi principii noi. Altor oameni, altă măsură!

— Un paradis nou, cu o nouă pereche de oameni. Dar unde-i Dumnezeu care să înceapă din nou povestea? Încercă să faci spirit Capinelli, apropiindu-se de Uranus.

— Paradisul îl purtăm în noi, apostrofă cu demnitate Marte; iar în ce privește oamenii noi, se nasc în fiecare clipă.

— Și mijloace avem la discreție, completă Marius, care era laconic din fire.

Zeea îl răsplăti cu o privire duioasă, în timp ce Claudia zâmbi ironic.

— Ah! Marius, ai descoperit cumva vreun ser de reîntinerire? grăbi să-l acosteze lacomă doamna Rondi.

— Tinerețea zace în suflet, continuă maestrul Darsen.

— Tinerețea pe planeta noastră se menține, nici n-avem noțiunea de bătrân.

— Și cum procedați, dacă îmi dați voie să vă întreb, domnule Marte?

— La întrebarea dumneavoastră, domnule ministru, va răspunde Saturnus, patronul științei, se scuză politicos Marte.

Bătrânul Fidias, jenat de felul cum lumea subțire nu-și ascunde slăbiciunile, dădu altă turnură conversației.

— Noi Pământenii suntem greoi, evoluția o legăm de experiențele trăite de alți oameni, în alte vremuri. Deși știința a rectificat mereu legile vechi, totuși nu ne putem debarasa de școala sistemelor cu picioare de plumb.

— Inovatorii sunt considerați ca demenți sau ca criminali, o știu din propria-mi experiență, zise cam indignat Darsen.

— Ei, las-o mai domol! Ce compari tu pictura cu lucrurile practice? Încearcă să organizezi un stat pe principii noi, o să vezi de ce zid te vei izbi!

— Domnul ministru uită că religia ar întâmpina aceeași dificultate!

— Domnule Floriano, crezi că ai mai putea organiza armate în frunte cu drapelul crucii?

— Toate revoluțiile și-au ucis apostolii, trase concluzia Floriano.

— Cum vi se pare lumea noastră? prinse momentul Claudia, apropiindu-se de Marte.

— Omenirea își trăiește faza minoră; cultura e hibridă, imperiul este al morții, frica stăpânește peste tot, iar durerea e soră geamănă cu ignoranța, îi răspunse tăios, în locul lui Marte, bătrânul frumos ca un Dumnezeu, Saturnus.

— Totuși, domnișoara Zeea va trage perdeaua și va lăsa să întrezărim un colț luminos, adunat aici unde mai găsim preocupări pentru perfecționarea acestei lumi și unde sufletele sunt pătrunse de principiile unei morale sănătoase, potoli asprimea concluziei făcută de Saturnus, tânărul Marte.

Sunetul dulce al gongului avu darul să îmbuneze inimile, cortina se încreți, lăsând scena, decorată cu multă iscusință și rafinament, goală o clipă. Cadrul era: un templu păgân, cu amforele fumegânde. O semiobscuritate cu cer înstelat domina atmosfera.

Siluate de fluturi, de viermi și de șerpi, se apropiau în ritmuri de locul jertfei, unde preoteasa, învăluită în giulgiul pudoarei, își fixă privirea fanatică asupra stelelor. O muzică de un muget sugrumat, ridică șerpii; apoi urmă un ritm săltăreț, topit în zvonuri de metale, care înfioră fluturii; biciuirea corzilor răscoli viermii la mișcări atavice. Preoteasa ținu cortegiul sub vraja ochilor într-o halucinare pasională. Trupurile cârcite de văpaia voluptății și a spasmului erotic, la un semn dat, căzură în letargie. Muzica saltă cu furie, scoțând niște țipete de stihii și de aiureală; ...apoi se potoli, terminând în șoaptă muribundă...

Preoteasa se execută; un sânge cald aburea, șerpuind printre viermii leșinați; era jertfa adusă zeilor atotputernici, era cea mai plastică demonstrare a ignoranței crase.

Asistența, înfiorată de cruzimea păgână a dansului și a execuției, căuta să-și revie, luând firul conversației cu o vioiciune nervoasă. Marțienii consternați se ridicară să se retragă, dar Zeea le prinse atenția, se așeză la micul ei pian...; Claudia o urmă.

Zeea își cântă propria compoziție, „Simfonia Naturii”, acompaniată de cântecul cu sonorități de argint al Claudiei. La atingerea clapelor, Zeea se identifică cu instrumentul. Ea sculptă fără materie fulguri de praf de lună, foșnet potolit din joc de valuri, suspinuri patetice din șireag de mătânii, vaier din frânturi de aripi, care se reliefa metalic sub dalta creatorului în clipa genezei. Acum sunetul care era materia sufletului, se îmbină cu materia luminii: culoarea.

Zeea transfigurată domina asupra timpului, armonia ridicându-i sufletul de puritate serafică, în lumea transcedentală.

Cântecul Claudiei avea un timbru de nostalgie după ceva supranatural. O bifurcare a energiei intrate în subconștient se lăsa simțită, pasiunea, oscilând alternativ între pământ și ceresc, izbucnea când fulgerător, când în murmure de rugăciuni. Cele două suflete de femei, apropiate prin artă, păreau să aibă afinități. Și totuși... nu!

Contrastul între artă și felul de interpretare, al celor două continente, era izbitor. Aberația misticismului oriental depășea bunul simț.

— Simfonia Naturii, ca interpretare și compoziție, este omagiul desăvârșit adus artei pământene, grăbi să le felicite Marte, iar Uranus zise Zeei:

— Simbolul genezei abia acum s-a pus la punct!

— Tehnica mâinilor rivalizează cu concepția spiritului, o aprecie Saturnus.

— Tu, Venus din Milo, în atitudinea asta am să te renasc, exclamă, sărutându-i mâinile, sculptorul Fidias.

— Mai lăsați-ne-o și nouă, prea o faceți eterică! îl mustră malițios pe Fidias, Capinelli.

...Surle de metal răspândeau o muzică ciudată; urmă un derviş, învârtindu-se ca o sfârlează și avansând între lumea mirată; era Sintaxa, omul automat, încărcat pe etajele în formă de volane, cu diferite bunătăți. Musafirii grăbiră să ia câte ceva și să consume, căci la repriza a doua Sintaxa își adună tacâmurile.

Consumația dădu prilej ca lumea să-și facă reflexiile în mod mai degajat; destinderea era bine venită.

Țipătul de argint și de cristal, scos din ciocnirea diferitelor tacâmuri, se amesteca cu izbucnirea de voie bună și de spirite, producând în sală un zgomot ca de acordări de instrumente, ca de hohotiri de pietriș prăvălit zburdalnic pe albiile de valuri minore...

Ramurile palmierilor binecuvântau cu umbre verzi grupuri-grupuri, retrase în chioșcuri.

Marius îi oferi Claudiei brațul și o conduse în grădina de pe terasă.

— Claudia mea scumpă n-a rezervat pentru mine nicio surpriză în seara asta minunată?

— Minunată seară... Marțienii ăștia sunt niște dumnezei! Claudia grăbi să-și sugrume un suspin nepolitic.

— Dumnezei n-or fi, în orice caz, ne sunt superiori.

— Ai văzut, Marius, ce fizic impecabil și ce scilpire inteligentă are fiecare dintre ei?

— Însușirile și forma le sunt ca și ale Pământenilor, doar cultura îi distinge și dă fizicului particularitatea care frappează. Dar spune-mi, micuța

mea, nu cumva s-au șters urmele convorbirii noastre de azi din căpșorul tău, care strălucește aici printre flori, ca o comoară nestemată?

— Ești gelos, Marius? Ai un aer care nu-mi place...

— Ei, cum ai vrea tu să fii ca să-ți intru în voie, capricioasă păsărică ce ești?

— Lasă-mi mâna, Marius, ne poate zări cineva!

— Poate stelele și luna, căci toată suflarea și-a ațintit privirile asupra salonului Zeei.

— Da, parcă ar fi o stea plutitoare; să știi că mă supără atâta importanță câtă i se dă.

— Nu-i meritul nostru, curată întâmplare, scumpa mea.

— Doamne! ce cuvânt stupid e și ăsta, „întâmplarea”.

— De multe ori poate deveni foarte grav, ba chiar fatal!

— Faci aluzii la mine, Marius?

— Tu o zici!

— Lasă sarcasmul, știi că nu-l pot suferi!

— Eu aș prefera să vorbim despre noi, dar tu-mi aluneci mereu pe alte terenuri, unde, deși vrei să fii calmă, îți scapă busola fără să vrei...

— Tu, Marius, îmi privești sufletul ca pe un cadavru de disecat și nu mă cruță bisturiul rațiunii tale de câte ori vreau să par altfel de cum sunt.

— Nu-i nevoie să fii altfel, eu te vreau sinceră și mereu aceeași, divina mea păpușică!

— Să mergem Marius, absența noastră poate fi comentată...

*

— ...Și spuneți că nu sunt lupte politice, nici pasiuni?

— Nu, domnule ministru, o lume clădită pe principiul binelui n-are lupte, nici pasiuni nocive.

— Dar trebuie să fie plictisitoare o viață lipsită de variații, domnule Uranus. O doamnă din societatea bună, cunoscută prin conflictele galante, avu curajul să pună întrebarea lipsită de bun simț.

— Dați-mi voie, doamnă, să vă întreb: într-o grădină, ce preferați, florile sau măcăcinii?

— Am auzit de vizita făcută la bazilica Sf. Petru; aș dori să vă aflu părerea, se adresează către Marte, Fidias sculptorul.

— Grandiosul este aproape concentrat în cupolă și în construcția fațadei. În „Pieta”, artistul a frământat, în materia brută, țipătul omenirii; statuia parcă-i o dantelă din lacrimi pietrificate; subiectul adânc omenesc; e regretabil că artistul s-a desăvârșit eternizând durerea!

— Marius, nu uita să vizitați atelierul maestrului Darsen. O să aibă ocazie domnii să facă comparație între metoda școlii din secolul XVI și metoda care a revoluționat lumea tradiționalistă.

— Îți mulțumesc, prietene Capinelli, itinerariul nostru prevede această vizită.

— De altfel, maestrul ar putea servi cu detalii asupra metodei sale revoluționare, nu-i așa, Darsen?

Luându-l de braț, Zeea scoase ursul, cum îl poreclea lumea, din văgăuna retragerii lui.

— E prea puțin... prea puțin nou ce aduc în favoarea artei, domnii mei; totuși, când toate metodele s-au epuizat, maniera mea seamănă cu a sculpturii. Pânza plană în ochii mei ia proporții și durități de marmoră. Din culorile suprapuse, penelul meu scobește viziunea. Lumina o îngrop împreună cu subiectul sub maldărul de culori și îmi place să mă joc „de-a v-ați ascunselea” cu propriul meu suflet.

— Are dreptate, domnii mei, e o adevărată revărsare de suflet fiecare pânză a lui, îl aprecie Claudia.

— Sunt cam nedeslușite contururile, obiectă un ziarist mai în vârstă.

— Și totuși, atât de unitare, încât ai impresia de evadarea subiectului... Necesitatea mea sufletească e satisfăcută mai mult, lăsând teren liber și fanteziei pe care o aplic după dispoziția momentului, nu-i așa, maestre?

— Da, domnișoară Zeea, și eu îmi văd propria mea operă nouă.

— Revărsarea spontană a sufletului e binefacere și pentru individ și pentru mase. Un suflet sensibil, pătruns de senzații și emoții, prin exteriorizarea valorilor sale, produce, intrând în alte suflete, aceeași emoție. Artă-i confesiunea și a celui care o dă și a celui care o primește; religia, fiind izvorul, arta va naște o religie nouă, afirmă cu încredere sculptorul Fidias.

— Nu cumva susții metamorfoza eternă, vere, reluă Marius întrebarea, adresând-o sculptorului.

— Dacă pornim de la cea mai infimă parte a materiei, electronul, atunci trebuie să o admitem, mișcarea fiind eternă în cosmos, grăbi să-i răspundă fiului său Fidias bătrânul.

— Tot universul se supune acestor legi, cum și sufletul și evoluția se închid în cercul vrăjit din care nu vom scăpa niciodată, explică Saturnus.

— În felul acesta credeți în reîncarnarea sufletelor?

— E credința noastră demonstrată, domnule Floriano, continuă Uranus.

...Aripile cortinei se adună din nou în urma gongului.

Soliștii de la Scala, apoi artiștii operei contribuie la splendoarea serii, unică prin apariția Marțienilor, splendidă prin execuția desăvârșită a debutanților.

După audiția muzicală, Zeea mai adăogă la program încă vreo câteva puncte: o mică dansatoare stârni admirația prin precizia mișcărilor și prin abilitatea de a scoate din cutia de rezonanță sunetele armonioase, melodii inedite.

Conversația mai continuă foarte animată încă un ceas, apoi Zeea încheie serata, mulțumind artiștilor și răsplătindu-i cu o vorbă de spirit pentru concursul dat. Marțienii, la rândul lor, se închină, salutând politicos și se retrăsese.

Claudia urmărește cu privirea aprinsă figura lui Marte, simți un imbold să alerge în urma lui, să-l strige pe nume, să-i prindă mâna și să nu o mai lase...

Marius o chemă; ea tresări, smucindu-și umărul și nervoasă plecă.

*

Stelele, ca niște slove de argint, păstrau pe biblia cerului taina nedescifrată a existenței cosmosului... Ochii arși de frigurile dorului de a ști, se potoleau în strălucirea fascinantă a mirajului ceresc.

Fidias ieși cu familia pe terasă, în grădina lui favorită.

Emoția care le stăpânea de câteva zile sufletele fu potolită de răcoarea nopții.

Trei ființe ca trei lumi, trei suflete cu idealul lor și fiecare cu alte preocupări...

Gândul astronomului căuta să cuprindă în inelul rațiunii lui sâmburele adevărului, extras din noțiunile formulate asupra planetei Marte.

Zeea își frământa inima. Judecata o simți supusă unei simțiri care-i producea senzații plăcute și o neliniște vagă...

Marius rămase deprimat; atitudinea Claudiei îi dădu de bănuie lucruri la care nu îndrăznea să se gândească. Nu!... nu!... Marius își alungă nedumeririle care stăruiau mereu să-i vâjâie în urechi...

— Nu vrei?
 — Nu!
 — Mă jignești...
 — Te privește...
 — Ingratule!
 — Știu...
 — Cinicule!
 — Se poate...

...

— Mă sinucid...
 — Nu te cred...
 — Mă dezbrac!
 — Nu mă tentează...
 — A! cât ești de blazat!

— Mai mult decât atâta;... m-am vindecat... și îți sunt recunoscător...

— Sărută-mi mâna!... de ce mi-o lași?... mai strânge-o!... Odată, știi atunci... când mi-ai sărutat-o pe furiș, tremurai. Eu ți-am răscolit părul ăsta negru... uite așa... uite așa... și tu m-ai ridicat în brațe... eram ușoară sub lințoliul borangicului de lună... parcă așa ziceai... și acum, când viu să cerșesc un procent din capitalul tainei noastre, mă refuzi... și așa de brutal... nu! Nu! Nu spune... vreau... fapte și nu concluzii... și mai sărută-mă... înc-o... dat... ă... așa!

— Acum te las. Măine la ora 20... m-ai înțeles?... Vei trage cortina... Așa, dragul meu... așa... vei tra-a-a-ge... coortiiina... ai înțeles?... Adio!

...Cu pași de plumb alungă tăcerea, care rămase în urma ei și vrea să-l cotopească, pironindu-și ochii din când în când asupra ieșirii; parcă ultima frază i-ar fi rămas spânzurată în cadrul ușii...

Ce bizarerie? Mă persecută stăruința gândului ei demonic. Nu!... nu se poate! Nebunia sângelui face ravagii, creierul nu mi-e limpede... apasă ceva opac asupra rațiunii...

Darsen, înșfăcându-și mâinile în pădurea părului negru, scrâșni ca o fiară! Simți fonta topită a simțurilor, plimbându-i-se prin conștiința lăncezită. Își vârî mâinile în pungile halatului, parcă voia să și le ascundă în fața oroarei... Se scufundă într-un fotoliu și rămase așa mult timp de vorbă cu sine însuși... de vorbă cu pânzele pironite pe câte un portativ, pe pereți, într-o dezordine simpatcă...

Ah, femeie, tu geniul binelui și al răului! Tu ispită fermecătoare, tu mama omenirii... de ce nu ești întotdeauna Dumnezeu?... „Ai înțeles?”... dar cine să poată înțelege? „Înțelesul” îl purtați alături de ovarele unde germinează viața, în buricul degetelor de care e legat pruncul nopții, zămislit în bezna

păcatelor... Țsta-i înțelesul vostru; pentru biruirea lui lăsați să curgă sânge, răscolind vacarmul lumii bolnave de inconștiență! Nu! Nu! De astă dată n-am să înțeleg, șarpe deștept, șarpe lasciv ce ești!...

Își scutură mâinile de stropii apei în care și le purifică. Dezbrăcându-și halatul, Darsen plecă de acasă.

*

Zeea dormi neliniștit. Capul frumos i se balansa printre volanele pernei de crin; părea în cleștele unui coșmar. Năprăsnicia visului îi ridică de câteva ori pleoapele; văzu o movilă mare de nisip pe vârful căreia stătea așezată ea; era din marmoră brută. Un arhanghel cu aripi de flacăra și cu o sută de brațe o sculpta. Cu căderile materiei cădeau și pături din viață ei. Sângele i se prefăcea în picături de argint. Pe când arhanghelul o sculpta, diavoli în formă de furnici trăgeau din grămada nisipului, scurmându-l. Ea simți o ușoară tremurare a terenului, apoi o amețală și movila se topi. Măinile erau încă încremenite în materia brută, nescoase în relief, și neputându-se rezema, căzu peste arhanghel, preschimbata în fulger și-l ucise...

— Ce enigmă mai e și starea asta de vis. Strivindu-și ciucurii atârnați de semiluna pleoapelor, cu mânuța strânsă pumn, ca un nour trandafiriu, Zeea sări sprintenă din albul patului, care o cotopea. Mireasma trupului, pătrunsă în cutele rufelor, se irosea prin dormitorul inocenței ca tămâia vieții... O clipă își scaldă silueta în apa de argint a oglinzii, intră în papucii de casă, pe umeri își azvârli în grabă o pelerină de catifea albastră cât un petec de mare, își încinse talia cu o eșarfă și grăbi pe scări în parcul din jurul palatului.

În aureola amintirilor frumoase din seara concertului, figura lui Marte o urmărea, însă dulceața senzației fu amărâtă de reapariția din când în când a visului barbar. Amestecul acesta nepotrivit o făcu nervoasă și își zori pașii, rupând trandafirii care îi cădeau în cale; ea îi strânse la sân înfiorată.

— Ajunge, domnișoară Zeea, te-au supărat florile de le ucizi fără milă?

Zeea, fulgerată, se opri.

— Zeea, poeta cântecului, te-am speriat?

— Nu, Marte, dar... în grădină la ora asta, ce cauți?

— Tot ce e firesc.

— Firea dormitează încă. Vezi colo la orizont o dără ca o sabie? Acolo se crapă oul cerului și puiul zilei nu și-a vârât nici măcar ciocul de purpură înrouată...

— Atmosfera de argint vechi a nopții intrate în agonie și faza întâiului progres de propagare a luminii, acest fragment din minunea creației, e timpul prielnic pregătirilor sufletești. Zeea, pe noi întâia rază a soarelui ne

găsește în plină activitate. Cântecul pasărilor stimulează dispoziția sufletului și dorul de muncă. La dezmoțirea naturii, cu toate simțurile, omul asistă treaz. E o manifestare firească a superiorității lui.

— Cât e de simplu și cât e de natural, oftă aprobându-l Zeea. Din ce mă lămurești mai mult, înțeleg tot mai bine miopia omului planetei noastre.

Inconștientă de mișcările ei, luă din buchetul de trandafiri unul și-l desfii, mototolindu-l cu degetele, apoi îl lăsă să cadă, strivindu-l sub picioare. Marte îi urmărea mișcările zâmbind.

— Aș dori să mă inițiați în tainele lumii voastre, domnule Marte!

— E mai frumos dacă mă chemi simplu pe nume. Afinitatea calităților noastre mă apropie să-ți zic și eu: Zeea!

— Sinceritatea ta e o perfecțiune plăcută și mă încurajează să-ți cercetez cunoștințele... Spune-mi, te rog, Marte, cum sunt femeile voastre?

— Bune... Zeea.

Zeea rămase cu petalele trandafirului între degete, se uită mirată la gestul inconștient și roșii; se aplecă să adune trandafirii risipiți ca niște picături de sânge pe alea parcului. Părul bogat îi alunecă din strânsoarea panglicii și ca o comoară răzvrătită se prăvăli pe umeri și pe coapse. O madonă îngenunchată sub patrafirul candoarei.

Dinspre cotitura stângă a rondoului de palmieri se iviră siluetele Marțienilor. Zeea, strângându-și buchetul la sânul agitat, plecă. Nici nu ajunsese bine la intrarea palatului, când auzi o muzică coborâtă parcă din cer. Își întoarse tiptil pasul, se furișă sub umbrela unui mirt, oprindu-și mersul și respirația, și ascultă fascinat.

Marțienii își ridicară brațele parcă sprijinind cerul. Palmele, întinse ca niște aripi, purtau mărturia mâinilor pure; ele emanau adorația omului concentrat la rugăciune. Și oare nu era rugăciunea firii întregi, alături de om? Pământul ridicat în picioare, cu brațe încremenite în lemn, cu rugăciuni scrise pe foile verzi, cu melodia gravată de acele razelor? Da! Era Pământul, care adora prin mii de guri parfumate, era Pământul, bulgări cu aripi, flori zburătoare, cântând slăviri; era Pământul, urcat în culmi, miruindu-și fruntea în albastrul zării; și mai era Pământul cu imensa gură a sferei lui, plină de unde sonore; și era întreg universul, unit cu viață, care căuta pe Dumnezeu perfecțiunii, să-L frământa în legile sistemelor de energii... să-L topească și să-L identifice cu materia prin care a pornit „Idea”.

Zeea simți furnicarea ciudată a sângelui; o dorință a firii se cerea exteriorizată și iată ochii ei născură măregele sacre. Misticul sufletească se destăinuie în șiragul de lacrimi, care îi împodobi sânul, cu strălucirea credinței. Zeea se purifică și se boteză în propria-i aghiazmă. Cultul ei pentru perfecțiune luă proporții de fanatism.

...Marius, care fusese chemat încă înaintea zorilor urgent la spital, reîntorcându-se, nuzi aceeași melodie, care zguduise sufletul Zeei. El cercetă parcul și rămase încremenit lângă un brad vechi. Măinile, care abia cu câteva minute mai înainte răsuciseră bisturiul în carnea omenească, involuntar, se încheștară. Abia atunci își dădu seama Marius câtă nevoie are sufletul extenuat al omului modern de o clipă de reculegere...

— Și Marius la muncă? îl salutară prietenos Marțienii.

— Vin de la spital, unde am făcut o operație cezariană unei femei, care se zbătea în chinurile facerii ceasuri întregi. Operația a reușit, dăruind Romei încă un cetățean; de altfel acesta e al patrulea copil într-o familie. Am și propus să fie premiați părinții.

— La ce bun? întreabă Saturnus.

— Ca să încurajăm natalitatea; femeile noastre au oroare de nașterea mai multor copii.

— Mi se pare o noțiune ciudată: încurajarea natalității. Câți copii cere statul de la o familie?

— Nu e vorba de pretenția statului; e ceva firesc într-o familie să se împiedice fecunditatea.

— Și cât durează această epocă?

— Până la menopauza femeii.

— Am înțeles, zise cam intrigat Uranus, care până atunci ascultase conversația celor doi.

— Înmulțirea populației stă la discreția individului. Nu vi se pare anomalie să lăsați la voia întâmplării cel mai prețios factor al naturii, pe om?

— Anomalie într-o atît, că lumea intelectuală nu produce decât un procent infim, iar masa muncitorească și sărăcimea e supraîncărcată de sarcini; dar folosindu-se de această atmosferă prielnică a dimineații, vă rog, domnii mei, să mă inițiați în tainele lumii de pe planeta Marte, care de altfel în ultimul timp ține într-o continuă agitație lumea savantă, făcându-se câteva încercări de zbor interplanetar.

— Să luăm ca subiect fecunditatea, fiindcă o atinserăm adineauri.

— E și axa principală a vieții, îi răspunse Saturnus.

— Mi se pare că nu i se dă destulă importanță acestei noțiuni, altfel nu s-ar face risipă cu fructul iubirii. Noi punem fecundarea alături de creația divină. Fecundarea deschide taina întregului univers. Tu, Om, care te-ai condensat într-o singură scânteie, în care e concentrată și rânduiala și imensitatea cosmosului, în cea mai sublimă clipă de fericire, pornești acea

scânteie din eul tău, cum se pornește o cometă în orbita infinitului... Noi în viață noastră ne întâlnim de două ori cu această clipă...

— Adică la concepere, se miră Marius.

— După rânduiala noastră, numai așa e firesc, îl liniști Uranus.

— Și arta noastră stă în serviciul acestei concepții, afirmă cu mândrie Marte.

Pietrișul aleii parcă se auzea strivit de pași energic călcați, care se apropiau; Marte fu atent și numaidecât observă figura simpatică a bătrânului Fidias.

— Tată, și tu aici?

— Nimic nou. De la moartea mamei tale refugiul meu a fost în natură; deși sufletul mi l-am înhămat la stele, inima a cerut să-i potolesc durerea în roua dimineții. Mă bucur că-mi pot saluta musafirii la ora asta, se adresă Marțienilor; un puternic stimulent pentru dragostea de muncă îți dă trezirea firii. De multe ori stau ceasuri și privesc câte o furnică încărcată peste puterile ei. Câtă energie nu cheltuiește numai ca să urnească din loc un fir de pai, iar răbdarea furnicii îmi oțelește voința, poate uneori lăncezită. Sau privesc câte un cuib de pasăre. Zorul cu care-și deretică cuibușorul, dragostea cu care își hrănește puișorii, e mișcătoare. Și cercetând minuțios destăinuirea prin mii de forme a naturii... piatră să fii, trebuie să devii bun. Atunci gândurile îmi poposesc pe la troițele amintirilor, iar dimineața îmi picură argintul resemnării și al împăcării mele cu destinul, care mi-a rupt din paradisul căsniciei cea mai divină floare... pe soția mea. De atunci o caut mereu prin stele și astfel stelele au făcut din mine un fanatic al lor și al științei...

— Destăinuirea dumneavoastră întărește cu încă un exemplu afirmarea noastră, că durerea a devenit un izvor de energie; mai mult, e macazul tuturor faptelor, zise Saturnus; de aci și șubrezenia bazei pe care se așază toate manifestările omenirii. *Munciți să alinați suferința și muncind, suferiți!*

Vântul, care îi spiona cățarat pe crengi ca o veveriță, azvârli câteva crâmpeie de fluierături, ca pe niște coji de alune; era o șansonetă la modă. Fidias, neplăcut atins că un nepoftit îl deranjează în schimbul de păreri cu Marțienii, îi zise lui Marius să-l prevină.

Marius făcu câțiva pași în direcția de unde venea fluieratul. Mare îi fu mirarea, văzând pe Capinelli, care își luă direcția spre Marțieni; el își fâlfâi pălăria și cu multă confidență îi salută, în timp ce mersul i se legăna ca o pendulă. Fidias, consternat, îi făcu semn cu mâna de oprire. El păru a nu-l observa și, gesticulând printre sughițuri, vocifera:

— E... hei... pprietene... e hei... mmmmadam... Denis... are fete... e... hei... bbbombonele... Pppe cinstea... mmea... Mmmarius... Zzuleica le bate pe ttoate... Ce șștii tu... de ce-i... bbună viața... aaaașa-i... la la la la... la.

Marius strânse jenat brațul bețivului și, sprijinindu-l, îl duse să-l dea în primire portarului.

— Iată, domnii mei, la ce se rezumă viața unui om în toată firea. Copil din părinți nobili, fără alte preocupări decât femeia, jocul de cărți, cursele și beția, calități care în societatea aristocrată îi ridică prestigiul, e foarte agreat în saloanele cu reputație bună și considerat ca om subțire.

Marius se reîntoarce palid, buzele-i subțiri erau încleștate, iar fruntea concentrată. Își încopcie mâinile la spate și se plimbă de câteva ori, stăpânindu-și mânia, apoi potolit se apropie de grupul Marțienilor.

— Boala omenirii, „viciul”! Toate religiile, cu feluritele metode de morale, până azi, toate au dat greș. Interesele economice ale statului încurajează viciul; școala nu e la înălțimea chemării ei, iar religia dă prilej să se căpătuiască sub patrafirul ipocriziei o armată de paraziți!

— Răul zace și în individ, caută să-l liniștească Fidias; e drept că ocazia naște hoțul, însă oamenii cu caracterul bine format nu ascultă amăgirea ocaziei.

— Răul zace în felul de a trăi și în nerânduiala întregului sistem, afirmă cu pătrundere Uranus.

— Până când susțineți energia fizicului prin felul vechi de a-l hrăni, o să aveți nevoie de femei, după cum am înțeles din crâmpeiul scăpat de individul acela; iar un viciu naște altele și astfel nu o să mai scăpați din lanțul infernului în care trăiți.

— Iată un punct asupra căruia aș dori să ne oprim. Domnii mei, eu demult sunt obsedat de ideea că felul nostru de a trăi are multe neajunsuri și este irațional. Soluții s-au dat; dar nesatisfăcătoare. Unde-i pulsul... să-l pipăim? Nu-l găsim.

— Eu i-am spus de multe ori fiului meu: am impresia că zidirea se începe de la acoperiș; astfel procedând, n-o să ajungă la rezultat.

— Aveți dreptate, domnule Fidias, răul trebuie scos din rădăcină cu totul, îl convinse Saturnus.

*

...Pe altarul din spuma ceții de dimineață, câțiva nouri se adunau, formând un potir a cărui dungă se lumină; ziua, ca o sacerdotă, cu degetele-i de safir, ridică din potir ostia aprinsă a soarelui și se cuminecă... Cu mânecele suflecate, ea își scutură poalele ravene de rămășițele nopții... Stelele păleau, rouă se usca pe măsură ce Vestala își urca brațele...

Sub imboldul obiceiului, Fidias porni spre palatul său, pe care razele soarelui îl preschimbaseră într-un bulgăre de lumină. Toți îl urmau.

Făcură un program pentru vizitarea planetei Pământ. Itinerarul prevăzu excursii la ruinele antice: Pompei și Herculaneum. Drumul trecea pe lângă moșia lui Priboia, care avea diferite fabrici. Hotărâră să se abată și pe la el.

Zeea intră îmbrăcată într-un matineu de dantelă venețiană-albă; era grațioasă, era ca o lebădă. Ascultă și făcu câteva obiecțiuni, adăugând că ar fi bine, la reîntoarcere, să viziteze atelierul maestrului Darsen.

— Nu știu când va fi dispus să ne primească.

— Întrebă-l, te rog, prin radio, și așa treci prin biroul tatii, vei putea afla ora.

Marțienii îi cerură lui Fidias să facă un voiaj și în stratosferă cu racheta. Zeea se alătură bucuroasă propunerii lor.

— Darsen mi-a comunicat, zise Marius, care se reîntorsese, că la ora 20 va fi acasă și va avea deosebită plăcere să ne arate atelierul; vizita îi face cinste.

Marțienii se retraseră în cabinele rezervate de familia Fidias pentru timpul cât vor fi musafirii Pământului.

*

Palatul prințului de Priboia era o clădire veche, alături de casa de piatră a străbunilor. În ultimul timp, nimbul acestei familii a pierdut din strălucirea-i veche. Giovanni de Priboia, ultimul descendent, era un om care, deși păstra ceva din tradiția neamului, adoptase din spiritul mercenarilor mult simț practic. Nu frecventa saloanele. Arta n-o prețuia mai mult decât savoarea ce ți-o poate oferi o țigară bună. În familia sa era despot. Soția lui, Ifea, fostă stagiară la teatrul Pirandello, nu-și putea valorifica față de soț personalitatea ei, și altfel anemică. Singurul copil, născut după 10 ani de căsnicie, Claudia, n-avea pentru mamă-sa decât sentimente de compătimire, văzând-o cum se reduce în fața pumnului energic al tatălui. Singură nu-și dădea seama dacă iubea sincer și pe tatăl său, învinuindu-l adesea că a mutilat orice act de voință al mamei.

Ea se bucura de o libertate exagerată, mama nefăcându-i controlul actelor, numai ca să evite ciocnirea de oțelul negației, de atâtea ori simțit al soțului. Tatăl îi adora maimuțăriile; Claudia, cunoscându-i slăbiciunea, se întrecea în născocirea extravaganțelor. Caracterul ei se formase într-o atmosferă de duplicitate și dezordine. Din partea tatălui purta în sânge reminiscența nobleței în maniere, șlefuită de strămoși; calitățile fizice și sensibilitatea pentru artă erau zestrea mamei, dar și înclinarea bolnăvicioasă pentru aventuri, pe care le știa ascunde cu multă iscusință.

De la sosirea Marțienilor o vedem pe Claudia agitându-se mereu împrejurul aparatului de radio-televiziune. Ea căuta să prindă toate privirile și conversațiile, aflând că vor trece pe la moșia tatălui ei. În vederea acestei vizite făcu pregătirile necesare să-i întâmpine la țară.

*

Pompei strălucea în razele soarelui. El păru o machetă uriașă a măiestrului Pământ. Umbrele zidurilor atârnavu ciucuri la giulgiul tăcerii. Din când în când câte o pasăre zbura speriată, purtând parcă pe aripi câte un spirit rătăcit, căutându-și comoara topită în lava cataclismului. Șopârle, ca niște frunze cu picioare, se lăteau, otrăvind albul strident al lespezilor. Marmora își striga monotonia spre cerul aplecat, catapasmă albastră pe rănile ruinelor. Ici-colo, curios, vizitatorul își rătăcea pașii, vârându-și capul prin câte o frântură, încât părea o stafie răsărită din huma cimitirului.

Grupul Marțienilor, ghidul și familia lui Fidias răscoleau cu sonoritatea verbului, liniștea mucegăită a orașului mort.

Fidias le istorisea Marțienilor erupția Vezuviului cu potopul de lavă, care a înecat orașul carbonizând toată suflarea pe care o prinsese prăpădul.

— Și experiența tristă de atâtea ori repetată, nu v-a servit, precum văd, să luați măsuri pentru a evita catastrofa. Mă miră cum stați insensibili față de atari primejdii; după cum am văzut, pagubele întâlnite în drumul nostru, survenite în urma inundației, sunt grozave.

— Se iau măsuri, întrucât ne servesc institutele de meteorologie, totuși, multe sunt inevitabile, îi răspunse lui Saturnus ghidul.

— Omul în perpetuă luptă cu tainele firii, cu despotismul Pământului, s-ar fi putut deștepta de atâtea veacuri; precum văd, firea i-a dat a înțelege pericolul care îl pândește, prin nenumărate și prea triste lecții. Asta dovedește că omul încă nu-i înțelege graiul și n-a ajuns la adevărata lui maturitate, replică Uranus.

— Fatalismul a ținut omenirea în miopie prea mult timp, se scuză Fidias; numai eu am înregistrat nenumărate prăbușiri survenite în urma cutremurelor și mi-am zis: parcă Pământul își bate joc dinadins de opera șubredă a omenirii!

— Lupta se va perpetua, Pământul rămâne să-și azvârle și mai departe, cu ingratitudea obișnuită, comorile înșirate pe spinarea-i rebelă. Trebuie să luați măsuri urgente, să nu mai fiți la discreția lui, explică Saturnus.

— Am remarcat și în biblioteca frumoasă a Vaticanului, ce puțin precauți sunt oamenii, scriind lucruri prețioase pe materia cea mai ușor destructibilă, hârtia, spuse Marte; ar fi trist să mai suportați o lovitură ca cea de la Alexandria, care cred că a întors cu câteva pagini îndărăt toată civilizația.

— Toate sunt șubrede, accentuă Marius; eu am constatat, nu spre mica mea durere, cum se reduce opera noastră la simple jucării de copil, expuse capriciului întâmplării. Ne uităm neputincioși cum mătură puhoaietele truda miilor de brațe, cum se răstoarnă, ca o cetate de carton, orașe sub palma uriașă a Pământului, iar cicloanele se joacă cu toată munca noastră, plămădită în lacrimi, parcă ar fi niște popice.

— Te mai împaci cumva cu ravagiile inconștiente ale naturii; distrugerea omului, însă, rămâne cea crudă și barbară!

— Faceți aluzie la războaie, domnule Fidias?

— Da, domnii mei, abia cu vreo 25 de ani mai înainte s-a încheiat pacea definitivă.

— Și când te gândești că femeile au pornit cu ramura de măslin, sunt mândră de geniul sexului meu.

— Fiica mea are dreptate, continuă Fidias, proptindu-se de o columnă a unui templu; toate proiectele oamenilor, mari politicieni, au rămas pe hârtie, ca document posterității.

— Și cum au procedat femeile? Ai fi dispusă, Zeea, să ne povestești? o rugă Marte.

— Războiul ca poveste e prea lung, ca adevăr e prea trist! Întâia piatră, ridicată să lovească strămoșul omului, până la ultima bombă cu gaze ucigătoare, a pătruns un drum lung, tăbăcit cu sânge, oftă adânc Fidias. Mă credeți, domnii mei, când vorbesc de război, mi se pare că prin inimă mi se canalizează drumul acesta de sânge și toată oroarea și gemetele îmi răcnesc în suflet. Sărmanii mei strămoși!

Pe fața lui Fidias se adânceau cutele. Ceva înăbușit își luă expresie prin răvașele vremii. Mila dezveli vâlul, chip de lumină, dedus din suflet. Gigantul urcă culmi neumblate. Veteranul clipea; geana îi ridica lespezi de veacuri, ruginite în sânge; suspinul, oprit ca un ceas mort, i se dilua pe buze.

— Tata re trăiește viu clipele de vacarm ale ultimului război, durerea dublându-i-se prin pierderea scumpei noastre mame; fratele ei cel mai mic, adorat de mama, a murit în luptă. L-a plâns, căzând în melancolia care a răpus-o. Sentimentul puternic de iubire l-am moștenit și noi, așa-i, Marius?

Ochii lui grăiau muți: „Așa-i, scumpa mea soră.”

— Am plătit scump treapta civilizației la care ne-am oprit, continuă, recules, Fidias; de la organizația cea mai primitivă a nomazilor am evoluat până la cea mai ideală formulă de guvernare a statului de azi, Pax Animae, care unește într-o singură masă toate popoarele Europei.

— Vă puteți închipui toată Europa în flăcări? Vrajba a tulburat spiritele. Omul nu mai era stăpân pe propria-i rațiune. Glasurile pacifiste se înecau în tunetele infernale ale armelor ucigătoare; frate nu cruța pe frate, dacă nu

era de aceeași culoare. Tatăl și fiul se ucideau cu o cruzime de bestie, și atunci închipuiți-vă, femeia: mamă, soție și soră, s-a ridicat albă din cloaca sângelui și ne-a mântuit!... Așa-i, sora mea?

— Așa e, Marius! Una s-a ridicat, una a fost care a suflat în trâmbița de arhangheli suflul păcii... Și glasul ei a intrat ca lumina în toate inimile de femeie. S-a declarat războiul: femeie contra bărbat. Femeia a ridicat arma elocinței și arma iubirii în luptă contra bărbaților ca să-și smulgă tatăl, bărbatul, copilul și fratele de sub teroarea lor proprie.

Zeea, cu retorică de eroină, într-o suflare depănă frază după frază, iar trupul ei luă ținuta crinului; mergea pe aleile părăsite ale Pompeiului, parcă ar fi fost trimisa cerului să insuflă viață orașului-cimitir.

— Așa ceva oribil n-am întâlnit pe nicio planetă! zise grav Uranus. În fine pacea odată stabilită între oameni vă lasă timp să împăcați și vitregia naturii față de om și a acestuia față de sine însuși.

— Le vom asigura colaborarea noastră, nu-i așa, Saturnus?

— Trebuie să rămânem aici până punem toate la punct, îi răspunse cu multă înțelegere Marte, în timp ce ochii lui urmăreau mișcările Zeei.

Ulise se descărna impetuos de impuritățile masei. Dalta tremurată de puterea emoției aluneca mângâietoare pe glezna de marmoră, apoi ochii sculptorului cuprind tarsul bărbatului voinic, cu adorația creatorului... Ulise biruise materia. Ulise era rugăciunea marmorei, cântată de oțelul ferecat cu grațitudine ingenuă, de Omul maestru. Fidias în halatul alb își privește opera. Dalta îi strălucește în mâna care a strâns visul și a scos flacăra eternității. Perdeaua de postav negru o aranjase cu multă pricepere în dosul statuii. Umbrele cutelor dădeau culoare formei, iar negrul perdelei armoniza cu fondul alb, scos în relief. Mai netezi câte ceva pe ici pe colo, mai luă sub unghi poziția lui Ulise, când un porumbel mic cu un plic în ciocul de argint se învârti pe un pedestal de marmoră de Paros. Fidias scoase plicul, apăsă butonul. Porumbelul se retrase în colivia-i de fildes.

Ah! Se poate? O scrisoare de la ea! Ce să însemne asta?

„Scumpul meu, mândria m-a reținut să-mi plec urechea glasului tău!... Afețiunea pentru geniu am simțit-o mocnit. Grațiile nu te mai resping; exclamarea ta a fost o mărturisire. Inima vrea să te împărtășească astă-seară cu darul tinereții. După cortină... la prietenul nostru caut-o pe Zeea”.

— Nu, nu... nu se poate; e o halucinare... Zeea, vara mea! Și totuși iată scrisoarea... grațiile mele nu te resping!... astă-seară cu darul tinereții. Zeea, scumpa mea!... și eu care am crezut păcătoasă afețiunea mea! Nu! Nu-mi vine să cred... tu te vei pogori de pe pedestalul inocenței tale?... Tu ai primit exclamarea mea ca o mărturisire;... o ce bună ești, sfânta mea incomparabilă!

Fidias strânse halatul, împătură scrisoarea, după ce se încredință încă o dată de realitatea textului și fluierând apucă câte o statuie, o mută în alt loc, puse vasele cu flori în preajma lui Ulise ca un prinos vieții, prinse-n linii, frecându-și mâinile cu o mulțumire nouă. Mai aranjă câte ceva prin atelier, neputându-și stăpâni vâlvătaia care-l cuprinse; imediat grăbi afară, afară la lumina soarelui!

— Dar felinarele acestea la ce vă servesc? întrebă Saturnus, întorcându-se în drum spre moșia lui Priboia.

— Sunt acumulate pentru atracția insectelor și îndeosebi a muștelor, răspunse astronomul.

— O, muștele! cea mai detestabilă creatură a naturii. Când văd zburând deasupra o muscă ce poartă pe picioarele-i cu peri moartea, mă revolt

contra creațiunii care i-a dat acestui vierme posibilitatea zborului, parcă ironizând magnifica rațiune omenească.

— Nici nu le cruță, fratele meu; inventează mereu otrăvuri și gaze noi pentru combaterea lor.

— Dacă stau lucrurile așa, cum de mai dăinuiesc? se miră Marte.

— Vechiul tratament simptomatic. Se procedează fragmentar acolo unde trebuiau stărpite toate focarele. Lămpile acestea sunt adevărate parodii, păcat că nu poartă inscripția: poftiți la moarte benevole, răspunse Marius cu ironie... Dar iată ne apropiem de moșia lui Priboia.

În formă de potcoavă uriașă erau așezate grupuri de fabrici. Potcoava se împrejmuia cu o șosea, apoi se încercuia cu un șir de case: cartierul muncitoresc. Zeea dori să cerceteze întâi acest cartier, știind că femeile sunt în toiul pregătirii dejunului.

Priboia își primi în salon musafirii. Cu o vervă inepuizabilă îi curgea din gură, ca o serpentină de hârtie, frază după frază. Melodia fiind mereu aceeași, era nevoie de încordare să-i poți urmări mersul gândirii în toate nuanțele ei. Luară câte o gustare, afară de Marțieni, care în acest timp își schimbau părerile în graiul lor de melodie. Priboia anunță Claudiei, care avea ceva de aranjat la conacul din apropiere, sosirea vizitatorilor și plecară spre cartierul muncitoresc.

— Cartierul muncitorilor de la fabrica noastră se deosebește de toate celelalte câte sunt în țară, le explică Priboia. Am pus la dispoziția fiecărei familii un apartament complet mobilat, după numărul membrilor, cu baie care, bineînțeles, este indispensabilă!

Zeea intră în bucătărie, interesându-se la fiecare ce gătește și cum prepară bucatele. Marius făcu câteva observații cu privire la dezordinea și lipsa de igienă. Mâncările erau simple și sărăcăcioase, mai erau și prost gătite. Găsiră aproape în fiecare casă copii mișunând pe lângă masa de gătit, atingând adesea, în lipsa controlului, alimentele. Musca își plasa în plină libertate infecția. Copii anemici și relativ murdari dădeau un colorit de mizerie aproape fiecărui apartament.

— Văd o energie rău gospodărită, îi zise lui Priboia Saturnus.

— Cum înțelegeți asta?

— Fiecare familie își pierde unul din membri și cum văd pe cel mai nobil, femeia, calitățile ei reducându-se numai la gătit și dereticat. Simplificându-se și raționalizându-se menajul, putea găsi alt teren de activitate mai propice.

— Eu cred că am organizat clasa muncitorească nu se poate mai ideal.

— Da, domnule Priboia, însă sub organizație ideală se înțelege altceva decât să muncească un popor întreg pentru îmbogățirea câtorva, care sunt proprietarii și stăpânii lor.

— Aminteți ceva de simplificarea gospodăriei, domnule Saturnus, îl întrerupse Zeea.

— Simplificare într-un atît, că pregătirea alimentelor s-ar putea face în masă; sistemul centralizării trebuie aplicat mereu, altfel se risipesc mii de brațe pentru același lucru. Iar puzderia de copii fără control și educație, lăsați în grija mamelor mediocre și bolnave, dovedește lipsă de organizație, domnule Priboia.

O siluetă se apropie sprintenă, părea un fluture multicolor în rochia cu motive japoneze.

Claudia își îmbrățișă prietena parcă cu mai multă afecțiune ca de obicei, salută pe rând pe cei prezenți.

— Îmi închipui că sunteți încântați de poporul meu! Eu i-am dat sugestii tatălui meu ca să-i construiască fiecare un apartament și cameră de baie.

— Ar fi bună ideea dacă s-ar face uz de baie, dar copiii ăștia nespălați, nu ne dau impresia să fie trecuți dimineața prin vreo deosebită îngrijire, îi răspunse cam ironic Marte.

— Față de alte vremuri, chestiunea muncitorească s-a pus la punct. S-au stabilit principii mai umane, răspunse Priboia.

— Cât beneficiază din câștigul muncii lor? îl întreabă Uranus.

— Pe lângă plata săptămânală primesc anumite procente.

— Rămâne de văzut întrucât sunt coordonate plățile în raport cu munca pe care o depune individul, domnule Priboia.

— Vă pun la dispoziție registrele de contabilitate. Eu sunt un om foarte altruist, am cheltuit averi ca să îmbunătățesc viața cetățenilor mei; am biserică, școală și spital, susținute pe cheltuieli proprii. Se țin conferințe iar în sala festivă se organizează distracții; în fiecare apartament am instalat radio; vedeți domnilor, eu sunt un adevărat părinte al muncitorilor; am încrederea și stima lor, cum nu o au mulți!

— E frumos optimismul dumneavoastră; aș dori însă să-i cunosc mentalitatea muncitorului, domnule Priboia.

— Avându-și cele necesare și confortul, aș vrea să știu pentru ce n-ar fi mulțumit!

— Nu e vorba numai de mulțumirea fizică, domnișoară Claudia; spiritul muncitorului se deosebește de al burghezului; sunt două paralele care nu se întâlnesc niciodată.

— Mare adevăr ați spus, domnule Uranus, îl aprobă Fidias, care până atunci urmărea tăcut conversațiile. Aceste două clase nu se unesc, necesită o conducere și o educație conform structurii lor sufletești.

Marțienii aprobă logica lui Fidias, mai adăugând că întreg sistemul de muncă pentru câștigul numit plată sau salariu, e foarte imoral. Individul nu se simte nicicând răsplătit după munca depusă, cu dreptate, de aici ura unei clase față de alta și ura pentru întreaga organizație socială.

— Noi, femeile, simțim mai mult plăgile societății; cât ne stă în putință ameliorăm suferința; văd însă acum că și organizației noastre trebuie să-i aducem îmbunătățiri.

— Zeea, tu ești mereu în fruntea carității; spune-mi, cum de ai îmbrăcat rochia asta? culoarea nu te prinde, iar liniile sunt deja demodate, și aranjându-i o cută, Claudia căută să cerceteze pe furiș chipul frumos al lui Marte.

— Ce faci azi, Claudio, unde petreci seara?

— Nu știu, Zeea, n-am niciun program...

— Fă-mi plăcerea să rămâi împreună cu noi; mai trecem pe la atelierul prietenului Darsen, stăruii Marius.

— Spune-i, Claudia, că vii; uite, cum te roagă ochii lui.

Zeea, apucându-i brațul, avansară spre fabrici.

Priboia era în elementul său; alerga de la acumulatori la turbinele uriașe, explicând rolul important pe care-l are lumina în conducerea mașinilor.

Felurite mașini, care lucrau automat, economisind materialul omenesc, fură admirate de cei prezenți.

Trecură în fabrica de țigări și țigarete. Ingeniozitatea omului a pus la contribuție metalul îmbinat cu lemn până la măsura care atinge limita practicului. Energia condensată în aceste două mijloace ale naturii s-a exploatat miraculos cu ajutorul științei, în favorul civilizației. În atelierele mari era o mișcare furioasă; abia zăreai câte o ființă, controlând preciziunea brațelor de metal, părănd un vrăci care, cu o baghetă magică, stăpânește energia misterioasă, scoasă din împărăția lui Vulcan, împlânzită în cătușele diferitelor „forme” și mișcată de inima inepuizabilă a cosmosului: electricitatea. Ritmul plin de vervă al melodiei produse de mișcarea roților și a diferitelor mașini intra în nervi, producând emoție și admirație. Vizitatorii simțiră o reculegere ca într-un templu; cugetul îngenunchea la altarul Muncii.

Marțienii cerură detalii asupra scopului și folosului urmărit și asupra necesității de producere în cantități atât de mari a tutunului.

— Obiect de lux și de plăcere în primul rând, care aduce câștig de sume enorme statului și producătorului.

— Procedură conștientă în uciderea sigură a maselor omenești. Nu vi se pare neuman acest mijloc de îmbogățire?

— Dacă stăm să analizăm lucrurile astfel, atunci găsiți aproape în orice manifestare ceva imoral, grăbi să se scuze Priboia.

— Corupția o face banul, care e dinamul vieții noastre economice; individul e numai agentul mai mult sau mai puțin lacom al banului. Eu, continuă Fidias, sunt adânc revoltat, văzând banul devenit idolul omenirii.

— Cult fac din el aceia care exagerează adunarea lui; altfel banul, privit rațional, e doar un mijloc convenabil de schimb.

— Te cred, Marius, tu care trăiești pentru idei și nevoile societății, excluzând plăcerile fizice, nu-i vezi valoarea banului.

— Tot astfel judeci și tu... nu-i așa, Claudia?

— Mda... eu știu însă să-mi procur și puțină plăcere; prea puțină însă, pe care o cred totuși necesară ca să mențin elasticitatea spiritului.

— A! fiica mea e o adevărată artistă; ea colecționează case vechi; în Veneția, abia acum câteva zile, a cumpărat palatul dogilor cu o vechime de câteva secole... Claudia, ai putea să le oferi o masă bună, servită în sufrageria unde cândva benchetuiau regii.

— Vă mulțumim, domnule Priboia, sunteți prea gentili. Itinerariul nostru e făcut; de altfel rostul venirii noastre pe Pământ exclude plăcerile!

— Zeea, tu, precum văd, ai pus monopol pe Marțienii ăștia, îi spuse pe șoptite, cu vădită răutate, Claudia.

— Sunt musafirii tatălui meu, dragă prietenă; eu personal n-am nicio influență asupra lor.

— Nu te-am știut ipocrită, Zeea!

Zeea păli.

— De unde îți iei îndrăzneala să mă jignești așa... prietena mea? Crede-mă, nu înțeleg!

— Am crezut în prietenia ta! dar azi simt că ai taine față de mine... Ochii mei văd destul de bine... nu mă amăgești!

— Claudia, te rog să te clarifici! Ai vreo nedumerire, ești atinsă în amorul propriu prin refuzul Marțienilor? Spune-mi, dragă! Știi cât de mult țin la tine și la prietenia ta.

Dialogul se desfășura palpitant; fetele îndepărtându-se puțin, Marius grăbi să li se asocieze. El prinse ultima frază a sorei sale, fu afectat; un zâmbet de mulțumire i se desprinsese din colțul gurii.

— Aripa aceasta e construcție nouă, instalată cu mașini mai noi și mai perfecționate; priviți vă rog două puncte diferite, manevrează întreg

atelierul, iar registrele automate ușurează controlul producției. Îmi dați voie să vă demonstrez?

Priboia își conduse musafirii în sala mare, unde batalioane de sticle fură trecute în revistă, ca apoi să fie supuse diferitelor tratamente. El apăsă un buton, totul se opri; îl apăsă din nou și buteliile, în decurs de cinci minute, umplute și etichetate, așteptau în sute de vagoane încărcate pentru a fi transportate la destinație. Musafirii priveau tăcuți toată manevra de sticlărie. Priboia, prin apăsarea butonului, puse la punct toate instalațiile și grăbi să detaileze mai departe cum procedează ca să profite în scurt timp de maximul de producție.

— Ce conțin aceste sticle și unde grăbesc cu așa zor? îl întrebă Saturnus.

— Toate sunt cu alcool de la cea mai inferioară calitate până la cele mai rafinat preparate șampanii și lichioruri. O să luăm o gustare să vedeți ce minunății preparăm noi aici, grăbi să le explice, cu multă încântare de sine, Priboia.

— Pentru noi încântarea dumneavoastră e încă o mare decepție, domnule Priboia. În sticlele acestea sule și cochete decorate cu etichete atrăgătoare, ați închis chinurile infernului, înmulțind suferința, tot rezultatul ignoranței acestei omeniri. Tutunul, alcoolul și viciul, pe care le exploatați ca mijloc de îmbogățire, fac atâta rău semenilor dumneavoastră încât, dacă s-ar putea coborî infernul pe pământ, toți aceia care propagați păcatele, ați fi pilonii acestui infern. Și dacă vom avea tot disprețul pentru aceste creaturi, vă puteți trage concluzia... Ar trebui să mai inventați un aparat să vă înregistreze victimele pe care le produceți zilnic și te rog să dăruim biserica și școala, să zidești în locul lor un azil de alienați, un spital, un crematoriu în mijlocul unui cimitir enorm!

Căzură cu greutate de ciomege frazele lui Uranus. Marțienii, nemailuând în seamă prezența lui Priboia, urcară în mașină și plecară.

Claudia nu-și mai privi părintele rămas ca opărit, uitându-se cu brațele încleștate, cu pumnii strânși, în urma mașinii; scrâșnind și ea cuprinsă de ciudă, grăbi cu o altă mașină, ocolindu-i, să poată ajunge înaintea lor la atelierul prietenului Darsen.

Își trimise mașina acasă, se urcă în ascensor, și, fără să-și lase haina în antreu, intră în atelier. Darsen era palid; ochii, scobiți adânc, purtau chinuri incinerate în noaptea albă. Schimbară câteva păreri; ea urcă să-și spioneze terenul pe scena luminată potolit, ca să dea tablourilor expuse un colorit de basm.

Claudia apăsă butonul din partea stângă a scenei și perdelele de postav albastru se închiseră tănuitoare... Clipa se așază ca o lespede de cavou. Încordarea nervilor se extenua în așteptare...

...Se auziră pași. Claudia se retrase în dosul unui tablou așezat în preajma cortinei... Venea sculptorul Fidias. Bucuria ca o flacără îi palpita pe obrajii lui cuprinși într-un oval accentuat. Bărbia înclinată puțin avea reacții de spasm... Buzele, frământate nervos de fildeșul dinților avizi, erau congestionate. Ținuta lui avea un amestec de bucurie și ezitare... Își salută prietenul, vorbind stacat și fără culoare. Îi ceru voie să contemple valorile selecționate pentru expoziție; fără să mai aștepte răspuns, prinse cu mâna aripa perdelei așa ca o rufă și se urcă pe scenă. În colțul stâng o sofa ascunsă sub o velință de pluș roșu, brodat cu crini de argint, îl ispiti. Nici nu-și veni bine în fire să poată simți realitatea, când auzi pe Darsen primindu-și musafirii. Nemaiavând timp de pierdut, el se retrase lângă sofa sub draperia de frunze a unui palmier... Desprins glasul de harpă al Zeei. Baritonul îi dădu un timbru de catifea. Două inimi băteau opus. Numai Zeea pășea angelic pe câmpul candid al fecioriei sale...

— Ești suferind, prietene Darsen? Prea îți consumă varul rumeneala obișnuită a tenului.

— Nimic decât o ușoară indispoziție și asta trecătoare.

— Amice! mai multă lumină... și munca numai cu măsură; te neglijezi, îi spuse vesel bătrânul Fidias, bătându-l amical pe umăr.

— O să te luăm cu noi la proxima excursie în stratosferă, dragă prietene!

— Ești prea drăguț, Marius, dar nu cred să primesc. Am o comandă urgentă... pentru o familie față de care am obligații.

— Unde îți sunt pânzele, Darsen?

— Pe... pe scenă... Zeea!

— Îmi dai voie să le privesc înainte de a trage cortina?

— Voi femeile nu vă puteți stăpâni; mereu vă închinați zeiței Curiozitatea.

— Nu, tată dragă, eu vreau în liniște să le admir.

— N-am niciunul demn de admirație.

— Veșnic modest, uite așa îți șade bine; adevărat geniu. Și, fără să mai aștepte, trase mulcom perdeaua; se formă un val ca de mare, înghițind silueta ei de nimfă. Zeea fixa sub unghiul ochiului pânză după pânză. Se apropie, se distanță, făcând niște pași ca de ritual, apoi se lăsă pe genunchiul drept, proptindu-și șoldul fraged de muchia sofalei. Își așază genunchiul stâng în leagănul mâinilor împreunate. Ochii ei culegeau din noianul de culori motivul de inspirație.

În timpul acesta, Darsen mai schimbă cu Marțienii păreri asupra experiențelor câștigate pe Pământ.

...Inima sculptorului bătea ca descărcarea cerului în ajun de furtună. Făcu un pas dibuit; îl făcu și pe al doilea, iar al treilea era ca un arc care-și avântă săgeata.

...Fidias, mut în nebunia lui, o cuprinsese pe Zeea, sărutând-o cu furie unde o nimerea... Aiurit îi șoptea prin suspinuri... „Zeea mea. Te iubesc... te ador... Zeea!... Ce bună ești... Zeea mea!”

Zeea se zbătea în neputință; în situația penibilă în care se găsea, potopul de sărutări, încheștarea îmbrățișării îi încremeniseră voința și îi striviseră graiul.

...Darsen auzi că ceva se petrece pe scenă; fața de var îi deveni deodată și mai albă. Buzele-i tremurau ca de friguri și rămase cu privirea pironită asupra cortinei, parcă voind s-o pietrifice... Cortina se deschise... ca două mâini, care erau îmbinate și terminaseră rugăciunea... Doi ochi ascunși ardeau diavolește!

...Era o clipă de zăpăceală, dar Marius care observă fulgerător, din zbaterea sorei sale, situația, își vârî mâna cu repezeală în buzunarul vestonului și îi zbură la picioarele lui Fidias, care privea năuc, o mânășă neagră, ca o pată de sânge încheșat al fatalității.

Fidias înțelese. Ridică mânășă, se uită la ea ca la o catastrofă, o vârî în buzunar, salută mut și plecă.

Marțienii, reținuți prin dezbrăcarea supra-pielii, intrară în salon. Atmosfera era parcă după o vijelie; abia își veniră în fire Pământenii, așezându-se fiecare pe un jilț să privească tablourile expuse.

Pânza cu „Dansul lelelor” a rămas încoronată de aprecierea Marțienilor. Fondul de alge, crescut din ochi de mare, avea accente lirice. Un soare în coborâre spre amurg se topea în propria-i lumină, de un galben metalic și cald. Lelele se prelingeau înflorite pe câte o vertebră de rază. Brațe de paloarea lunii dădeau mișcării o apropiere între materie și viață. Execuția maestrului în ridicarea motivului era atât de subtilă încât pânza părea mai mult a fi o viziune apărută pe un fum de amforă.

Zeea era absentă; peste sufletul ei trecuse o furtună cu tot cortegiul ei sinistru. Nu-și putea limpezi gândurile de sub clocotul simțurilor.

Se poate să fi avut un acces de nebunie vărul meu, altfel cum și-a permis gluma asta compromițătoare și stupidă, aici în casa unui prieten, orișicum om străin, fără să-l încurajez măcar cu o privire la o astfel de izbucnire?

Zeea bănuia o simpatie la Fidias; niciodată însă n-ar fi crezut-o așa vulcanică... Și Marius, iată-l cum luptă cu o durere care parcă îl sugrumă... ochii au o strălucire tăioasă ca de sabie...

Zeea tremura, o apucă un sughiț intern, își simți inima zdrobită de niște pumni de fier. La părintele ei abia mai putea să privească, deși bătrânul părea că și-a păstrat calmul obișnuit; și totuși nu, iată că-și umezește buzele cu vârful limbii, semn că îl muncește ceva adânc.

Sărmanul meu tată! Cum aş şterge din amintirea ta tabloul acesta care o să te persecute până la mormânt... Ce întâmplare stranie! Cel puţin Marţienii nu bănuiesc drama care dărmă altarele de cristal ale acestei familii, poate e unealta unui joc diabolic.

Îşi trase degetele de câteva ori peste fruntea umedă; erau lacrimile sufletului, răsucit ca o rufă de mână fatalităţii.

Alături de Zeea, Darsen suferea chinurile infernului; el se simţi de piatră; doar în tâmpile îi vuia ca o prăbuşire, picătură, picătură, sângele scurs din creieri.

Fidias se ridică ca un apostrof de lumină în beznă atmosferei de enigmă, îi mulţumi lui Darsen. Marte mai adause câteva adjective, încurajându-l să lucreze numai în clipe de inspiraţie şi mari emoţii...

Musafirii au plecat, lăsând amintirea rămasă fantomică şi jarul durerii în casa lui Darsen.

*

A doua zi soarele încă nu-şi beatificase întreg poporul cu razele vieţii, apele nu-şi povestiseră visul unei nopţi de primăvară, trandafirul zilei nu-şi scuturase petalele, când sculptorul Fidias, vărul Zeei, era o mână de cenuşă. Trupul tânăr, care purta pe umerii voinici, cu încredere, un cap frumos de roman, un creier de visuri şi scânteii, gânduri pline de nădejdi şi seva unei vieţi creatoare, se redusese la un singur cuvânt: a fost!

Zeea prinse cu mâini de gheaţă urna cu ultimele rămăşiţe ale unui om. O ridică sus aşa cum ridici sacerdotal un potir de cuminecătură, oftă adânc, cu lacrimile paralizate în ochii ei candidi şi îşi transpuse tot sufletul într-o rugă de purificare... Aşeză urna pe o etajeră între florile preferate şi plânse mocnit.

Racheta aştepta echipată gata sub arcul de safir al zorilor. Enzo Gambetta, căpitanul, o figură cu muşchi vânjoşi, cu oţel în privire, dădu ordin în fraze scurte şi comprimate personalului cu mişcări agere. Interiorul, redus la minimul de confort indispensabil, comportă totuşi lux şi artă. Selecţionarea uneltelor şi felul de întrebuinţare practică stârnea admiraţie pentru genialitatea omului.

Bătrânul Fidias, Zeea, pater Floriano, împreună cu Marţienii, sosiră cu un avion mic pe Câmpul Libertăţii. Populaţia Romei, aflând de acest voiaj, veni în număr mare să admire solii cerului.

Racheta suplă cu străluciri de oglinzi descrise câteva cercuri de umbră pe terenul liber, apoi se ridică dreaptă ca un minaret şi ţâşni cascadă de lumină spre nemărginirile cerului.

Eviva!... eviva!... străbătu văzduhul ca un reflector de unde sonore, iar mii de aripioare albe îşi fluturau salutul spre cei plecaţi.

Zeea, mişcată, privi de la oceanelor rachetei toată furnicarea omenească. Roma îi păru o gură imensă cu dinţi de fiară, rânjind hain spre cerul de mătase. Numai câmpiile vaste împăcau ochiul cu variaţia de culori potolite; apoi o pânză cenuşie o despărţi de tot ce era pământesc. Se retrase în cabina ei, se dezbracă din jacheta gri şi rămase în bluza bej ca o migdală proaspătă. Marţienii la rândul lor îşi scoaseră supra-pielea; de astă dată purtau cămaşă maron şi erau încinşi cu centură de argint. Floriano îmbracă peste costumul obişnuit un halat alb şi se legă cu o centură împletită. Atmosfera interiorului avu o notă de intimitate şi spiritele parcă se apropiară patriarhal.

Floriano scoase o cutie cu tutun, umplu ciubucul şi-l aprinse; flacăra, la tactul pocnit de buze, pâlpâi ca o dansatoare roşie cu aripi, apoi stingându-se, dansatoarea dispăru prin inele de fum, lăsându-şi aripile de jar pe gura ciubucului. Uranus îl privea cu zâmbet ironic în ochi.

— Dacă ai face această manevră să alungi spiritele rele, mai înţeleg, pater Floriano; dar să consumi nişte frunze, sugându-le toxinul prin ţeava asta prin care nicotina şi-a depus igrasia, să-l plimbi prin gură şi să ni-l redai nouă descompus, spălându-ţi nările, parcă e ceva prea barbar, nu ţi se pare?

— Tot un obicei rău, neputându-ne dezbăra de el.

— Aş dori să mă lămurii asupra teoriei obiceiului; ne izbim mereu de el ca de un zid obscur. Eu văd cum stăpâniţi văzduhul şi apa şi multe altele; obiceiul însă pare a fi un element încă neîmblânzit, ori este pârghia tuturor manifestărilor; nu-i aşa, domnule Fidias?

— În principiu sunt şi eu duşmanul obiceiului şi îndeosebi al celui rău. Noi, cei bătrâni, durere, nu adoptăm uşor alte teorii; poate generaţia nouă, făcându-i-se o educaţie mai raţională, va scăpa de sclavia obiceiului.

Racheta ajunsă în stratosferă, viteza zborului se frână. Zeea ieși pe balconul de sticlă, atârnat de marginea rachetei, desfăcu urna, prinse cu mâna dreaptă, vârâtă în mănuașă izolatoare, un mănunchi din cenușă, o scoase pe un geamlâc și o spulberă în văzduh. Trandafirul alb, prins în părul ei negru, îl rupse și-l vântură petală cu petală în urma cenușii; petalele rămaseră aproape suspendate în aerul rarefiat și liniștit, al stratosferei; se formă parcă o dantelă din petale, un lințoliu de parfum pe un crâng frânt în miezul vieții. Așa a înțeles Zeea să răsplătească iubirea neîngăduit de pățimașă din sângele familiei Luce.

Marte, văzând-o pe Zeea palidă, grăbi să i se ofere cu politeță, alungându-i indispoziția. Se retraseră într-un colț lângă un occean, spunându-și lucruri de spirit. Zeea părea înțelegătoare.

La o masă rotundă se discuta civilizația celor două lumi. Zeea prinse momentul și îi ceru detalii asupra rostului femeii pe planeta Marte.

— Exact același rol îl au ca și bărbații, în familie și în stat. Statul nostru nu-i decât o familie mare, iar femeile un stat în miniatură, îi explică zâmbind politicos. Ne deosebim de Pământeni prin statul femeii alături de statul bărbatului.

— Cum asta, Marte?

— Prea simplu; cum sexele se deosebesc nu numai prin fizicul lor, ci și prin psihic și nevoile lor fiind altele, cine ar putea să le mulțumească decât propriul lor sex; nici că se poate mai natural. Eu cred că Pământenii suferă mult prin felul greșit al împărțirii rolurilor.

— Dar îmbrăcămintea întru cât diferă?

— Întru nimic; supra-pielea e ceva ca viața. În interior purtăm cu toții această cămașă uniformă; culoarea se schimbă după împrejurări.

— Spune-mi, te rog, pentru ce numai tu porți coafura fără cărare?

— Cărarea asta este un simbol și o poartă cei căsătoriți.

— Cum, tu ești necăsătorit?

— Da, Zeea, nu voi fi mult, apropiindu-mi-se limita timpului, care ne obligă să ne împărțim viața cu soția, după cum vezi că ne este și coafura împărțită în două.

— Înțeleg, clipi Zeea, cuprinsă de un fior plăcut.

— Și dacă bărbații n-au niciun amestec în conducerea statului de sex opus, cine împlinește serviciul divin?

— Tot femeile, Zeea.

— În același templu?

— Nu, singură casa de locuit e comună, întrucât stăm sub același înveliș; altfel femeia își are celula de dormit, atelierul de muncă și baia separată; o

singură sală e comună, unde se întâlnește familia, pentru a-și schimba părerile; încolo e libertate ideală.

— Ce simplu și ce grandios! exclamă Zeea. Cum împliniți obligațiile în felul acesta față de societate?

— Societatea, divizată după sexe, își are întrunirile stabilite în programa statului; ea prevede întruniri mari și mici după necesitatea cercului de activitate a specialității. Sunt întruniri festive, însă la fiecare zece zile se ține o întrunire pentru schimb de păreri și controlul muncii.

— Spuneai ceva de învelișul caselor; poate aveți alt stil arhitectonic?

— Casele noastre sunt mobile. Solul, având aceeași compoziție, doar s-a rupt dintr-o mamă comună, cutremurele și vulcanii fac aceleași ravagii; însă omul planetei noastre s-a sesizat de la întâia experiență tristă și nu și-a mai lipit casa de solul revoluționar.

— Interesant și foarte logic.

— Și plăcut; schimbând mereu locul, ne bucurăm de variația peisajului, când pe apă, când pe munți, când pe câmpii înflorite...

— Ce minunăție! Sunteți foarte practici. Dar noi unde suntem oare acum?

Marte deschise o cutie mică, scoase un fel de binoclu complicat construit, îl oferi Zeei. Ea îl puse la ochi și privea cu respirația reținută. Bluza bej se încorda deasupra sânilor ca pânza unei gondole. Luându-și aparatul de la ochi, rămase câteva secunde cu privirea încremenită.

— Cum ți se pare, Zeea?

— Mai mult decât extraordinar! Am avut senzația că sunt pe Pământ și mi se părea că acu, acu, ne izbim de etajul caselor; pare-mi-se era Londra, prea avea multe fabrici.

— Vezi ce aproape suntem de Pământ, doar o sticlă ne desparte. O să tindeți și voi să ajungeți la o civilizație și cultură care să vă despartă de trecutul mediocrității.

— Crezi că vom ajunge?

— O știu, Zeea!

Marte se ridică, îi oferi brațul Zeei, făcură câțiva pași, apoi privirea lui Floriano îi opri.

La masă se discută optimismul; Fidias susținea că omul niciodată nu poate fi obiectiv.

— Fiecare epocă și situație își are ochelarii ei, replică Floriano.

— Aș fi dorit să te văd cum îți ședeau pe nasul cezarian niște ochelari trandafirii acum vreo douăzeci de ani, dragă unchiule!

— Uite așa ca și ție; nici nu te vezi cât de gravă vrei să pari cu năsucul ăsta, încălecat de ochelari albaștri, cât o roată, ștregărițo!

— De multe ori ne prind bine ochelarii optimismului, altfel prea greu am suporta mizeriile vieții.

— Mizeriile sunt niște gloabe jigărite dar rezistente, înhămate alături de caii sprinteni ai progresului. Cine vă oprește să le goniți de la carul vieții?

— Nu sunt gloabe jigărite, domnule Saturnus, sunt balauri cu mii de capete, unul îl smulgi, sute îi răsar.

— Dacă s-au inventat bombe și gaze pentru uciderea omului, o să-i găsim leac și balaurului, domnule Fidias!

— Poate în persoana dumneavoastră s-a ivit un nou Sf. Gheorghe, domnule Saturnus, răspunse Floriano vesel.

— Tot ce se poate, domnii mei, eu însă nu mai cred să ajung atari vremuri.

— Să nu crezi, tată! N-aduce anul ce aduce ceasul; nu-i așa, Marte?

— Dacă sunteți doi contra unul, închin steagul.

— Cine-și măsoară sabia cu două stele, tu nu vezi, Fidias? zâmbi cu bunăvoință pater Floriano Luce.

*

Marius își purtă sufletul în oase, parcă ar fi închis în ele un ocean înfuriat. Aparența liniștii în atitudine era subminată de vâlvătaile autocriticii. Integritatea conștiinței suferi o mare lovitură. El simți în gură dizolvându-i-se o pilulă amară. Când se așează să ia masa, alături de el fâlfâie o umbră ca un prapore negru. Seara intra târziu în dormitor, pășea moale, în pat se lungea atent, nu cumva să trezească pe cineva. La îmbrăcare proceda timid; la atingere, hainele i se păreau umede și reci. Intra cu silă în pantofi, ca și când ar călca pe un picior mort, iar sărmanul creier înregistra mereu ecoul unui glonte care s-a oprit stupid într-o inimă caldă. Putea să se fi oprit într-a lui! O simplă întâmplare căreia de acum îi datorește viața și care îl ținutuește mereu cu ochi de cobră... Poate a procedat prea aspru, alegând ca armă revolverul; dacă era sabia s-ar fi ales poate numai cu o mică tăietură. Cine e de vină? El a fost intransigent. Mândria lui m-a pus pe gânduri, avea aerul parcă ar fi fost tras pe sfoară. Zee? A nu, nicicând n-a dovedit vreo afecțiune față de el; și ce i-ar fi stat în cale să se căsătorească dacă se iubeau? E firesc. Sărmanii mei bolnavi! De câte ori n-am fost în dilemă la alegerea procedurii doctorești să-i salvez viața unui nenorocit, cu tot cortegiul de mizerie care-l aștepta; și acum iată, mâna mea care a cusut atâtea tăieturi, degetele mele înfipite cu dragoste și răbdare de mucenic în rănile atâtor oropsiți au improșcat cu viteză nebună moartea asupra sângelui meu, asupra unui om sănătos, tânăr și geniu... Ah, societate ticăloasă ce ești, cum te-ai așezat cu

trupul tău de puroi pe conștiința mea!... Unul e mort... altul mort viu... Cine mă va răscumpăra din spasmul acestor chinuri?

Semnalele înregistrau o convorbire de pe rachetă. Marius își îndreptă talia, grăbi la aparatul televiziunii. Iat-o pe Zeea alături de Marte; îi ceru informațiuni de acasă, îl întrebă cu interes cald cum se simte și ce mai face.

— Muncesc mult, Zeea, e singurul meu refugiu; te rog să nu te gândești atât la mine, profită de plăcerile voiajului, de frumusețile naturii.

Le trimise salutări, îndeosebi se interesă de starea sănătății tatălui, apoi închise aparatul și plecă la spital, făcându-și ruta pe sub balconul Claudiei, care de la ultima vedere se lăsa dorită. Nu-i fu prea mult să-și repete de câteva ori plimbarea, așteptând-o: rază de soare țâșnită de sub cerul umbrelei roșii. Mai adastă ca vreo jumătate de ceas; i se mai urcă privirea cercetătoare prin ramurile boschetelor de pe balcon, apoi își văzu de drum. De multe ori drumul scurt pare o veșnicie când dispoziția sufletului schimbă nu numai culorile, ci are repercusiune și asupra timpului și spațiului... Astfel, Marius lăsa să-i treacă prin retorta judecății fluidul faptelor, bagatelizate până aci. Acum așează pe vârful de sabie al criticei obiective firul de păr smuls din caracterul Claudiei. Dar iubirea își întinse aripile parcă ocrotind-o, încercând iarăși să-i lege ochii rațiunii cu basmaua naivă a credulității; însă de astă dată izbuti mai puțin. Perdeaua, care plesnise ca un ou, a scos la iveală puii de crocodil ai răzbunării. Ai cui sunt acești crocodili bastarzi?

*

...Cu un an mai înainte într-o zi de iulie soarele scuipa flăcări, iar căldura năvălea în oraș ca o lavă fierbinte. Marius își făcea drumul său obișnuit. La prima cotitură a străzii se întâlni cu sculptorul Fidias, merseră împreună până la intrarea principală a palatului Priboia. Marius mai stăruia asupra unei întrebări, intrând în același timp în vestibulul ascensorului; se opri brusc, îl strigă pe Fidias, care se îndepărtase cu câțiva pași. În ascensor, pe fotoliu, înclinat spre stânga, era un cadavru. Marius repede îi desfăcu vesta, pipăindu-i inima, în timp ce Fidias puse mâna pe un teanc de hârtii, ivite din buzunarul interior al vestonului; luă una, era o scrisoare, o citi și și-o ascunse fulgerător în vestonul său. Mai cercetă altele din care află că individul era bancherul Franco Bianchi.

— E mort de-a binelea, constată Marius.

— Din ce cauză?

— Apoplexie.

— Te rog, du-te la Claudia, află când a plecat domnul acesta de la ei, ca să putem verifica unde a murit; trebuie să fie vreun cunoscut al familiei. A încetat din viață cu un ceas mai înainte. Vezi și cercetează: a fost la Claudia

sau a murit imediat ce a intrat în ascensor. Eu anunț poliția și voi dispune transportul cadavrului.

Fidias ocoli palatul și când vru să intre prin poarta de est, zări silueta Claudiei, grăbind pe stradă. Zorindu-și pașii, o ajunse. Claudia tresări, era palidă. Fidias o rugă să se întoarcă acasă, având să-i comunice un lucru important și trebuind să răspundă la interogatorul poliției. Claudia făcu un pas înainte ca de căprioară urmărită; ochii ei mari se strânsesă sub punga pleoapelor, numai tremurul nărilor trăda lupta ascunsă.

Claudia intră în salon fără să-și lase din toaleta de stradă nici măcar pălăria, în antreu, se întoarse brusc spre Fidias, își mări ochii sfredelindu-l cu privirea, se apropie încet. El îi simți respirația parfumată ca pe un furtun cald.

— Ce dorești, Fidias?

— Să aflu relații asupra morții bancherului Bianchi.

— Ce spui?

— În ascensorul de la intrarea principală se găsește cadavrul lui. Marius a rămas să-ți șteargă urmele păcatului... Claudia!

— Știe Marius ceva?

— Și dacă ar ști, ar fi așa grav?

— Țin la Marius, o știi, e băiat bun, nu vreau să-l supăr.

— Am o mărturie care nu te aranjează...

— Fidias! vorbește clar, n-am timp de pierdut și nici dispoziție de glumit...

Cu Marius stau lucrurile altfel decât cu voi; aș vrea să știu cine ar fi în stare să facă o crimă, spulberându-i iluziile; iubesc inima de copil a unui savant, și atât! Spune-mi, ce s-a întâmplat?

— Tu o știi mai bine, dacă era să se întâmple! Sau omul acela fericit a trecut de la sânul cald al Claudiei, fără trezire în sânul eternității?...

— Fidias, te rog nu glumi! Unde e bancherul și ce e cu el?

— Eu aș vrea să aflu unde a fost; e mai nostim! și o prinse pe Claudia de braț, strângând-o cu putere. Ești a mea păsărică, fără compromisuri. Ei, nu te opune, nu-ți șade bine să faci pe mironosița când îți port scrisoarea de rendez-vous, trimisă lui Bianchi, deasupra inimii mele. Nu te înțeleg, ce vrei cu vărul meu? Și când mă gândesc... el te crede inocentă...

— O necesitate sufletească mă atrage spre el; voi toți sunteți blazați și-mi răscoliți numai sângele, sufletul parcă ar fi un paznic al cărui ochi vă stingherește... Sunt și mândră de afecțiunea lui.

— Spune-mi, Claudia, atunci cum de nu ți-e silă de oameni ca bancherul?

— Nu-ți dau voie să mă ispitești. Să văd ce scrisoare ai, arată-mi-o!

— A nu, asta e un cec cu care pot să-mi procur clipe de reculegere în edenul senzual al gurii tale...

— Șarlatanule!
— De ce spui așa, păsărico?
— Detest bărbații lași și exploataatori de situații!
— Iar faci pe moralista, nu simți mirosul hoitului din pragul casei? Fii mai prudentă, fetițo! Ia gândește-te, ți-am salvat-o, păstrându-i iluzia lui Marius, la care ții așa de mult...
— Vino să-ți scot ochii, tiranule! Dă-mi scrisoarea!

*

...Marius, fără să vrea, își aduse aminte de bancherul sucombat, de confuzia răspunsurilor Claudiei, deși dibăcia cu care manevra frazele atunci îi învinsese bănuiala aridă a judecății pripite.

Câtă duplicitate nu ascunde un fizic atât de gingaș, atât de drăgălaș, și totuși, n-am nicio certitudine de infidelitate. Bancherul poate avușese intenția să-i facă o vizită; ce-i mai natural decât o vizită? Parfumul ei de unde l-a adus dacă nici n-a urcat la catul Claudiei? Ori se poate să fie îmbibate fotoliile ascensorului cu aroma Claudiei. Și firul de păr roșu, găsit pe umărul stâng ca o vinișoară de sânge, se poate să fi căzut tot de pe fotoliu; de câte ori pe zi nu se servește familia Priboia de ascensor. Paloarea ei a fost naturală, e un proces biologic survenit în urma spaimei, a neprevăzutului, chiar și a surprizei...

Și totuși, aceste două cadavre, recolta unui an, îi cangrenează judecata și cer mereu amputarea argumentelor de dezvinovățire... Îl doare fiecare dovadă nouă, justă sau aparentă.

Simt cum îmi scapă de câte ori o prind, ca pe un porumbel speriat, în cleștele mâinilor mele, care cercetează. De ce se joacă? Nu-i cer decât să mă asculte și să mi se destăinuiească; ori nu-i inspir încredere? Ar fi trist să alerg o viață întreagă după o himeră. Sufletul meu crede și iartă; nu astfel stau lucrurile cu inima; ea sângerează mereu fără consolare. De n-ar fi nopțile așa de lungi, când mă persecută strigoii rațiunii!... Spitalul meu cu sărmanii suferinzi... suspinele chinurilor parcă sunt un balsam al rănilor mele... Zeeă, acum la polul nord, va pleca cu impresii noi din regiunile arctice. Impresii... sufletul nostru e flacăra tuturor impresiilor. Timpul cu buretele uitării le mai șterge și e bine așa, altfel durerea ne-ar copleși. Durere! Câtă deprecieri din partea Marțienilor; ei detestă just această plagă a planetei noastre, dar nici că se poate ceva mai ideal, să reducem noțiunea durerii până la absurd! – Ah! muncă, muncă!... Inima omenirii cât o însuflețesc eu cu propriile mele mâini... Ideea concepută de la sosirea lor mă chinuie; aș vrea să am trei vieți, să-mi ajungă pentru a pune la punct inovațiile în favoarea omenirii. Apostolii văzduhului vor face dogme noi pentru cultul muncii!

Popasurile rachetei, făcute în centrele lumii, dădură prilej pentru examinarea mai minuțioasă a diferitelor popoare și civilizații. Istoria religiilor și fazele evoluției erau răsfoite, pagină cu pagină, de mâinile pricepute ale Marțienilor, care își însemnau comentariile instructive pe fiecare margine. Astfel, ei priveau cu regret marea întindere de nisip a Saharei, unde făcură câteva schițe pentru trasarea canalurilor de necesitate primordială.

Contactul prea apropiat dintre animal și om li se păru respingător și anormal. Explicară Pământenilor cum animalul e vehicul prielnic răspândirii microbilor multor boli, altoite în sângele omenirii. De altfel omul Pământului abia numai de la îndoitura superioară a nasului în sus se poate numi în adevăratul sens al cuvântului Om; restul, fiind comun cu animalul, va urma să rămână tot animal, până când se va dezbrăca de însușirile comune acestuia.

— Și cum credeți să ajungem la perfecțiunea ideală, domnule Saturnus? îl întreabă Fidias, când se plimbau printr-un șir de pagode, zidite în formă de cactuși și ananași enormi.

— Două lucruri vor suferi schimbări radicale: felul de alimentație și viață sexuală, până acum ambele detestabile, sub toate aspectele. Celelalte urmează de la sine să-și schimbe metoda de procedură.

— Ca mâine o să mă văd răspopit, domnule Uranus; o să-mi vină greu, neavând altă specialitate decât mătăniile și crucea, zise Floriano, admirând între timp statuia grandioasă a lui Budha.

— Ca concepție e adâncă, iar ca stil unitară; expresia redă cu precizie de vârf de ac scopul religios, urmărind să dea misticului sufletesc formă artistică. Rezultatul: pe o mare, închegată din picături de rouă, un val de spumă care se topește în amurg.

Uranus se întoarse spre apus, admirând jocul de culori, azvârlit în voie și la întâmplare pe fondul albastru, unde soarele, ca un crainic strălucitor, își ia rămas bun de la ziua albă. Ghirlande roz-pal, tivite cu aur, se îngrămădeau, formând un cais bogat în floare, apoi nourași albi își vârău căpșoare de îngeri pe ramuri verzi-gri. Figuri fantastice se alungau cu trup de umbră pe alei și pe casele decorate cu înflorituri orientale.

Zeea, alături de Marte, rămase captivă frumuseții inedite a apusului de soare peste variația bogată de culori și forme, rezultate din munca omului și a naturii.

Figura de bronz a lui Enzo Gambetta venea dinspre amurg masivă și gravă.

— Vom descăleca mâine în zori prin pădurile virgine ale Africii; o să vedem o variație exuberantă a vegetației exotice și a reptilelor luxuriante, unde nici cultura nici știința n-au deformat încă unitatea de bloc viu a naturii.

Printre lumea care mișuna în jurul unui templu, unde serviciul divin se terminase, o figură se distinse prin armonia liniilor și printr-un mers ca ritmul cântecului de leagăn. Era o negresă cu oase subțiri; mușchii aveau linia arcului de curcubeu, iar ochii purtau focul diamantului negru. Cu toată strălucirea pielii și a îmbrăcăminții, pline de pietre scumpe, înfățișarea ei avea un aer de melancolie, de evadare din sine. Idolul negru, cum o numiră excursioniștii, își purta capul, greu de podoabe și păr negru creț, cu demnitate de regină în fruntea suitei sale. Era o nobilă.

Enzo rămase prins în mrejele frumuseții de floare cu arome tari a idolului negru. Scuzându-se prin formulele obișnuite ale politeții, se desprinsă din grupul lor, urmărind-o.

— Fac prinsoare că Enzo pune la cale o aventură, zise Floriano.

— Îl mână tinerețea și legile firii, caută să-l scuze Fidias.

— Glasul firii îl ascultă animalul, omul trebuie să-și supună firea legilor rațiunii. Noțiunea aventură e ca o spoială frumoasă pe un fond urât.

— Vraja necunoscutului e covârșitoare, domnule Uranus!

— Unchiule! tu grăiești astfel?...

— Să nu te crezi mai bună, nepoțică! ia vezi, parcă și tu strângi în mânușițele tale o cutie miraculoasă, în care stă ascunsă valoarea nestemată a necunoscutului, pentru care tremură și inima ta. Ai vrea tu să profanezi cutia deschizând-o dar, mi se pare, ți-e frică nu cumva porumbelul alb, atins de lumina soarelui, să se topească, rămânând în urma lui o inscripție: aici a trăit necunoscutul, ucis de barda adevărului. Să știi, micuțo, că de la dorit până la împlinit duce un drum de aur; tu mergi pe el într-o stare de vis și bucurie cerească, însă, de îndată ce îți așezi mâna pe ivărul adevărului, ți se deschide o ușă ca de ceață și te vei găsi în camera sură a realității; aci termometrul bucuriei suferă o lovitură aspră și, prea de multe ori, cade sub zero. Enzo, tot astfel, bate acum drumul de aur; se va reîntoarce cu încă o decepție în plus.

— Spusele dumneavoastră aveau menirea să stârnească ilaritate dacă n-aveau un miez de tristețe. Trăiți și acum cu o mare doză de misticism. Ce spuneți adineauri pare să fie apoteoza himerei, domnule Floriano. Noi am redus misticul până la realitatea de cristal a adevărului. Forme precise, calcule indestructibile stau la baza societății noastre, iar falsul e noțiune necunoscută.

Zeea își făcu vânt cu un evantai mare din pene de struț, pe când pater Floriano își tampona cu o batistă fruntea transpirată.

— Fața congestionată și lucioasă dovedește o suferință fizică, continuă Saturnus, vă e prea cald, nu-i așa?

— Cred și eu; teoriile dumneavoastră, asupra erorilor întregului sistem de viață, parcă ne picură plumb topit în creier, iar soarele la retragerea lui ne trimite tifle de sulici aprinse; parcă am fi niște toarte stricate și ați dori să ne topiți, făurind ceva mai bun, zise zâmbind cu voie bună Floriano.

— Uite, Zeea, noi nu simțim schimbarea de temperatură, având mereu aceeași atmosferă necesară corpului.

— Voiam să-ți cer explicații asupra îmbrăcămintei voastre ciudate, pe care mereu o admir, dar nu mai puțin vă admir pe voi cum suportați greutatea ei; îmi închipui că trebuie să fie foarte grea, nu-i așa, Marte?

— Nicidecum! Materia din care e construită cântărește câteva grame, iar atmosfera interioară o face ușor portativă. Vezi în cutia aceea mică, arătând spre spatele lui Uranus, nu-i altceva decât un plămân și o inimă mecanică; ea purifică la fiecare respirație atmosfera interioară.

— Al! vasăzică între pielea veritabilă și cea artificială circulă un strat de aer? Am înțeles! La ce vă servesc aceste canale de diferite grosimi, care par a fi o garnitură de galoane?

— Pistonul manevrat de aerul care intră și iese pe nări are același rol ca valvula inimii, iar garnitura noastră de galoane e întocmită pur și simplu după modelul circulației sângelui. Inima noastră artificială e mișcată de un mic aparat electric. Cum organismul are calitatea de a dezvolta o căldură conform variațiilor atmosferei, așa și materia supra-pielii, la influența atmosferei, prin urcarea sau scăderea mercurului din termometru regulează temperatura interioară; astfel, noi habar n-avem dacă afară e căldură tropicală sau ger aspru; rezistăm la toate.

— Și mie parcă-mi place mai mult să-i văd ochii fără mască, murmură Zeea aproape gândit...

— Cu ochiul sufletului să mă vezi, Zeea, acela nu greșește, fu răspunsul lui Marte.

Zeea păli.

— Cum, tu m-ai auzit? doar era aproape o fulgerare a gândului...

— Al șaselea simț al nostru a prins gândul tău frumos, Zeea! Adu-ți aminte, noi avem un aparat mic, care prinde undele gândului, răspândite prin firele de păr...

— Din zi ce merge și vă cunosc mai bine simt cum se reduce prin mine toată valoarea omului pământean... și te văd atât de mare încât mintea nu mi te cuprinde, Marte!

Fidias și Floriano devin atenți la explicațiile date Zeei, se apropiară de grupul tinerilor.

— Vezi aici un ceas mic pe o brățară la mâna stângă, continuă Marte; crezi că arată mersul timpului? nu, deloc. Uite, acul acesta subțire, care se mișcă regulat, arată bătăile pulsului, iar semnele de pe margine ne spun la câte grade s-a urcat temperatura corpului și atmosfera lui. Nicio mișcare, nicio bătaie a inimii, niciun gând nu ne rămâne necontrolat.

— Ce zici, domnule Floriano? Față de ochiul iluzoriu, propovăduit de pe amvon, noi avem ochiul mecanic, care ne persecută în toate manifestările noastre cu înregistrarea adevărului, controlabil și de tine însuși și de toți semenii tăi.

— Da, e mai puternic mijloc educativ controlul sever și pozitiv, decât cel abstract; vezi, noi nu ne-am gândit la așa ceva.

...Zeea începu să se neliniștească și gonea aerul cu evantaiul.

— Vă supără ceva, domnișoară Zeea? o întrebă îngrijorat Saturnus.

— Da, nu știu, parcă simt o înțepătură usturătoare și nu văd nimic.

Locul unde se frecă cu mâna deveni roșu umflat. Fidias grăbi și scoase un lichid dintr-o sticlă și îi puse comprese pe brațul congestionat.

— Să mergem la rachetă; cu apusul soarelui apar niște țânțari minusculi a căror înțepătură poate deveni primejdioasă, spuse Fidias cam îngrijorat.

— Să mergem, dar de unde-l iei pe Enzo? aș vrea să știu.

— Nu-i purta grija, Floriano, vine când îl pișcă țânțarii, leacul e la mine.

Abia ajunseră la rachetă, apăru și Enzo, umflat ca un ardei roșu, plin de înțepături, în tovarășia unui băiat arab cam de vreo 12 ani.

— Ale dracului bidigăanii, fac din om neom... Of! Cum mă ustură!

— De, ce să-ți fac dacă nu-ți aduni călcăiele, îl mustră Fidias și scoase flaconul, punându-i comprese.

— Unde mi-e luleaua, Fidias? N-ai pus-o la tine în valiză? Acum îmi prinde bine să alung spiritele rele, cum îmi zicea odată domnul Uranus.

— Uci-de-ți ca să vă uci-de-ți! cam inteligentă metodă nu-i vorbă, glumi Saturnus.

— Ce remediu simplu se găsește, pentru toate neajunsurile climei, în supra-pielea noastră ideală.

— Se poate, dar cui i-ar conveni dintre poporul meu să se vâre în coșciug de îndată ce i se crapă ochii?

— Dumneavoastră nu vedeți, dați-mi voie să vă spun, cum vă roadeți cu dinții propriul trup? Când vă adunați în jurul unei mese bogate, văd cum faceți priveghi timpului ucis, care era hărăzit să-l trăiți.

— Mai lasă-le iluzia, Uranus, nu vezi ce dureroasă li-e trezirea?

— Ce vasăzică, Marte, ai devenit ocrotitorul Pământenilor?

— Mai știi ce stea de la răsărit s-a ivit în persoana lui, pentru răscumpărarea bietului meu popor?

— Dacă nu i-ați fi ucis apostolii, n-aș avea nimic de zis, domnule Floriano. Noi nu jertfim materialul nostru pentru idei; ideea poate să trăiască fără să-și înfigă rădăcinile în sânge.

Enzo îi dădu niște monede ca bacșiș lui Lutfullà; el se ploconi oriental, de mai multe ori, își puse picioarele cruce și se așeză pe ele, privind cu mirare ciudățenia făpturii Marțienilor. Avea niște ochi blânzi și totuși ageri. Enzo le explică cum acești copii își agonisesc pâinea, ghidând străinii.

— Cum te înțelegi cu el, știi limba arabă, Enzo? îl întrebă Floriano.

— Nu, în schimb știu ei și engleza și franceza și chiar italiana. Lutfullà vorbește bine englezește.

— Încă un lucru, asupra căruia vom sta de vorbă.

— Animalele de aceeași speță au un fel de a comunica al lor, dar unic; omul nu se poate înțelege cu semenul său de altă culoare. Or, undele sonore n-au nicio frontieră de culoare sau neam, ele cuprind în brațe moi de melodie întreg pământul; atunci ar urma să fiți înțeleși de toți, explică Saturnus.

— E și o risipă de energie însușirea atâtor limbi și fărâmițarea masei unitare va împiedeca să-și ajungă măcar una perfecțiunea pură și clasică, adause Uranus.

Racheta tăia întunericul în noaptea cu stele, ca un arcuș de argint, purtat cu artă de mâna maestrului Progres, pe lira de ametist a zenitului. Pământul o privea cu ochiul său de tăciune, gelos de văzduhul care i-o smulgea cucerind-o. Și sâmburele de lumină se înfipse între stele ca un dar adus nemărginirii de mintea geamănă cu fulgerul.

*

Spitalul forfotea de bolnavii sosiți cu duiumul: victimele unei explozii la o fabrică din suburbia Romei. Marius, agitat, aleargă, dă ordine, pansează, muncește parcă s-ar fi multiplicat în zeci de exemplare. Marius aici, Marius colea; surorile și sanitarii nu înțeleg de unde energia și avântul cu care țin sub hipnoză tot spitalul. Îi ceru șefului sanitar să-i transporte muribunzii în departamentul lui de serviciu, unde își avea amenajate câteva saloane pentru bolnavii de maladii rare și cazuri extrem de grele.

De un timp, fruntea lui, devenită tabla de granit a decalogului muncii, se ilumină parcă de o viziune serafică. Ochii lui adânci se cufundau în orbite, ca într-o mină de aur. Vorbea prea puțin, numai strictul necesar, și atunci vocea lui avea un timbru de prăvăliri cerești. Muribunzii își lăsară sufletele în laboratorul lui, ca pe niște monede mărunte pentru schimbul mării idei

care-l captivase. Cadavrele mărunțite se trimiteau la morgă, cum se duc tărațele de lemn de la strungari. Ochiul și bisturiul sfâșiau carnea cu aviditatea înfrigurată a bolnavului după o picătură de apă. Marius prinse mărgelile de rouă cu vârful bisturiului, le puse în retorte și, ca un vraci, răvăși foaie după foaie, cu nenumărate semne și formule, quantumul de energie necesară vieții. Sfortările supraomenești îl făcură dârz față de nevoile firii, nemaiascultând nici glasul strident al foamei; nici nervii nu și-i potolea pe culcușul moale; sfida eroic totul, zile și ceasuri întregi.

Picătura de apă își făcu drum; mică și firavă străbătu pătura dură, diluând-o, supunând-o. Scamele se deșiră, energia se plămădește cu o altă energie mai dulce, mai blândă. Firicele de nisip se dau în lături, se prăvălesc și apa biruie pământul, așa cum biruie gândul materia, așa cum își vede Marius gândul tănuț biruind triumfător asupra cătușelor, care îi țineau această scânteie, germen al vieții, în robia inerției milenare.

De la plecarea Zeei în voiaj, Marius renunță la confortul și atmosfera casei părintești. Într-o celulă a spitalului își improvizează un culcuș pentru prea puținele clipe de repaus. Evită să mai treacă pe lângă palatul Priboia, nemaiavând pentru el aceeași atracție; din contra, i se părea cuibul unui coșmar. Avea impresia că și Claudia ocolindu-l a plecat la Veneția.

Trecuseră două săptămâni de la urcarea rachetei și șase zile de când Marius încerca să pună în aplicare marea lui descoperire, care avea menirea să schimbe cu desăvârșire forma veche a vieții.

Marius zărea în bezna viitorului o altă mișcare, supusă unui ritm cu totul inedit, așa cum se zărește, în lumina opacă a serii, silueta de lumină a peștelui, într-o mare cu apă fosforescentă.

În atmosfera sufocantă de iod și formol, Marius se trezi abia după un ceas de reculegere, cotropit de nădușeli; își zise: surmenaj și sări pe tălpi, își întinse oasele, intră în camera de baie, luând câteva dușuri înviorătoare, apoi călcă iarăși cu sprinteneala obișnuită, mergând să-și revadă florile favorite și căminul părintesc.

*

La casa pictorului Darsen era mare jalea: unele pânze erau sfârtecate, altele purtau răni de pumnal. Dezordinea crasă stăpânea lucrurile. Pături de praf și pământ acopereau sinistru dușumeaua cu obiectele mobile. Murdăria și obscuritatea se împerecheaseră trivial. Într-un colț al atelierului, printre hârtii dubioase, o șorecicioică fătase câțiva pui roz, pelegi, ca de celuloid, dădăcindu-i cu țiuituri tăietoare în nervi. Rotogoale mari de păianjeni își întindeau pecinginea păroasă iar un maldăr de piatră, adunat în mijlocul

atelierului, lăsa bănuite linii imperceptibile. Mirosul urât de atmosferă constipată sufocă.

Marius păsea dibuind, fiorul care-l cuprinse se mărea la țipătul țâșnit de sub pașii lui, care când striveau lutul uscat, când frângeau pietricele și bețigașe azvârlite claie peste grămadă: dezordine de incendiu ori cutremur de pământ.

Darsen ședea pe dunga sofalei, gol. Un petec rupt dintr-o blană de vulpe și legat cu sfoară îi atârna de umerii uscați. Barba crescută, părul tăbăcit, ochii absenți de lumina inteligenței îi dădeau fostului dandy de abia câteva săptămâni o înfățișare de sălbatic dement. Inima lui Marius simți o strânsoare. Atinse cu vârful degetelor umerii ca o muche de topor. Darsen nu simți. Pumnii, de care își proptise bărbia, se contractau. Marius îl strigă pe nume. Nimic. El privea fix grupul de piatră. Îl mai atinse, scuturându-l puțin. Nimic. Se întrepuse obstacol în linia privirii, se înfioră de ochii care parcă îl perforau. Marius luă una dintre dalele la îndemână, dădu o lovitură în piatra-soclu. Fierul și granitul refuzau îmbrățișarea brutală, scăpărând scânteii, scoțând niște sunete aspre. Darsen deveni atent, privirea și-o îndreptă spre Marius, fără să-l recunoască.

— Ce mai faci, Darsen? îl întrebă domol Marius, părându-i-se a fi ascultat.

Darsen sări, avântându-se ca un lup flămând spre grămada cu pietre; îmbucând cu mâna o piatră, o azvârli spre tavan. Marius, speriat, se retrase și așteptă trecerea crizei. Încercă din nou să-l strige, mai mult înfruntător. Darsen îl privi o clipă cu ochii injectați, apoi căzu zdrobit la picioarele lui și plânse... și râse... sinistru. Spectacolul era oribil! Îi trecuse și criza plânsului, toată revolta topindu-i-se în icneli sughițate, apoi ridicându-se îl privi pe Marius cu ochii imploratori.

— Prietene Darsen, ce mai faci? și-l atinse blând pe umeri.

— Eu?... Darsen?... Nu... Eu... nu sunt Darsen, l-am... oomorât... cu mâna mea... Eu suunt Fiidias, sculptorul... tu nu vezi?

— A! da, da, uite, am greșit, dar ia spune-mi, ce mai faci?

— Biinee. Veezi... ăsta-i copilul meu, fruumos coopil... buun... coopil. Ha... ha... ha ha! Și rânji.

Ca o scorbură într-un putregai, își diformă gura, din care prelingându-i-se saliva se opri în barbă, rămă scârboasă. Darsen prinse cu mâna un cearceaf murdar, îl trase aspru și dezveli... Dumnezeule! Marius recunoscă în atitudinea și expresia statuii pe Zeea, în instantaneul fatal de pe sofa. Talia și brațele erau Venus, iar din pântecul croit ca o mandolină, se ridica suplu o lebadă. Aripile întinse îmbrățișau tarsul statuii, iar gâtul, prins într-o linie impecabilă de arc, se sfârșea la sânul rotund, sugându-l lasciv.

Darsen o privea rânjind, cu expresia de nebun iluminat, apoi o cuprinse în brațe, încleștându-și mâinile, formând în juru-i un inel viu. Se ridică și se aplecă, lăsând să-i treacă statuia prin inelul brațelor tremurate, făcând un gest de act dur, parcă vrând să fecundeze piatra.

Impresionat, Marius privea adânc omul peste al cărui creier se lăsase tabla obscură a mărginirii. S-a stins o scânteie ca să rămână în locu-i cea mai detestabilă scrânteală de humă deformată.

În sufletul încercat al lui Marius, se desfășură drama în toată grozăvia ei. Compătimi victimele și îndeosebi cazul Darsen părea să fie cel mai grav, rămânând să-și poarte ororile peste cerul vieții lui înnourat.

Ce-l va fi scos din tâțâni pe Darsen? Să fie și el complice al scenei care a vrut să defăimeze onoarea familiei Fidias-bătrânul, în ochii noștri sau, se prea poate, în ochii Marțienilor? Nu-i găsesc motivul. Ori, se poate? Să fi iubit în taină pe Zeea și găsim-o în brațele lui Fidias să i se fi zdruncinat nervii? Ciudat! Coincide cu exclamarea vărului meu în seara concertului: „te voi renaște din piatră, Venus din Milo!” De unde ideea în creierul lui Darsen? De unde dibăcia cu care scoate figura de vis a Zeei așa simbolizată? El mânuiise numai penelul. Sau să fie un caz concret care verifică teoria creației pure și inconștiente? – O, sora mea, tu femeie cristal, pe care nici firul de praf al celei mai inofensive bănuielei nu poate să te atingă, cum uciseși, cu aroma ta de crin, două vieți tinere, fără să pierzi din albul petalelor o fărâmă!

Luă din nou sub critică amănunțită piatra-statuie, care vorbea graiul trist al unei valori strivite sub călcâiul fatalității și rămase prostit în fața enigmei care-l zdrobi.

*

Lumina boreală cuprinse ghețarii parcă de sticlă cu aureolă de aur vaporos. Pe apa de oțel, rudimentare blocuri de marmoră pieptăneau singurătățile polare și peste tot o culoare vie se așternea glacial.

Aeronauții păseau pe urmele lui Amundsen, făcând un popas la statuia ridicată în amintirea morții martirului îndrăgit de misterele nordului virgin.

Zeea admiră calmul urșilor albi, așternuți pe oglinda apei împietrite, iar orizontul îi păru o imensă brățară de foc.

— Iarăși un teren neexploatat, observă Saturnus. Ne-am întâlnit în drumul parcurs cu atâtea cimitire, regiuni moarte, cărora, după cum constatarăm, li s-ar fi putut da altă întrebuințare. Era și mai igienic să instalați la polul mort palate cadavrelor omenești.

— Se și conservau mai bine, concluse Fidias.

— Ați făcut din cadavre filtrul pentru apa de consumat; ce oribil să-ți imaginezi cât le semănați antropofagilor, pe care îi văzurăm acum câteva zile.

— Nici morții nu mi-i lăsați în pace? glumi Floriano.

— Nu mi-aș fi închipuit să găsim oameni pe Pământ într-o stare atât de primitivă, grați Marte.

— Revolta și-o stârnește faptul, că restul omenirii tolerează astfel de stări paradoxale, adăogă Uranus.

— Am jertfit material omenesc prea mult prin martirii misionari; ei și-au făcut datoria, jertfindu-și viață.

— O mare greșeală, domnule Floriano, continuă Uranus. Ați schimbat moneda de aur pentru cea de plumb. Lucrurile acestea cer schimbarea doar a metodei. Aici trebuia să porniți în mase, cu armată bine echipată, și, dezarmând canibalii, să-i izolați complet de pădurile virgine, mediu prielnic pentru sălbăticia lor. Iar instalațiile moderne ale electricității și oamenilor mecanici vă puteau face mari servicii. De ce războaie: om contra om civilizat? Pentru câteva petece de pământ cultivat? Pentru idei absurde? Când globul are încă mult teren ignorat și n-ar costa atâta cât s-a cheltuit pentru distrugere.

— Atmosfera din aceste regiuni nu-i prielnică, domnule Saturnus.

— Sunt și țăntarii aceia păcătoși, oftă Zeea.

— Da, da, aproape îmi curmau firul vieții, dacă nu era flaconul cu ser la îndemâna domnului Fidias.

— Ar fi fost o pedeapsă prea aspră pentru evadarea dumitale, domnule Enzo, și zău nu făcea pentru o scurtă înviorare, îl mustră cu ironie Fidias.

— Vedem noi că bidigăniile Pământului se bucură de mai multă libertate decât omul și ideea, replică Enzo.

Cupeul saniei electrice aștepta musafirii să-i poarte pe câmpiile cu zăpadă. Tălpile saniei alunecau, lăsând în urmă o dără strălucitoare; două paralele își întindeau brațe subțiri, urcând sania spre înălțimea cerului, ferecată la bara orizontului.

Bazilici de gheață aduceau tăcerii adorarea picăturilor de apă, coagulate milenar, și vârtejul vitezei le trecea în revistă sacră.

Două ceasuri petrecute în panorama feerică a polului le încântară ochiul. Marte aprecia frumusețile firii, rezervate parcă anume pentru o epocă ce se deșteaptă.

Sania se reîntoarse fără niciun accident. Se dădură raporturile stației de radiofonie. Sania fu demontată și înmagazinată în câteva clipe.

Membrii expediției își depuseră autografele în cartea mare a vizitatorilor din biroul de mișcare al polului nord.

Ca o cloșcă de argint, racheta își adună pușorii, apoi o zbârnăitură ușoară, urmată de uralele și fâlfâielile de batistă ale personalului de mișcare, și zborul își luă avântul unui satelit. Marțienii își dezbrăcară supra-pielea, Zeea își schimbă costumul greu de piele cu pijamaua moale. Atmosfera deveni, prin apropierea spiritelor, iarăși patriarhală. Glumele se succedau cu explozia ilarității.

Se mai vorbi mult asupra felului de viață de pe planeta Marte, Pământenii aflând lucruri extrem de interesante și ușor de aplicat la viața trăită într-adevăr de-a-ndăratelea, după cum ajunseră la concluzie ulterior. Apoi, înspre amurg, se făcu muzică de cameră. Zeea luă o cutie de rezonanță, Marte o acompania cu vocea lui serafică.

— Muzica urnește pietrele și apropie sufletele, în vechime a dărmătat zidurile biblice, acum dărmă obstacolele firii, constată cu accent de lirism Floriano.

— Sunt abia o sută de ani de când erau mare taină undele sonore și undele cosmice, căroră azi le dăm întrebuintări practice.

— Ar trebui să le dați, domnule Fidias, sunteți prea departe însă de realizări desăvârșite. Sunetul, lumina nu și-au ajuns apogeul. Ce zidiți azi, mâine se surpă. Pământul nu îngăduie să-l stăpâniți. Firea omului nu-i împlânzită. Vom avea să învingem greutăți enorme până să punem la punct toate valorile. Greutăți mai mult pentru dumneavoastră; la noi ordinea s-a stabilit definitiv; fiecare element își are rolul său, iar omul rostul lui. La discreția întâmplării ingrate nu lăsăm nimic. Ritmul vieții viitoare va fi mult apropiat de natură și va fi mai omenesc decât cel de azi.

Zeea și Marte trecură în salonul de recepție, traseră perdeaua de la geamul principal și se așezară în fotolii unul lângă altul, contemplând în tăcere frumusețile cerului din ajunul nopții.

— Știi, Zeea, că îți citesc gândurile?

— Mă intimidezi până la sincopă, îi răspunse cu vocea tremurată. Veșnicul control mă face să-mi pierd siguranța asupra faptelor mele proprii...

— Fiindcă nu sunteți obișnuiți cu autocontrolul, Zeea dragă! Să nu te supere sinceritatea și superioritatea noastră. Sufletul tău inocent e pentru mine o comoară neîntâlnită încă.

— Cum asta Marte? voi nu aveți femei inocente?

— O, da, toate sunt nevinovate, dar totodată și savante, prea de multe ori trecând peste gradul de inteligență al bărbaților.

— Uite... uite! Ce frumoasă e steaua aceea acolo, e Vega.

— Da, e frumoasă prin farmecul pe care îl împrumută distanța. Dacă o privim prin obiectivul acesta mic, se schimbă cu totul.

— Lasă-mă atunci să le privesc cu ochiul meu pământesc și de la distanță. Apropierea care ți-o dă sticla e numai iluzie, cunoscând distanța ce ne desparte... Marte, îmi dai voie să te întreb ceva?

— Cu multă plăcere, Zeea!

— Spune-mi, de la plecarea ta de acasă nu te-a cuprins nostalgia stelei tale?

— De când sunt atât de aproape de ea, nu! și îi prinse mânuța între mâinile lui. Zeea tremura ca o rândunică speriată.

— O, Marte, e prea mult ce mi-ai spus...

— Iubirea le învinge pe toate, scumpa mea Zeea! Nu te exprima, știu ce gândești; nedumeririle tale nu sunt motivate, de ce n-aș putea să iubesc o ființă ca tine? Da, ești departe de perfecțiunea noastră. Vei ajunge acolo, ți-o promit, și vei fi mai prețioasă între toate femeile. Zeea... tu vei fi creația mea! Afecțiunea care mi-o porți, în cadrul de crin al sufletului tău, am simțit-o de la prima înfirișare. A fost o reculegere, a fost o mulțumire soră cu fericirea... Zeea! Aici în atmosfera de cristal a zenitului, aici unde numai celula de metal a rachetei poartă viața, unde stelele îmi sunt martorele fericirii... te întreb: Zeea, vrei să fii soția mea?

— Întrebarea întrece posibilitățile mele de a-ți răspunde. Dă-mi răgaz, Marte, să-mi adun puterile! Răspunsul meu trebuie să fie la înălțimea întrebării tale, care mi se pare sosită din cer și mă cotopește sub potopul de flori al fericirii mele nebănuite... Și așa, suspendată în atmosferă... între cer și pământ... ca un gând... ca un vis... îmi par ireală... îmi pare că sunt viziunea eului meu propriu...

Marte zări pe pieptul ei doi nuferi legănați de bătaia sângelui zvâcnit în vine albastre, apoi razele stelelor o botează în lumina sacră a fericirii, ivită sub geana ca o petală de trandafir înrourat.

Două destine se uniră, așa cum se unește pământul cu lumina, sufletul cu materia, apa cu viața, și ideea cu fapta, pentru ca din unirea lor austeră să răsară una nouă, puternică și divină.

Marțienii primiră, la stăruințele lui Fidias, o colaborare pentru reorganizarea, după modelul vieții lor, a întregului sistem de viață pământească.

— Schimbarea va fi radicală. Scopul suprem al vieții noastre este unul: creația.

— Un întreg, o masă compactă și solidă constituie poporul nostru în crez, limbă și ideal.

— Deși continentul Europei, fărâmițat pe vremuri în state cu diferite religii, naționalități, azi se găsește unit într-un singur stat numit Pax Animae,

restul lumii se zbate căutându-și formula de viață adevărată. Noi va trebui să realizăm unitatea desăvârșită a tuturor popoarelor, zise Saturnus.

— Un singur stat, o limbă și un crez va fi deviza noastră de muncă, adăugă Uranus.

— Nu uitați, vă rog, că alături de împărăția lui Dumnezeu mai avem o altă împărăție, a lui Satan, zise Floriano, și cu asta va fi mai greu de luptat decât cu neajunsurile firii.

— Lasă misticismul, Floriano, el a reținut atâtea veacuri civilizația. Faptă și rezultat, atât! Rămâne să vedem efectele acestei noi confesiuni. Misticismul, durere, tulbură și azi judecata pură a continentelor cu civilizații mai vechi decât a noastră, rămase însă staționare.

— Celula familiei trebuie să se topească în masa mare, în familia unică. Oamenii trăind răzleți, de capul lor, sunt într-o mare dezorientare, fiecare căutând la disperare să avanseze pe lacul vieții, luându-se la goană și întrecere furibundă, fără considerație pentru confrăți și pentru rezultatul în ansamblu al întregii forfoteli. Astfel condus, statul îmi face impresia unei trăsuri enorme, la care de jur-împrejur stă înhămată omenirea, trăgând-o din toate părțile, în direcții opuse, nu-i așa? Numai n-o s-o urnească din loc, ci cu vremea se va deșira în atâtea bucăți câți oameni vor trage-o.

— Ce se va întâmpla în felul acesta cu individul și personalitatea lui?

— Îmi puteți demonstra, domnule Fidias, întrucât ajunge personalitatea fiecărui individ în organizația dumneavoastră de azi la justa ei dezvoltare, apreciere și judecare obiectivă?

— Domnul Saturnus are pe deplin dreptate, tu o știi mai bine, Fidias, cât ai avut de luptat cu prejudecățile societății noastre, cu oamenii capitalismului, cu militarismul și cu câte altele, până când s-a pus emblema „Pax Animae” pe frontispiciul statului nostru. Da, noi credem, un lucru e bun și ideal numai până atunci până sau noi îi descoperim laturile umbrite, sau ne atrag alții atenția asupra lor. Abia acum văd și eu câte erori nu comitem și cât e de șubred terenul pe care s-au zidit teoriile vieții noastre.

— Va fi greu să descărnăm omenirea din cojile ei milenare și de multe obstacole ne vom izbi, dar operația trebuie începută, altfel toată societatea intră în cangrena regresului, fără remediu.

— Încântarea noastră e fără margini, pronia cerească ne-a hărăzit prin persoanele dumneavoastră deșteptarea la realitate și realizarea unei împărății aproape similară cu cea făgăduită după a doua venire, grăi Floriano cu entuziasm.

Târziu, când Zeea se retrase în celula-dormitor, fu cuprinsă de o senzație neobișnuită. Se știa urmărită de ochii lui. Gândurile ezitau să se înfiripe în creierul agitat, de teamă să nu fie auzită. Simțul ei de pudoare copleșea

explozia bucuriei. Un tremur firesc îi cuprinse figura gingașă, iar somnul binecuvânta cu pacea lui sufletul renăscut din fluidul fericirii.

Frații se doriră. Fiecare își păstră taina, aducând-o ca un dar celuiilalt. Zeea își căuta forma plăcută ei pentru a-i da un cadru spiritual, așa cum îi cerea inima. Marius se chinuia cu formulele să le simplifice, pentru a fi mai ușor înțeles de sora nespecializată în materia medicinei. Nici într-un caz nu bănuî că destăinuirea ei va răscoli sufletul și altfel chinuit al fratelui.

Adevărat, Zeea n-a avut timp să-și facă reflexiile, poate nici posibilitate fizică. Fericirea îi orbi judecata și paraliză pentru o clipă simțurile, nefiind altceva decât un fior plăcut și dulce.

Inima lui Marius sângera, văzând-o pe Zeea cuprinsă de extazul iubirii; va trebui fatal să-i deschidă ochii, să judece cât de nepotrivită e firea și felul de viață; două linii diametral opuse cum vor putea fi unite? Să piardă pe Zeea pentru totdeauna? Să plece ea cu Marte? Nu, așa ceva e imposibil! Cum crede Zeea realizabilă unirea lor? Micuța mea surioară, naivă, în ce lujere ți s-a încurcat inimioara de porumbel nevinovat? Or fi aducând Marțienii inovații și concepții noi și necesare Pământului, eu însă știu că am simțit năpasta fatalității care-mi apasă sufletul de când au intrat în casa noastră și acum iată, o nouă încurcătură. Să nu fie oare posibil binele, fără să lase victime și să ceară sânge? Undeva, la plâzmuirea acestei lumi, un șurup nu s-a montat la locul lui. Prea simt contrastele, prea nu-și au succesiuni logice. Să o pun față în față cu realitatea, ar fi un gest de călău. S-o las, o pierdem, nenorocind-o. Va trebui să-l consult pe bătrânul meu tată. Sărmanul, o nouă încercare poate să-i fie fatală!

În timp ce Zeea vorbea, vorbele curgându-i ca un râu de mărgele, Marius își făcu reflexiile și admira schimbarea miraculoasă care se lăsa vădită prin mișcările ei, prin strălucirea ochilor și expresia cu totul neobișnuită a figurii. Să vii tu ca frate, cu adevărul și rațiunea ta zdrobitoare, să stâlcești tabloul acesta minune, să dai cu buretele îmbibat în smoala realității peste armonia culorilor divine, iată-mă iarăși criminal! Marius își făcu mereu reproșuri. El își purtă sentimentele între polul negativ și pozitiv al argumentelor, ca pe niște mucenițe devotate.

— Și cum crezi posibilă realizarea acestui mariaj, scumpă Zeea?

— Voi pleca... Marius?

— Unde, Zeea?

— Cu el...

— Unde?...

— Unde se va reîntoarce... Marius.

— Ți-ai dat seama bine, dragă Zeea?

— Eu... eu... eu cred că... da!

— Te-ai gândit și la urmări... Zeea?

— Da!

— Nu se poate! ești orbită, fericirea ți-a întunecat judecata, iar simțurile sunt ca o navă fără busolă.

— Să nu crezi, Marius! Îl iubesc, este adevărat, și mă voi supune tuturor examenelor pentru a mă forma pe măsura lui.

— Te cred, Zeea, tu ai intenția să muți chiar și munții din loc și nimeni n-are voie să-ți ia în nume de rău acest optimism, care nu se dă poate numai o dată în viață și numai unora; alții trăiesc căutându-l fără să-l găsească. Dar tu uiți că ai luat o sarcină care întrece puterile tale și mă doare că eu trebuie să te lămuresc, scumpa mea Zeea!

— Vreau să mă reculeg în fericirea mea!

— E sublim înțelesul adânc al cuvântului, dar gândește-te, înălțarea ta deschide răni, surpă ani. Bătrânul nostru tată va putea îndura oare pierderea? Tu ești lumina ochilor lui, tu, mândria neamului nostru... Zeea! Uiți că ești fiică de Roman? Uiți deviza lui Iuliu Cezar? Tu vrei să-l urmezi pe Marte, ai încercat să te compari cu el. Or tu, Zeea, ești podoabă romană! Cea dintâi femeie din Roma! Ai putea suferi comparația pământească cu cea stelară, scumpa mea Zeea? O! Vezi, simt cum se înfige tăișul argumentelor în inima ta și te doare, Zeea; o simte sângele tău, fratele.

— Mă doare că vedeți regres în înălțarea mea. Lasă-mi timp, Marius, nu voi zdrobi inimi, te asigur! Și acum spune-mi, ce taină păstrezi pentru mine?

— Am studiat și compus un ser, Zeea, care poate înlocui alimentația obișnuită.

— Cum asta, Marius?

— Pare simplu și totuși am muncit enorm să-i dau proporția necesară, să fac dozarea zilnică, urmărind efectele și defectele serului. Am izbutit în fine!... Rămăsese un mare inconvenient: tubul digestiv cu toate anexele lui; întâi am făcut încercări cu animale mai mici, apoi m-am decis pur și simplu să-l extirpez...

— Ți-a reușit?

— Da!

— O, cerule! asta înseamnă o eră nouă pentru întreaga omenire!

— Să sperăm, Zeea.

O lumină albastră dădu semnalul la radiopost.

— Uite, mă cheamă la spital, am dat ordin ca să mă anunțe numaidecât, la vreo schimbare în domeniul experiențelor pentru ideea nouă. Adio, Zeea.

*

Ghimpii trandafirului! Imperfecțiune pământească! Soare! Nici tu cu lumina ta puternică nu poți alunga umbra, ea stăruie pe materie și în spirite.

lată o pată de umbră asupra fericirii mele. Tată! Frate! Considerația rasei și a sângelui! Toți îmi cereți tributul; numai eu să-mi port cununa de spini, singură, pentru tot restul vieții. Ah, viață, greu o să te îndur!... Și totuși, omul fericit pare a fi cel mai egoist. Adică de ce să-mi smulg rădăcinile din pământul părinților, lăsând răni, pentru un sentiment al meu, din care nu beneficiază nimeni decât eu și al doilea? Fericitul devine exclusivist și barbar. Sărmanul meu tată! Cât am fost de ingrată și orbită, gândindu-mă la mine, fără să iau în seamă durerea ta!... Nu, nu se poate!... Marte va înțelege; îl voi închide în sufletul meu ca pe o icoană de altar, și voi munci alături de Marius, pentru binele întregii omeniri...

Zeea îngenunche la tabloul mamei, își puse capul pe pernița mâinilor și plânse suspinând.

*

Ușurată de povara lacrimilor, ea se ridică încet, parcă să nu-și sperie simțurile; vru să plece; un zid viu o reținu. Marte sta privind-o în marea ei spovedanie. Apucându-i mânuța, îi vorbi blând:

— Zeea, știu totul; erau de prisos și durerea și lacrimile... Nu te zbate și nu te opune, te-ai ridicat și mai mult prin noblețea renunțării tale. Știi principiul nostru: „viața fără durere”. Nici mândria ta, de altfel justificată, nu va suferi înjosire, Zeea!

— O, Marte!

— Da, Zeea, lucrurile s-au aranjat de la sine. Știu nedumeririle lui Marius și e frumos cultul pentru părinți. Marius, fratele nostru, va fi mulțumit: Voi renunța să plec, Zeea mea! Voi rămânea al vostru, al tuturor!

— O Marte! ce spui?... nu se poate!

— Da, Zeea, este cel mai mare dar al cerului, trimis Zeei mele în clipa hotărâtoare. Să mergem la tata să-i cerem binecuvântarea...

— Zeea, tu-mi ceri prea mult. Dacă mi-au reușit zeci de cazuri, nu e sigur să reușească și al tău.

— Marius, eu am atâta încredere în tine și în siguranța mâinii tale, nu mă refuz!

— Gândește-te Zeea, dacă... dacă... vai, ar fi oribil... Zeea, te rog să renunți!

— Nu! Marius, față de gestul pe care l-a făcut el, trebuie să aduc și eu unul; altfel cumpăna mea sufletească va suferi. Și tu nu mă vei însărcina cu o durere eternă! Gândește-te, copilul nostru cere să aibă părinți cu aceeași structură fizică. Nu ezita, Marius, mâinile tale sunt croite din alt lut decât restul semenilor tăi... Hotărăște ziua, nu e timp de pierdut. Marte dorește cununia până la reîntoarcerea lui Saturnus și Uranus acasă și mai sunt multe altele de pus la cale!

— A fost Zeea aici și mi-a vorbit? Ori surmenajul meu a trecut limita permisă unui muncitor? E o halucinare, Zeea să-mi ceară să-i extirpez tubul digestiv și eu, eu să-i fac operația... Bisturiul meu să spintece pânțele... moștenirea mamei... și poate... să dea greș... să vărs sângele nobil al sorei... și să-i sting lumina vieții?... O Zeea, prea multe îmi ceri! „Nu! Marius” așa spusese calm și cu hotărâre dărză. A doua oară îi cer să renunțe. Ce rol pervers mi-a hărăzit destinul și mie. Și când te gândești, enormă e jertfirea de sine a femeii!... Să se pună față în față cu moartea, să fie la discreția unui bisturiu, care a greșit de atâtea ori... O! Iubire inconștientă, mare e puterea ta!

Numai eu n-am certitudinea iubirii din partea Claudiei, și nu știu de ce mi-a pierit din orizont... O caut și n-o găsesc. Plec s-o văd numaidecât... e o necesitate sufletească destăinuirea; durerea se ușurează, bucuria se dublează, când o împărtășești... Ea n-a simțit nevoia să mă vadă? Și n-avea un gând pentru schimb sufletească? E ciudată atitudinea ei, rămâne o enigmă nedescifrată. De n-ar avea atracția covârșitoare, aș lua o decizie definitivă: să rupem legăturile sufletești. Am s-o văd cu ce ochi privește descoperirea mea, va fi decisivă pentru a lua o nouă atitudine...

Pe neobservate i se scurtă drumul. Marius ajunse la intrarea principală a Palatului Priboia, unde se întâlnește față în față cu Capinelli; el venea de la Claudia, fluierând o arie de română ușoară.

— Bună ziua, Marius! Unde erai? Nu te mai vede lumea, ai intrat în vreun ord călugăresc, pare-mi-se!

— Ce crezi, numai la chefuri se pot întâlni și vedea oamenii?

— Ești binedispus, Marius, așa îmi plăci!

— Omul mulțumit e veșnic dispus, Gaius!
— Mulțumirea ți-o dau femeile și banii, iar tu nu te închini acestor idoli încântători. Ce poate să te facă așa de mulțumit? Voi, savanții, sunteți pierduți pentru viață.
— Lasă viața, ea este un dar pe care-l știu prețui oamenii ca tine numai după ce au risipit-o. Adio, Gaius!

*

— Bine ai venit, Marius! a trecut un veac de când nu ne vedem!
— Nu e vina mea... Tu citești cartea lui Fulga?
Luând-o de pe masă, o răsfoi.
— Da, mi-a adus-o Capinelli, e bună.
— Trebuie să fie ușoară, ca toate operele lui. Mă miră cum te amuză spiritul trivial al acestui scriitor ratat?
— De vreme lungă, Marius.
— Fericiți voi care nu știți ce face cu timpul! Uite ceva ce nu se poate împrumuta. Păcat, ți-aș fi cerut o mare doză, am nevoie de timp și nu-l pot crea.
— La ce bun să te surmenezi atâta, parcă ți-ai câștiga pâinea?
— Lucrez pentru pâinea omenirii, Claudia!
— Iarăși vreo descoperire nouă?
Claudia scoase tabachera și i-o oferi cu grație lui Marius, scoțându-și în timp o țigară.
— Nu intră în reforma noastră viciul, deci te refuz.
— Ce spui?
— Desființăm în noul stat, la proiectul căruia se lucrează cu zor, toate viciile și obiectele care procură plăceri ușoare.
— A! știi că e nostim. Și vei avea consimțământul tuturor? Mă îndoiesc, Marius.
— Cred că da, intrând în judecata omului cu mintea sănătoasă folosul și binele general.
— Uite, eu una nu mă supun, îmi place libertatea și sunt ca epicurienii: fiecare clipă cu plăcerea ei.
— Plăcerea poate fi culeasă: floare de pe apă clară, Claudia, și nici vârful degetelor n-ar purta stigmatul fumului.
— Ai devenit moralizator, Marius! Te-au stricat Marțienii. Apropo, ce mai fac? Raidul văd, le-a reușit bine.
— Enzo Gambetta e stăpân pe văzduh.
— Nu însă pe destinul său.
— Destinul e ca pendula ceasului mânat de legea cauzalității.

— Ah! Marțienii, ce oameni superiori!

— Va veni o zi, când evoluția științei ne va pune alături de ei.

— Ești optimist ca nicicând, Marius, te-au vrăjit stelele...

— Nu e greu să cazi în vraja lor, zise Marius, urmărind-o cu privirea.

— Ce zici de moda nouă? Italienele vor o rochie națională.

— În curând o să-i dăm lumii o rochie universală.

— De ce nu citești cartea lui Fulga? E roman cu subiect italian.

— Voi tăia eu, în curând, un volum din care lumea va profita mai mult decât din fantasmagoriile indecente ale lui Fulga!

— Iar îmi aduci parfum de eter în conversație; voi savanții sunteți veșnic preocupați de problemele voastre.

— Se prea poate, Claudia, eu credeam că preocupările mele au puțin farmec și le privești cu interes; imboldul ți-l dă sentimentul, nu-i așa? Și afecțiunea cere să primești cu înțelegere bucuriile și decepțiile iubitului, nu crezi Claudia?

— Voi scăpați din vedere că bucuriile sunt mai puține și le cotopește decepția, iar firea noastră înclină mai mult spre distracție decât să mirosim drojdia din care dospesc anumite rezultate științifice.

— Claudia, aș vrea să stau cu tine puțin de vorbă, vreau să-ți fac niște destăinuri...

— Nu cumva din domeniul medicinei?

— Da!

— A, scuză Marius, cu altă ocazie cu plăcere, dar uite, sunt invitată la o ședință feministă și nu pot să lipsesc.

Se ridică, îi întinse mâna lui Marius și plecă să-și schimbe toaleta...

„Adio Claudia! Își zise în gând Marius. Am încheiat capitolul. Adio.” Și plecă să nu mai treacă nicicând acest prag, unde o ființă ingrată i-a spulberat unui cugetător singurele. Flori de primăvară, cu mâna ei de păpușă ucigătoare...

Zorile cățarate pe cercevele cercetau cu privire de copil interiorul sălii, atârând cu mâna de rouă ghirlande mici de trandafiri și mânjind pereții de sticlă cu aur potolit. În sală atmosfera tremura, nămila o apăsa greu, totuși trupu-i aerian nu putea strivi umbrele sumbre ale nopții...

— Iar pui la cale ceva?

— Vrei să zici, iarăși încerc să-mi măsoar puterile cu tine, despotule!

— Ei da, sunt despot; lupta noastră fiind eternă, nu mă impresionează pișcăturile tale.

— O știi, mă bagatelizezi... Nu uita că ai pierdut multe lupte, datorită Dragostei și Răbdării mele, unelte ignorate de forța ta nemărginită.

— Ei da! Tu zidești pe nisip, eu n-am decât să suflu și palatul ridicat din spume se topește, fără să pierd mai mult decât o infimă parte din armata mea fără număr.

— Tu ai morți, eu n-am decât material prăbușit, spuma după cum o numeai. Forța mea e tot așa de eternă ca viața ta și armata pe care o rupi din propriu-ți trup, pe când eu rămân întreg! Eu zidesc, iar tu distrugi. Nu crezi că odată totuși voi sta alături de nemărginirea ta?

— Te bizui pe spirite?

— Colaborez cu ele.

— Colaborarea primejdioasă a spiritului îți va surpa, cu ajutorul meu, opera mică.

— Raportul cu spiritul e de la egal la egal. Dar uiți că mai este și morala care apasă în cumpăna mea?

— De Adevăr nu te încânta, îi schimb culoarea când vreau, o știi doar.

— O știi, cu toate astea serva mea Nădejdea, cu surorile ei, nu-i mai puțin activă; în furnale ele făuresc, ciocănind cu ciocanele rațiunii, închegarea Adevărului și ciocanele lovesc în armata-ți minusculă, de care ești altfel atât de mândru. Iar eu, cu servele care nu cunosc moartea, voi ridica pe soclul adunat din cadavrele armatei tale Adevărul, care va fi un soare nou și va străluci etern.

— O, furnică mică! cum te încânți de propriile miraje, care, după cum o știi, sunt efemere!

— Rămâne de văzut. Vorbești ca un leu rănit, simțindu-ți trupul de matahală străpuns de sulițele copiilor mei.

— Faci aluzii la bisturiu și la siringă, parcă ai vrea să-mi dai cu ele lovitura de grație. O, Destinule! Tălpile de fier ale încălțămintelor tale mărunte niciodată nu vor călca creierii mei croiți din veșnicie!

— Zorile îmi sunt martore, uite-le cum pândesc la colțurile geamurilor să prindă ceva din marea taină, urzită de servele conștiente ale voinței mele; ele simt că am pus la cale, pe acest pământ ingrat ca și tine, ceva care va

schimba culoarea gri a Vieții cu una asemănătoare Luminii pure... Bisturiul, strâns în mâna de humă și purtat de brațul meu, va tăia adânc în trupul tău putred și bătrân, Timp avar ce ești!...

— Mă numești avar fiindcă cucerești cu greutate, fărămă cu fărămă, din comorile mele; nu sunt însă crud și încrezut!

— Cruzimea se datorește interpunerii tale între mine și Dumnezeu, încheie Destinul.

*

Figuri, ce păreau lumânări cu mucuri stinse, se agitau în jurul meselor. În sala mare de operație o mișcare înfrigurată trezi liniștea. Vii păreau picioarele, furnicând nervos sub halatele în alb de var. Măreția evenimentului era povară purtată inconștient de sufletele active. Iar clipa se apropia, strângând în cleștele așteptării inimile surorilor și medicilor asistenți.

Zeea își aștepta destinul cu încrederea mireselor virgine. Săptămânile petrecute în pregătire sufletească lăsau urme: dungă de cer pe plăci de mărgean, ape împietrite pe spumă de marmură, pulbere de stele culese de amfore marea, nave de nourî încărcate cu ambre și agonia floarei de mirt pe frunți îngerești.

Cununa de prietene tinere o alintau cu cântece de vestale; Zeea asculta, primea și se primenea. Metamorfoza sensibilității se urca pe punți de aur la nimbul stelelor. Sufletul în ascensiune se propti pe o columnă a sentimentului iubirii de frate și pe altă columnă geamănă, a sentimentului de mireasă.

Duioșia cu care își consultă Zeea fratele impresiona simțit sufletul integru al lui Marte, stimulându-l cu accente de harfă lirică.

Era în ajunul zilei mari. Zeea își adună cunoscuții și în cercul intim și patriarhal le împărtăși taina zilei de mâine.

Fidias își privea cu nedumerire și nemărginită dragoste copiii. În sufletul veteran se perindau anii și clipele de zbucium, de muncă și bucurie. I se păru că a trăit o veșnicie, cuprinsă într-o singură clipă. Își simți copiii ca două aripi crescute din coastele-i proprii, atât de unit era cu concepția lor de viață, cu avântul și încrederea lor. Se topea în ochii copiilor ca aurul picurat din soare. Își aduse aminte de emoțiile înălțătoare; acum simți că această clipă, cu bucuria ei, le covârșește pe toate cele trăite mai înainte. O căldură binefăcătoare îi mângâia în taină, cu mâna de catifea a reminiscenței, inima lui încercată. Curcubeul viitorului își flutura culorile vieții. Fidias văzu cerul deschizându-se și vărsând mana binecuvântării peste omenirea oropsită. Urechile lui prindeau melodia prevestitoare a mântuirii omului.

Amin, murmurau surorile... Amin... Îngână calm Marius, ștergându-și bisturiul în vată și punând vata cu ultimele picături de sânge sfânt al sorei în urna cu măruntaiele și intestinele încolăcite ca un șarpe săturat.

Trupul de crin al Zeei fu ridicat și transportat ușor, fără atingere, încă în stare de anestezie, produsă printr-un sul electric, în salonul de repaus.

Abdomenul Zeei primi, în locul rețelei de panglici otrăvitoare, o pungă compusă sintetic din elementele organismului ei. Punga conținea o substanță radioactivă, care ordonă alături de inimă circulația sângelui din vinișoarele mici, ajutând procesul de asimilare al organismului, primind prin injecții dozate cu ser, după cerințele organelor, substanțe nutritive. Un lichid de săruri și metale împrumută organismului o energie mare și-i sporește vitalitatea, făcându-l controlabil prin mijlocirea razelor externe.

Marius cercetă pulsul cu atenție încordată. Fruntea lui din când în când avea reacții de spasm; buzele subțiri, unite într-o singură linie, fură cuprinse în paranteza cutelor durerii. Privirea fixată asupra Zeei era totuși rece și încrezătoare. Într-o fulgerare i se păru că aude râsul straniu al hazardului, prevestitor de moarte. O! Grea e câte o clipă... grea, pe care se așază întreaga veșnicie! Destinul Zeei era la căpătâi și-i netezea fruntea pe care mărgelae reci de nădușeli o încununau. Fratele și Destinul îi țineau firul vieții.

Marte știu ce se petrece; simțurile lui înregistraseră pericolul care își fâlfâia aripile sinistre... Sufletul i se concentră... și fluidul lui magnetic aduse celei de pe marginea prăpastiei toiagul de echilibru.

Mâna lui Marius deodată simți ciocănitul vieții accelerându-se; clipa ridică zăbranicul morții, lăsând-o pe Zee în puterea fluidului miraculos al vieții, emanat de la cei doi supraoameni care și-au dăruit energia și dragostea pentru trezirea ei.

Ochii Zeei, ca două turturele culcate în sicriașul orbitelor, zbătându-și aripi de pleoape, se înviorau. De sub arcu cu ciucuri negri, o dâră de lumină se prelingea umedă. Ascuțimea senzației profane îi pătrundea în creier, înfigându-se, întâi dureros apoi plăcut, în conștiința-i lăncezită. Se simți purtată de o apă de lumină eterică. Viață o recucerea și o mângâia. Simțurile îi palpitau sub năvala sângelui și o vervă nouă o stăpânea.

— Sora mea!... Zee!... Scumpă surioară! o chemă fratele dezmiardând-o cu undulările dulci ale glasului său.

Chemările lui păreau Zeei un bâzâit, o tremurare, o topire a cerului intrat prin urechi și scurs până în vârful unghiilor.

Marius văzu pe buzele Zeei, răsfărânte ca o dungă de scoică, mărgelae de spumă înșirându-se. Limba se ivi pe muchea dinților, umezindu-i. Pleoapele

se ridicară, lăsând să izbucnească năvala văpăii din privirea care își recuceri sprinteneala ageră.

— Marius!... murmură Zeea.

— Sora mea sfântă!... replică fratele. Ești a noastră, a tuturor, micuța mea surioară; te simți bine?

— Îți mulțumesc... Marius!... Îți mulțumesc... sunt bine... prea bine; apoi pleoapele ascuseră din nou sub capacul de catifea nestematele albastre, iar respirația stacată dovedi apariția somnului binevenit.

Zeea adormi; figura ei, devenită albă, era ca o plăzmuire în marmură, suflată cu duh de miresme.

Marius purta întipărit pe fața lui chinuită răspunsul așteptat cu înfrigurare de lumea întreagă. Marte îl cuprinse în brațe, strângându-i cu căldură și dragoste mâinile creatoare de fericire a viitorului omenirii.

Bătrânul Fidias, emoționat, îi sărută fruntea; Marius, cotropit de senzații noi și covârșit de atâta încordare spirituală, își propti, odihnind o clipă, capul de umerii tatălui. Dumnezeu își îmbrățișă omenirea. Cerul atinse cu muchea frunții marginea pământului încins cu chenarul păcatelor. Inima bătea ritmul trezirii, Pământul se înfiora.

Marius ordonă să fie transportată urna pe piața Sf. Petru, unde publicul Romei aștepta dovada plauzibilă a descoperirii creatoare de eră nouă.

Uralele închegară un strat sonor deasupra pieței. Fidias cu familia și Marțienii asistară la solemnitatea actului.

Fidias, veteranul și apreciatul savant al Romanilor, cu părul ca o glorie de argint, se ridică pe tribună.

— Fraților! Escala Marțienilor pe globul nostru să fie salutăată ca cel mai mare eveniment trăit vreodată. Superioritatea culturii lor, integritatea caracterului ne sunt modele vii. Domnul Saturnus, reprezentantul științei, domnul Uranus al moralei și domnul Marte, reprezentantul artei, au binevoit să ne dea concursul lor prețios la schimbarea felului nostru de a trăi. Ochii Pământenilor, din vitregia firii, au rămas miopi. Acum, privite lucrurile și rănila prin obiectivul culturii domnilor Marțieni, avem prilejul să facem schimbări radicale.

S-a vărsat mult sânge din ignoranță. Suferința dovedește absența civilizației pure. Vom începe o luptă dărză împotriva ignoranței și a suferinței, spre mântuirea definitivă a tuturor.

Una și cea mai formidabilă cătușă a Pământului, care ne-a robit de la creare până azi, este felul nostru de nutriție, aidoma cu cel animalic.

Foamea ne persecută din leagăn până la mormânt. Foamea, în forma ei primitivă a fost motorul întregii noastre activități; de aici și rezultatele

atâtor păcate și paradoxe. Foamea a zdrobit echilibrul sufletului; foamea a fost mama animalică a destinului nostru!

Întâmplarea a voit să ne ciocnim în ruta noastră cu stele; descinderea a venit la timp, ca o mântuire cerească. Lipsa de foame și lipsa organelor teroriste la Marțieni au cucerit creierul gânditorilor noștri. Fiica mea Zeea s-a jertfit să demonstreze eficacitatea ideii. Fiul meu, Marius, a operat-o cu succes de aceste organe. Fraților! Iată rezultatul: urna aceasta conține tubul digestiv cu toate anexele sale, proprietatea de până acum abia câteva ceasuri a fiicei mele Zeea. Știința a călcat pe capul șarpelui, zdrobindu-l.

Marius ridică capacul urnei, turnă alcool peste conținutul vasului și-l aprinde. Flacăra albastră pâlpâia privită de ochii umezi și extaziați de fericire ai întregii asistențe, prezentă la toate aparatele de radio și televiziune; filmele și plăcile eternizară momentul. Incinerarea dură prea puțin timp pentru ca să-și simtă fiecare în parte bucuria exaltată până la conștiința miracolului săvârșit în preajma lor. Bucuria dezechilibra calmul cerut de bunul simț; oamenii se îmbrățișară la întâmplare, într-o beție furioasă.

Uralele nu mai conteneau și tribuna fu amenințată să fie ridicată de publicul care se prosterna.

Apelul se făcu lumii savante de pe întreg globul de către Fidias, chemându-o să participe cu prezența și acțiunea sa la congresul mondial ce se va ține la Roma, sub prezidarea Marțienilor.

Marius închise urna cu cenușă, apoi se adresă publicului aiurit:

— Întâiul pas s-a făcut, rezultatul întrecând așteptările mele. Capitolul foamei fizice s-a încheiat.

Era nouă se va boteza în numele spiritului creator, ridicând „Munca” la apogeu.

Zorile lumii noi ne surâd trandafirii. Eviva lo Spirito! Eviva l'Uomo!

Apoi se întoarse spre Marțieni, închinându-se cu adânc respect. Marțienii îi strânsesă mâna lui și savantului Fidias; apoi plecară în aclamările și uratele nesfârșite ale poporului, cucerit pentru ideile noi.

*

Figura Zeei își schimbă înfățișarea. Liniile deveniră mai suple, puritatea pielii primi și o frăgezime și o nuanță de roz mai diafan. Ochii i se măriră și irisul strălucea mai negru. Urzeala strălucirii ei de până atunci se învrăstă cu o nuanță nouă, ce părea ireal de cerească. Simțurile aveau ascuțimi de cristal iar sufletul își purta haina cu ușurințe serafice.

Se făceau pregătirile de nuntă. Balonul-casă se construia cu zor; el avea menirea să adăpostească pe întâii oameni din epoca de aur a lumii noi.

Zeea își petrecea timpul într-o încordare creatoare, înviorându-se de prezența lui Marte, muncind și el intensiv la proiectul de organizare pentru congresul anunțat. Marțienii stabileau o normă pentru aplicarea sistemului de viață din planeta lor, adaptându-l cerințelor pământești.

Zeea controla cu înțelegere și dragoste activitatea lor, făcându-și obiecțiunile și potrivit linia la măsura necesară.

— Zeea, logodnica mea! va trebui să punem la punct și proiectul pentru organizarea statului femeii!

— După indicațiile tale, bineînțeles, nu-i așa, Marte? Se și simte nevoia nivelării anumitor colțuri supărătoare din contactul și colaborarea celor două sexe.

— În deplin acord cu tine, Zeea, fără să uităm că jertfim puținul timp de logodnă, cu toată măreția lui.

— O, Marte! cum aș fi bănuیت vreodată să fiu învrednicită de o fericire atât de sublimă!...

— Tu erai aleasa cerului, înainte de a te cunoaște eu, scumpă Zeea; podoaba firii tale, armonia fizică și sinceritatea privirii te făceau și fără afecțiunea mea supra-femeie! Iar abnegația până la jertfirea de sine te ridică pe deasupra tuturor femeilor noastre din Marte, care nu cunosc aceste sentimente prin absența imperfecțiunii pe planeta noastră.

— Fericirea mea va fi întreagă, știind și semenele mele dezrobite de lanțul pământesc, a cărui absență îmi dă impresia că abia acum m-am născut în adevărata formă omenească. Enorm e contrastul dintre ieri și azi; iar mâine, omenirea botezată prin sânge va săruta urmele venirii voastre spre mântuirea lor.

— Nobila mea logodnică, care nu se poate bucura fără să-și împărtășească sufletul cu suferința omenirii. O, cât ești de mare și bună, dragă Zeea!

— Nu pot să râd cu tot sufletul când mai sunt ființe care gem; nu pot să mă las cotropită de mana cerească fără să o risipesc peste cei oropsiți. Așa mi-au fost părinții, așa cum îl cunoști e și Marius, fratele și izvorul meu de viață. El și-a instalat săli speciale pentru această operație, devenită rituală.

— Marius este omul cel mai altruist și integru pe care îl are Pământul. Mâna lui va binecuvânta întreaga omenire. Îl iubesc prin el și prin tine, sora lui sfântă!

— Îmi vei da răgaz încă o săptămână să-mi îndeplinesc toate îndatoririle față de ai mei?

— Gândul tău e și dorința mea; voi fi la discreția iubirii tale, cât îți cere sufletul.

— Nu mai mult decât o săptămână îți cere Zeea să mai aparțină rănilor Pământului...

— Știi și ce simți și ce gândești; te admir și te iubesc, fii binecuvântată!

*

Congresul universal de științe sociale închea valorile cerebrale într-o masă umană conștientă și morală. Aportul adus cu prisosință trecu spre discernământ în consiliul tehnic, prezidat de reprezentanții marțieni.

O dimineață clară, ca o suprafață de mare calmă, primi cu grație jună trezirea la muncă a populației. Soarele înfipse cu săgeți de aur părul omului, dezvelit în fața problemelor. Jocul luminii era de un capriciu palpitant. Spiritele cu tensiunea accelerată își fortificau energia voinței. Atenția se îndrepta cu vitalitate originară spre tribunalele instalate în semicerc în Piața Libertății din preajma Romei.

Era ziua congresului. Marțienii sosiră între aclamările de simpatie ale populației adunate ca o putere cosmică. Agitarea cu care continuau să fixeze pentru posteritate fiecare cuvânt și gest întrecea măsura obișnuită. Aparată de radiofonie și televiziune, perfecționată cu rafinamentul științei, transmiteau pe întreg globul pământesc ansamblul grandios al acumulării personalităților zbuciumate de idei și fantezie creatoare. Marțienii, prin raționament de claritate cristalică, se identificară cu nevoile omului pământean. Urcară elastici și impunători scările tribunei; purtau supra-pielea cu strălucirea ei de argint și instalațiile pentru emiterea graiului.

Câmpul părea o grădină enormă cu răsad de capete omenești, cu ochii sămânța vie a lui Dumnezeu. Ce speță nouă va răsări din sămânța vie a acestor ochi, va răspunde ziua de mâine. Nădejtile se leagă cu fanatism feroce de puterea lor promițătoare.

Fidias, frumos, radios, se ridică ca un mag iluminat de o profeție cerească. Obrajii lui ascund emoția virilă sub emblema de catifea a timpului trăit. El își privește poporul prin lacrima sufletului, cu răsrângeri de raze și feerii de curcubeu. Simte cum se lipesc privirile de figura lui, ca strugurii de cotorul ciorchinului.

— Fraților! Minunea era așteptată! Era în subconștientul omenirii, purtată prin veacuri și trudit frământată de creierii omului. Minunea o vedem, o pipăim și o auzim, e ceva verificat. E fructul timpului sau darul Providenței, nu importă! E aici, e a noastră! Reforma lumii noi cere efortul științei; îl vom aduce cu toții, cu voință și cu dragoste! Cunoscând mizeriile de până azi ale omului și neajunsurile prin imperfecțiunea naturii, avem posibilitatea să ne dezrobim de jugul ignoranței și al nevoilor fizice.

Embrionul se hrănește cu substanțele celulei sale, fără senzația foamei, fără să-și satisfacă cerințele fizice pe cale bucală; totuși ajunge nu numai să se nutrească, dar să se și formeze; viața își duce la bun sfârșit puterea condensată în germen. Viață fiind energia vitală, puternică și eternă, se manifestă prin miliarde de variații și forme precise și minunate. Se adaptează mediului, folosindu-se de mijloacele care i se oferă. Viața omului e complexă și se apropie de perfecțiune; n-a ajuns-o deplin, o vedem și o simțim. Omul originar a ridicat piatra să ucidă fiara flămândă, la pândă asupra vieții lui. Ucisă, și-a potolit foamea. Foamea cu fiica ei, durerea, au tiranizat lumea de la Geneză până azi. Strigătul ei ucide pe Dumnezeu și propagă dogmele infernului. Foamea s-a plămădit în pământ; pământul dă pâinea foamei și lanțurile mizeriei strâng despotice în inele infinite tot ce e viață. Iar viața manifestată prin foame a ucis și a zidit pe moaștele Pământului tot ce se desfășoară sub ochii noștri. Materia purificată prin rațiune a discernut zgura, lăsând efectul luminii să crească alături de ruină. S-a născut foamea sufletească. A trecut și ea prin fazele primitivismului, cu victimele-i fatale.

Cu ajutorul științei domnilor Marțieni, vom încheia capitolul foamei fizice, canalizând-o spre foamea sufletească, foame după frumos și perfect, foame după înălțare spirituală, foame după iubirea creatoare. Cuvântul îl va lua domnul Saturnus, reprezentantul științelor, încheie Fidias.

Figura zdravănă a lui Saturnus se ridică, statuie de argint. Verbul sonor, ca o trâmbiță de metal, sfâșie atmosfera cu săgeți de cristale. O emoție nouă și puternică răscolea sufletele încordate.

— Doamnelor și domnilor! Spiritul activ și etern, spiritul, substanța divină încarnată în om, cere o formă nouă! Mișcarea din Univers în neastâmpărul ei deplasează energie în viața care o duce mai departe ca o explozie perpetuă. O parte subtilă din această mișcare vitală e Munca. Munca e viață! Distrugerea și zidirea cer cheltuirea energiei vitale; spiritul va distinge prin ascuțimea simțurilor în ce formă să se distribuie energia și va face selecțiunea muncii. Munca trebuie să aibă strălucirea stelelor, să fie parfumul florilor și năzuința pură a omului. Materia se va mirui prin atingerea degetelor omenești. Munca ridicată la înălțimea credinței se va beneficia prin sudoarea muncitorului. Între om și materie se va lega o apropiere mistică, atracția magnetică și cosmică va comunica taine sacre de la om la materie cu ajutorul muncii, a muncii ziditoare, a muncii din necesitate și foame sufletească, a muncii executată cu virilitate fecundatoare, cu iubire sacră din instinctul sângelui.

Masa, eșafodul și catafalcul de ieri, unde s-a ucis cu spada ignoranței, crud și barbar, timpul, mâncând și chefuind, va fi altarul de mâine al întregii omeniri. Brațele voastre vor odihni pe masa-altar, fanatic creatoare.

Masa va atrage ademenitoare coatele dornice până azi de moliciunea patului. Instinctul de fecundare abrutizat va găsi prin îngenunchierea brațelor pe masă, o saturare nouă, mai pură, mai satisfăcătoare. Extazul căutat cu lascivitatea bestială de până acum, mâine îl va oferi omului Munca. Munca palpitantă de știință și fecundată prin plăcere de mâna omului va naște progresul clipelor de aur. Munca va fi idealul suprem al tuturor!

Saturnus încheie, închinându-se ușor, luându-i Uranus locul pe tribună.

— Concepția moralei noastre diferă mult de morala Pământenilor. Manifestarea conștiinței, purificată prin faptă și simțire, atinge măsura spirituală a moralei. Binele se propagă în mod firesc. Prin munca rațională, executată cu pasiunea Creatorului, s-au închegat dogmele moralei noastre, unice și generale. O morală născută în timp și trăită în suflete, fără concesi și compromisuri, fără zgură și putreziciune e mama născătoare de auroră, este esența vieții spirituale, sfântă și concentrată, e columna de lumină a fiecărui ins, rezeșătoarea paradisului câștigat prin noi înșine!

Lipsa de moralitate prin imperfecțiunea rutinară a felului de a trăi, cunoașterea foamei, a fricii și a durerii explică coincidența multelor păcate săvârșite, în mare parte inconștient, de omenire. Uciderea foamei fizice și reformarea vieții sexuale, ridicarea muncii la idealul suprem vor da naștere unei morale noi, asemănătoare moralei marțiene. Trăită în astfel de condiții, viața nu va mai fi povara sufletului și nu va deveni un non sens, ca de atâtea ori până acum. Viața spiritualizată va fi purificarea omului și ridicarea lui, prin năzuințe eroice, la orizonturi divine.

Arcul atenției încordat aspru trimitea asupra Marțienilor săgeți din privirea ochilor asistenți și tremurați de emoția produsă instantaneu de fiecare cuvânt spus cu căldură convingătoare, cu modulări sonore și claritate de lumină strălucitoare.

Masa vie unduia bătută de vântul înțelepciunii marțiene. Uranus se așeză lângă Fidias, care mereu îi strângea mâna, cu fața radioasă de mulțumire.

În urma lui Uranus se ridică Marte, îmbrăcat în togă romană, urmărit de ropotul de aplauze și urale nesfârșite, provocate spontan de figura lui angelică, de expresia primăvărată a feții lui, din care emana, ca o promisiune, tinerețea și bunătatea sufletului.

Sonoritatea graiului dădea frazelor un basorelief sculptural. El se adresă asistenței cu o confidență caldă:

— Fraților! E mișcător aportul adus artei de omenire. Sfidând nevoile fizice și ignorând durerea și obstacolele, a dus la bun sfârșit, prin jertfe mari, ideea frumosului.

Dragostea pentru artă e prima manifestare puternică a omului în tendința lui de spiritualizare. De acum înainte vom introduce în conștiința individului ideea că arta e o necesitate, e manifestarea concretizată a moralei.

Năzuința omului spre culmile de lumină feerică se va topi în fluidul stelar, cu sufletul înfiorat de senzația covârșitoare a creației.

Arta e lacrima lui Dumnezeu culeasă cu vârful de cristal al degetelor mișcate de emoție.

Marte cedă locul său reprezentanților diferitelor specialități, fiecare expunându-și principiile de reformă generală.

S-au luat dispoziții pentru construirea caselor-aeronave și a nenumărate supra-haine.

La reforma învățământului, Uranus a mai reliefat importanța care va trebui să se dea învățătorului: maestrul lumii noi.

— Maestrul, domnilor, e persoana cea mai valoroasă dintre toți, prin calitățile pe care trebuie să le posede și prin îndeplinirea celei mai grele și frumoase misiuni: de a ajuta la desăvârșirea omului și personalității lui. Strălucirea unei personalități va fi în mare parte opera maestrului, care se va identifica cu calitățile copilului pe măsura creșterii lui. Școala ideală reduce la zece numărul elevilor unui maestru. Copilul, după un an de la naștere, aparține în primul rând școlii și numai în al doilea familiei.

Până la anul zece i se face educația, perfecționându-i-se însușirile și dându-i-se directive noi de morală, prin intuiție și concluzia faptelor. De la anul zece înainte se muncește la dezvoltarea individualității și specializarea după normele însușirilor înăscute. Igiena și distracția sufletului prin muzică ocupă locul întâi în metoda de educație.

Se ceru apoi un plan pentru reorganizarea tuturor continentelor pe bază confederativă, cu statul femeii alături de statul bărbatului, cu proprietatea absolută a statului, în care familia e o celulă, ca celula fagurelui în organizația ideală a albinelor. Astfel va dispărea supărătoarea bară între „al meu” și „al tău”, producătoare de atâtea discordii și războaie.

Produsul devine bunul tuturor nelimitat, cum sunt soarele, aerul, apa și pământul. Prin cultura inimii se va stabili armonia între popoare, așa cum o cere numele și demnitatea de om.

Uranus anunță termenul apropiat al cununiei lui Marte cu fiica Pământului, Zeea.

— Ne despărțim de fratele nostru, Marte, continuă cu vădită înțelegere Uranus, să contribuim nu numai cu sfaturile ci și cu exemplul aducerii de

jertfă din partea noastră. Marte, elementul de valoare al planetei noastre, își va uni viața cu elementul cel mai distins al Pământenilor, cu fiica marelui astronom Fidas.

Unirea lor va produce o rasă nouă, lipsită de orgoliu și viciu, lipsită de zgura atâtor milenii trăite irațional.

Salut tot poporul ale cărui bătaie de inimă se îndreaptă cu înțelegere spre noi, aducătorii de inovații și idei salvatoare. Da, am împământenit legile noastre și am adus înțelegere și dragoste pentru mântuirea poporului.

Urăm lumii noi, al cărei germen a fecundat toate sufletele, să-și realizeze prin năzuința creatoare toate aspirațiile de înnobilare.

Congresul se încheie cu fixarea termenului pentru al doilea congres.

Piepturile explodară în urale și tremurarea sufletului producea o atmosferă de bucurie și fericire nesimțită până atunci.

*

— Tremuri, soția mea fecioară?

— Sunt vibrațiile necunoscutului... emoția fericirii s-a strâns ca o comoară în cutia inimii... Simt domolindu-mi-se imboldul sângelui, când mă apropii de strălucirea ta.

— Privește în ochii mei, sufletul îți grăiește, mirajul te cheamă. Apa vieții, cuprinsă în mărgeaua ochilor purtători de visuri, te îmbie cu darul senzațiilor transpământene. Îmbrățișarea cu împărtășiri virile a privirii e mai cast înfiorătoare decât atingerea profană a cărnii... Tinerețea, vrăjitoare de instantanee, pătrunde în simțurile noastre numai prin mireasma darului difuzat de suflet. Zeea, iubirea mea! Noutatea traiului spiritualizat te închide, cu sfiala mimozei, într-o fermecătoare grație pudică. Vino, litania gândului meu! Vino, zbuciumul dumnezeirii prins într-o perlă de spumă! Vino, scufundă-ți trupul cu linii din parabola rutei cometelor, în ochii mei cu adâncimi nemărginite...

— O, Marte! asupra mea pogoară o lumină care mă orbește, o lumină pătrunzătoare în oase și suflet; ea mă ridică, mă topește. Iubitule, privește-mă! Trupul meu strălucește, simt ușurimi eterice... sunt lumină...

— Ești lumină din lumina mea, ești gândul dezrobit de materie, ești esența simțirii reculeasă în puritatea dorinței. Acum voi plămădi sămânța, reînnoitoarea eului meu, în sângele de lumină pregătit prin iubire. Aceasta e clipa în care legăm veșnicia de materie, aceasta e clipa aleasă a Tatălui, creatoare de viață nouă cu har ceresc.

Zeea transfigurată se lăsa purtată pe brațele cu mușchii încordați ale lui Marte; el o așeză pe altarul alb încununat cu coronițe de crini. Florile încărcară atmosfera cu mireasma inocenței. Aeronava Gondolarex plutea

singură sub arcul de azur, ferecat cu stele. O muzică lirică, plăcută și surdinată, furnică mângâietor simțurile unite. Realitatea părea un vis!

*

Pater Floriano așteptă la Fidias reîntoarcerea soților tineri, cununați în înălțimile albastre, în casa construită, după indicațiile Marțienilor, din materie neinflamabilă și imună față de atacurile oxigenului și apei din atmosferă. Un vid despărțea pereții exteriori de cei interiori.

Atmosfera era produsul laboratorului, fără primeniri externe. Gondolarez procură locuitorilor lumină, aer, muzică și confort rațional. Săli pentru muncă, celule cu material, laborator chimic și saloane de recepții asigurau omului o viață trăită plăcut și igienic.

Pilonii demontabili și transportabili fixau casa ideală unde o doreau locatarii. Seismograful ordona automat dezlipirea aeronavei de solul amenințat. Pilonii se ridicau ca niște aripi mobile, atașându-se la corpul casei care își lua direcția spre locuri pașnice, plutind în atmosferă sau pe valurile catifelate și împodobite cu scânteii de pietre scumpe ale oceanelor.

— Ceasul ți-a bătut a noroc, frate Fidias!

— Norocul îl purtăm în noi. Destinul e copilul inteligent al voinței.

— Era de prevăzut că sensibilitatea Zeei va atrage stelele. Mi-e dragă copila asta delicată ce pare a fi ea însăși o rază de stea...

— Nu pune atâta preț pe calitățile fizice, ea e frumoasă prin exteriorizarea sufletului ei rar și distins.

— Mă uimește curajul ei.

— Eu îl găsesc foarte natural. Nu suntem expuși în lungul vieții să avem de a face cu chirurgia, în urma ingratitudinea acestor măruntaie? Iar operația își are riscul ei.

— Nici nu mă gândeam la riscul operației. Renunțarea totală la plăceri și abnegația de apostol o consider ca un mare curaj. Tu nu ți-ai dat seama câte nu sunt legate de gestul ei!

— Nu, Floriano, ți se pare ție grea renunțarea pentru că ai făcut din a mânca și a trăi bine un cult. Pentru mine mâncarea a fost o povară, un rău necesar și am regretat timpul pierdut cu atari îndeletniciri. Iar ce privește apostolatul castității, tu o știi, de la pierderea scumpei mele tovarăse, mi-am însușit benevol celibatul.

— Dar e ceva contra firii, Fidias!

— De ce? Nu avem dovezi produse de însăși natura, care caută să experimenteze diferite forme de nutriție, mult abătute de la cea bucală: vegetația, specii de pești, crisalide, fluturi, puii păianjenului care un an întreg trăiesc pe spinarea mamei și se hrănesc numai cu raze de soare, apoi

rezistența atâtor animale îndurând zile, luni și ani lipsa hranei? Tot dovezi care pun un mare semn de întrebare în fața rațiunii omului. Noi, cei obișnuiți să îndurăm mizeria legată de aceste înfime plăceri, n-avem necesarul criteriu de judecată să vedem ce jug de nevoi am depune, refuzându-le.

— Îmi place însă, nespun de mult, inovația adusă construcției caselor. Ce lucru ideal să pleci cu casă cu tot, ca melcul!

— La timp a venit și reforma arhitecturii; vezi câte ravagii s-au făcut în ultimul secol prin neliniștea naturii. Cataclismul ne amenință mereu, bine că s-au luat măsuri raționale.

— Biblia prevede „Cataclismul”, nu însă bărcile moderne ale lui Noe.

— Istoria se repetă, viața se fortifică și își caută remediu pentru conservare. E impunătoare năzuința omului de știință!

— Bine de tine, Fidias! Viața ta are rost și nici bucuria nu ți-a lipsit; eu am crezut în frumusețea ideală a misiunii mele, dar, pe măsură ce trece timpul, simt o trezire în suflet și simt goliciunea anilor trăiți. Am crezut că voi fi apostolul cuvântului și adevărului; a fost dureros să înțeleg că adevărul n-are sens și cuvântul n-are culoare.

— Să nu-ți fie cu supărare; tu n-ai fost fanatic și n-ai avut convingere. Ți-ai ales cariera de preot pentru că trebuia să-ți alegi și tu una. Conjunctura legăturilor familiare te-a ridicat la gradul unde ești, iar viața ți-ai trăit-o ca un gurmand, executând ritualul mai mult în jurul altarului gurii, și acum la bătrânețe vezi că ți s-a aplecat de atâta bine.

— Mi-aș da jumătate din viață s-o pot începe din nou, în alte condiții!

— Pentru a săvârși lucruri bune și mari nicicând nu e târziu.

Marius, cu un dosar mare strâns subsiori, intră și-i salută pe cei doi frați cufundați în discuții.

— De unde vii, Marius, și ce tot scurmi cu vârful creionului, ca o cârțiță, necunoscutul?

— Lucrez, unchiule! Saturnus și Uranus îmi sunt de mare folos la rezolvarea problemelor grele; vreau să profit de puțina ședere a lor pe Pământ.

— Cum, vreau să ne părăsească în curând? Era vorba că așteaptă sosirea Zeei din călătoria de nuntă.

— Zeea sosește încă azi, am primit știre de la ei, sunt veseli și fericiți; întrebară de tine, tată, iar ție, unchiule, urări de voie bună din partea lor.

— Vine lumea la operație, Marius?

— În număr atât de mare cât nu mi-aș fi închipuit, unchiule! Se resping însă mulți, neîmplinind norma cerută. Avem organe de control, cu oameni aleși, și se procedează extrem de sever la selecționarea materialului

omenesc. Precum o știi, tinerii cu sângele pur, din părinți fără trecut păcătos și cu însușiri intelectuale, trecuți prin examene de specialiști, aceștia se primesc pentru „botezul prin sânge”.

— Aveți și cazuri mortale?

— Până acum niciunul.

— Ce se va întâmpla cu restul omenirii?

— Își va trăi traiul, încheindu-se astfel epilogul dramei jucate prost.

— Bine, bine, dar progenitura lor în seama cui o lăsați?

— Omenirii rămase în afară de inelul lumii noi i se dă un termen de cinci ani pentru ca să-și dea tributul inteligenței, punându-i-se la dispoziție tot ce i dorește sufletul, ca să nu fie împiedicată în creația ei. Produsul va fi examinat de juriul de specialiști, aleși de pe întreg globul, din genii și personalitățile științei. În cazul când produsul nu atinge măsura, bărbații sunt considerați ca element fără valoare, pomi fără fructe, și se vor steriliza pur și simplu.

— Ce zici la astea, Fidias, nu ți se parte metoda severă până la barbarie?

— La niciun caz mai barbară decât un război, unde valorile tinere și nevinovate se ucid fără milă, îi răspunse calm Fidias.

— Unchiule, dar cine atacă viața cuiva? I se ia doar posibilitatea de fecundare. Grădinarul de ce plivește mărăcina? Pentru ca sămânța nefolositoare să nu-i răsară și la anul. Ereditatea face mai mult rău decât însuși criminalul. Vino la mine la spital și vei plânge de mila nenorociților din părinți vicioși și bolnavi; la ce bun să încurajăm năpăstuții? Vor trăi bine câte zile mai au de trăit, apoi le vom presăra sare în urmă, nu cumva să răsară din cenușa lor vreun strigoi. Raiul trebuie dobândit, unchiule, prin fapte nu numai prin rugăciuni și fapta se va cântări bine, altfel Sf. Petru al nostru nu face concesii.

— Vreo sfântă frumoasă nu aveți, să-mi scot biletul de intrare cu concursul ei?

— Unchiule, unchiule, toată viața ți-a plăcut mâncarea grasă, cum te cunosc eu, nici pentru două raiuri nu te-ai supune la postul nostru etern.

— Ce folos de rai, când n-ai cu cine duce traiul.

— Să mergem, peste un sfert de ceas sosesc tinerii, voi anunța și pe Marțieni, zise Marius, și luându-și dosarul plecă.

*

Raidul experților se termină în condiții favorabile. Globul fu scormonit în toate cutele tănuite, luându-se măsuri pentru nivelarea terenului rămas viran din cauza configurației accidentate a solului.

Meteorologii studiaseră cu pricepere și cu ajutorul instrumentelor regularea curenților calzi și reci. Un alt grup de zoologi și botaniști aflară de bine stărpirea prin curenți electrici a vietăților sălbatice și veninoase din pădurile virgine ale Africii.

La regiunile polare se făcură planuri pentru construirea unui mausoleu enorm, cimitirul lumii viitoare. Iar istoricii adunară pe filme copiile în miniatură de marmură și bronz ale tuturor valorilor edilitare. Orașe, sate, cu tot tezaurul de folclor și coreografie rămaseră adunate în albume-film pentru posteritate. Selecționarea dădu o muncă uriașă organului formidabil de direcționare care își îndeplinea cu mult avânt chemarea istorică. Fiecare ins se simți în misiunea lui ca un arhanghel alungător al răului. Furnicarea ținu o jumătate de an, rămânând altă jumătate pentru punerea la punct a tuturor proiectelor inovatoare.

În timpul cât lumea savanților și a specialiștilor urnea cu umerii Pământul din țâțânile ruginite, Marius, într-un enorm spital amenajat pentru chirurgie, zilnic își controla, cu viu interes, botezații prin sânge. Paralel se lucra la sterilizarea bărbaților trecuți de 40 de ani, osândiți și vicioși, oameni și altfel sortiți morții pentru societate. Aici se petreceau scene duioase. Regretul pentru viața greșită, fără remediu, durerea prin excluderea lor din statul de mâine, dădeau accente dramatice și sfâșietoare. Marius încuraja pe acești oropsiți, cu blândețea înțelegătoare a sufletului mare, zicându-le mereu: Voi veți fi albinele muncitoare și ziditoare ale acestei lumi noi, voi sunteți roțile carului fericirii, voi răscumpărați prin abnegarea voastră, durerea viitoare!

Figura lui Marius, subțiată și smălțuită cu paloare de mucenic, apăsarea vorbind și încurajând cu atâta convingere și blândețe, încât ascultătorul părea că vede un cerc de nimb deasupra frunții de apostol mântuitor.

*

Într-o atmosferă de basm, caldă, luminoasă și parfumată, Zeea își transporta sufletul cu îndemânări materne, peste icoanele viziunilor de născătoare. Latenta schimbare îi mișcă sângele adecvat sarcinii. Mozaicuri de vapori colorați i se ridicau din amfora fanteziei. Inima îi pâlpâia ca un far asupra micului univers, strâns în brățara mâinilor încleștate peste darul fericirii. Ca o podoabă regală se încadră fructul nou în conștiința mamei.

Zeea auzi pași pe terasa Gondolarex-ei. Marte ateriză. Ea porni spre întâmpinarea lui cu pași legănați de șolduri pline.

Mângâierile soțului cădeau pe rotunjimile mătăsoase ca rostogoliri de perle, din potir de lumină. O muzică mulcomă, ca o harpă de cristal, grăia soției dezmierdări tinerești.

Zvâcnetul pântecului era cules de ochii lui Marte cu o beție sfântă. Taina omului nou îi învăluia cu voalul de flacără al credinței.

— Cum te simți, soția mea? o întrebă blând, ținând emblema virtuții lipită de pieptul voinic.

— Bine, iubitul meu. Înseamnă în jurnalul acesta, cu bucurie, manifestările exteriorizate prin schimbările sufletului meu, firea fructului nostru. Micuțul îmi dă să înțeleg de câteva zile cât de incomodă îi e strânsoarea mamei. O, cum îl aștept, câtă bucurie o să-mi împărtășească mica lui făptură!

Afară amurgea. Piftia beznei se încheaga pe sub streșini și frunze. Marte ieși cu Zeea să facă o scurtă plimbare. El o purta cu grijă, ca pe apa puțină. O simțea cald aburind. Tumultul de viață, strâns sub epiderma încordată, clocotea. Era promisiune și balsam. Era plămuirea cerului, susținătoare de eternități.

— Cât farmec nu ascunde necunoscutul! Abia mai sunt câteva zile și parcă doresc să întârzie timpul. Starea de așteptare a miracolului ține într-o încordare trează simțurile și sufletul. Îmi pare că sub velința de mister a necunoscutului se ascund porumbei de spumă; mi-e teamă dezvăluindu-i să nu se topească.

— Soția mea, ți-e frică de ceasul mare? O, fii încrezătoare, nu vei suferi! Știi că suntem în principiu dușmanii suferinței; cum aș putea concepe gândul că tu, lumina fericirii mele, să suferi dureri cât de infime. Hipnoza își va face efectul, ajutată de serul calmant al lui Marius. Vreau să-mi dăruiești viață în clipă de bucurie, cum s-a conceput!

— Și când mă gândesc la strămoașele și mamele noastre, ce chinuri n-au îndurat dăruind lumii viața!

— A fost o concepție formidabil greșită că viața trebuie să se nască prin dureri; era și o împărțire nedreaptă, deoarece numai mama suferea.

La dunga orizontului, tivit cu zăbranic, un vârf de lamă se înfipse în cerul de un albastru mineralic. Dar respinsă de duritatea bolții, lama se încovoia, luând formă de inel frânt.

Zeea își pironi ochii pe argintul subțire și se înduioșă. Se gândea la vărul ei, frânt la miezul vieții, și nu-și putu limpezi gândul, aflând adevărul. O trecu pe Claudia în revista amintirilor și compătimi pe Marius, victimă involuntară în coșmarul fatalității.

— Lasă, iubita mea, gândurile prinse în chenarul opac al nesiguranței; nu trebuie să-ți tulburi seninătatea sufletului. Fătul e ca o placă sensibilă, toate impresiile se întipăresc pe creierii lui.

— Sărmanul meu frate! oftă Zeea sugrumat.

— Știu, draga mea, o să ne reținem mai târziu, clarificând lucrurile. Acum reculege-te și bucură-te! Clipa e și frumoasă și scumpă, iar prețul ei să-l cheltuim cumpătat.

*

Congresul al doilea se ținu cu mai mare afliuență, participând persoane pătrunse de fiorul științei și al progresului. Fanatismul cuceri cu amploare înțelepții diferitelor rase și vârste. Rezultatele cercetărilor aduseră multe îndreptări la baza organizațiunii. Apoi sufletele călite la flacăra sacră aleseră cu entuziasm unanim pe Marte ca președinte al lumii noi.

Zeea fu chemată să primească cinstea de prezidentă peste organizația încheată într-o deosebită clasă cooperativă din lumea femeilor.

Aclamarea lor a fost o sărbătoare grandioasă, nu prin fastul decorului artificial ci prin măreția izbucnirii decorului original sufletesc.

*

Zeea și Marte primiseră în calitatea lor de președinte să cunune 100 de perechi, primenite prin botez.

Ceremonia fu simplă și impunătoare.

Într-o zi lucidă, obsedant de calmă, soarele urca pe firmamentul sticlos ca un păianjen de aur, strângând în rețeaua de lumină inelul orizontului.

O masă așternută cu alb, ridicată pe un postament în mijlocul pieței, servi de altar. Zeea și Marte, în îmbrăcămintea vechilor Romani, dintr-o țesătură de metale colorată albastru, erau impunători. Tinerii purtau albul, ca simbol al inocenței.

Cuvântarea fu scurtă și pătrunzătoare, sintetizând actul măreț al cununiei și răspunderea individului în celula statului nou, apoi devotamentul pentru binele obștesc și iubirea pentru omenire.

Zeea chemă una câte una dintre mirese, luă pieptenele de aur, singura unealtă în serviciul ritului, le despărți părul printr-o cărare trasă la mijlocul capului, zicându-le:

— Despart părul tău prin această cărare, simbolizând că toată viața ta o vei împărți pentru familia ta mică și familia mare a lumii, mergând pe calea dreaptă, calea fericirii.

Marte procedă la fel, luând mâna tânărului și unind-o cu a miresei.

Marius înscrise actul pe fila cărții de aur, luând semnăturile cununaților.

— Acum sărutați-vă pe frunte, le zise Zeea, declarându-i uniți.

Apoi urmă o clipă de tăcere și reculegere.

Fidias le dădu foaia de proprietate a avutului lor, supra-haina și Gondolarex instalată după cerințele de cultură a locatarilor. Casa viitoare

aștepta împodobită cu flori, să ducă tinerii cununați departe de pământ, pe culmile ideale, în mediul prielnic fecundării.

Mirii plecară, pereche cu pereche, ca un râu de crizanteme albe, legănați tinerește de nostalgia creației.

*

Luciglio dormea: o picătură de rouă într-un potir de crin. Soții reîntorși acasă stăteau alături de leagăn, ca două țâsniri luminoase. Tabloul era: dumnezeirea în miniatură, ca un fragment din desăvârșirea eternității.

— Razele de soare s-au răsucit și atârnă ca niște melci de aur; uite, îi vezi perișorii? Ce splendoare de podoabă!

Vârându-și mugurii degetelor, zvâcnite tumultuos de fluidul cosmic, în cârlionții micuțului, Zeea își întinse mâna dreaptă spre Marte. Copcia mâinilor se uni, dragostea legându-se puternic peste leagănul în care odihnea ochiul lui Dumnezeu.

— Maternitatea ți-a dăruit un farmec nou, soția mea! Te purifici prin focul privirii risipite asupra leagănului. Mersul ți-a câștigat o măreție conștientă, ritmul are moliciunea undelor tremurate de lespezi pe apă.

— Fiecare clipă care trece zidește din mărgăritare colivia visului meu, împlinit prin tine.

— Cu fiecare clipă se adună picături, picături de sânge în masa de energie pe care zidim noi lumea noastră. Fii binecuvântată, Zeea, pentru duhul tău, suflat în capodopera unirii noastre!

— E numai o mărgea din belșugul simțirii mele.

— Un izvor nesecat e simțirea ta, tu mi-o dăruiești mie și copilului, iar lumea se cuminecă în puritatea-i de lacrimă cerească.

— Numai dăruindu-mă simt că mă încheg și mă fortific; lumina și focul meu interior m-ar mistui, reținându-le...

Luciglio ridică brațe terminate în petale de flori de spumă, le flutură somnuros. Pleoapele plesniră molcom, ridicând gene grele de rouă. O dâră albastră se prelingea stăruitoare, apoi doi ochi de înger zglobiu își ațintiră privirea spre mama aplecată, ca o ramură de mirt, asupra lui. Zeea îi prinse degetele de frăgezimea zăpezii, îl chemă pe nume, gungurindu-i dezmierdări. Luciglio forță ridicarea podoabei de aur de pe perna umezită. Mama înțelese mișcarea, își luă fătul în brațe, îi făcu schimbul scutecelor, apoi ridică pânzele decenței și un val de viață se revărsă asupra picăturii de sânge în formă de cireășă. Luciglio atârnă de sânul mamei ca o albină pe smochina dulce și aromată.

— Iată un tablou de o frumusețe fără pereche! Valoarea lui de neprețuit îndulcește urâciunea foamei. Soția mea! S-o știi, această îndeplinire,

nevăzută încă pe nicio planetă, împrumută femeii o frumusețe care întrece toate mirajele Universului.

Un zgomot, produs de o mică mașină zburătoare aterizată pe terasa aeronavei, atrase atenția familiei concentrate asupra pruncului sugaci. Marte grăbi să întâmpine sositul.

În timp ce soțul se întreținea cu Floriano, care veni să facă o vizită familiei, Zeea își hrăni copilul la ambii sâni și, îmbrăcându-l într-o cămășuță albă, ruptă parcă din aripi de fluturi, îl așează iarăși în leagănul căldicel.

— Bună ziua, Zeea, am venit să te scot puțin la plimbare; prietenul nostru, pictorul Darsen, e pe sfârșite și mi s-a spus că dorește să-i dau ultima împărtășanie, iar ție vrea să-ți facă o destăinuire.

Zeea simți o strânsoare la inimă însă vru să pară cât se poate de calmă, cruțându-și soțul de o eventuală neliniște.

— Să mergem dar, unchiule; la atari cazuri o întârziere nu se mai poate repara... Luciglio e satisfăcut, nu te va supăra cu neliniștea lui. N-am să mă rețin mult; adio, soțul meu iubit!

Marte aranjă aparatul de televiziune și recepție pe unde scurte, prinzând în sferă casa lui Darsen.

— Adio, soția mea! Voi fi cu tine în tot locul.

Apoi slobozi automașina, cu ajutorul unei macarale speciale.

— Pari așa de fericită, Zeea, încât nu îndrăznesc să te privesc, îi zise Floriano Zeei, care urmărea comptorul vitezei.

— Da, unchiule, slăvit să fie cerul care mi l-a dăruit pe Marte.

— Ai mai auzit ceva despre Claudia?

— Unchiule, pe noi nu ne mai preocupă nici lumea din afară nici societatea zisă bună dar ușoară, din care, durere, făceam parte și eu.

— Fără să fii ușoară, dragă nepoțică.

— E meritul părinților și al educației prin exemple de puritanism auster.

— Ei da, fructul nu cade prea departe de pom. Claudia urmează drumul început de mama ei. Nici că și-ar fi găsit o pereche mai potrivită decât în persoana ușuraticului de Capinelli cu care s-a măritat. Am auzit, fără să vreau, că nu mai ies din orgii, iar clubul stupefianților ține întruniri nocturne în palatul familiei Priboia.

— Vai, unchiule, nu-mi spune atari lucruri; nici nu le percep cu rațiunea mea, canalizată spre necesitățile de ordin moral și social ale omenirii.

— Ferice de tine că te-ai ridicat peste cloaca de puroi a civilizației noastre, în care crucea se cufundă, iar cuvântul se destramă.

— Calea e deschisă pentru toți cei care vreau să se mântuie dar termenul e atât de scurt încât răscumpărarea vine aproape ca un dar neașteptat.

— Grăiești ca un arhanghel, scumpă nepoțică. Ei, de ce nu au venit cu ceva mai înainte Marțienii? Cum aş putea refuza să mă supun reformei aducătoare de atâta fericire?

Mașina se opri în fața casei pictorului Darsen.

Bătrânei care îi primi, cu fața ca o rufă spălată și stoarsă, zbârciturile îi străluceau de sudoarea grasă, izvorâtă parcă de sub strașina basmalei legate deasupra frunții. Gura i se contractase ca un vierme păros și încolăcit sub nasul coroiat. Ea îi conduse, aplecându-se mereu, făcând niște ploconeli gârbovite, într-o cameră semiobscură, cu atmosferă de beci igrasios.

Zeea se opri o clipă în prag, izbită de duhoarea împuțită care năvăli ca o lavină asupra lor. Floriano o prinse de braț și îi șopti: mizerii ca astea am mai întâlnit adesea. Apoi făcură câțiva pași și ajunseră lângă un pat simplu de lemn, culcuș ingrat geniului de ieri, acum o stâlcitură dezolantă.

Un bec mic răspândea lumina somnoroasă din camera bolnavului. Alături de pat figura unei femei adâncită în rugăciuni mai dădea fastului de odinioară, acum în agonie, puțină culoare. Ea tresări auzind pași, își întoarse ținuta îndoită, lăsând să i se vadă fața rumenă și rotunjită de anii care îi împlinea. Șiragul de mătânii, pipăit cu stăruință, parcă murmură: tăcere, tăcere. Se ridică și primi sosiții, prezentându-se: Stella di Serra.

— Cum? Tu, Stella din Portoroz? o întrebă, cu vădită încurcare, Floriano.

— Eu, da! Misionara din Indii și fosta logodnică a lui Darsen.

— Îmi dați voie, soră, să vă întreb, îl întrerupse Zeea, bolnavului cum îi merge?

— În clipa asta doarme; rău îi merge, adică bine; e pe sfârșite să-și scuture jugul de humă și să se mântuie.

— Are clipe de luciditate? M-a chemat pe mine? De ce?

— Vă rog să fiți tare, lucrurile pe care le veți auzi vor fi o surpriză neplăcută!

Îmbiindu-i să șadă, Stella își reocupă scaunul, dumicând mătâniile, parcă mai agitată.

— Să-i lăsăm odihna, abia de câteva clipe l-a cuprins somnul.

— Sacramentele au sosit? întrebă Floriano.

— Da, părinte, omul de serviciu așteaptă în camera de alături.

Cât timp cei doi murmurau rugăciuni, Zeea își roti privirea prin camera în care domina jalea. Darsen nu era bogat prin moștenire, dar câștigase sume fantastice; pânzele lui își schimbau peste noapte valorile. Unde s-au dus banii câștigați? Casa în care trăiește acum e și modestă și neîngrijită. Ce mister l-o fi învăluit și ce vrea să-mi destăinuiască mie?

— Zeea, fii tare, îi șopti ceva din interior. Își întoarse gândul acasă, la Marte și la odorul sufletului. Leagănul îi apăru învăluit într-un fragment din

calea laptelui, mii de stele roteau ca niște fulgi de argint și parcă Luciglio se îndeletnicea să prindă, cu mânuțele-i de înger, una câte una. Stella se ridică, patul trosnea, velința de păr de cămilă se agită ca apa dintr-un lac obscur. Floriano deveni și el atent, iar Zeea simți o ușoară tremurare.

Figura puțin moletă, îmbrăcată în rasa călugărească, a Stelei se aplecă peste patul suferindului. Ridică cu o mână velința, cu alta netezi fruntea ascunsă sub şuvițele de păr răzvrătită, năclăite și brumate.

O scăfârlie roasă de ciorile timpului își potolea chinul neliniștii, balansându-se nervos pe culcușul reavăn. Ochii purtau obosiți cărbunele potolit al privirii, iar gura uscată părea ca o râpă spălată de puhoaiile vremii. Uscături de alge, zvârlite la mal, părea barba căzută smoc încurcat pe pieptul sec și scobit.

Zeea nu-l mai văzuse pe Darsen de la întâmplarea cu sfârșit tragic și nu văzuse încă om desfigurat până la momăie; priveriștea o zgudui.

Pleoapele muribundului cădeau ca niște brațe paralizate; îi trebuiră eforturi să și le proptească de lumina slabă care mai țâșnea.

Stella îi întinse șiragul de mătănii și, lipind crucea de buzele bolnavului, îi zise cu blândețea sufletelor înțeleghătoare:

— Calmează-te, Felix, pater Floriano este aici, te va împărtăși; uite-o și pe Zeea, a venit să te asculte... Te simți destul de tare, Felix?... Vei putea vorbi?... Nu te sforța... mai avem timp să te așteptăm.

Limba arsă și pomăită încercă să umezească buzele crispate, dar saliva secase și mișcarea limbii lăsa numai urme de sânge pe buzele vinete.

— Felix, în numele lui Christos, Mântuitorul nostru, te chem, trezește-te și primește trupul și sângele Domnului!

Bolnavul auzea vag chemările servului bisericii, simți o furnicăre în creieri; se reculese auzind numele Domnului. Ochii i se deschiseră din nou, fixându-și privirea parcă asupra unei vedenii. Glasul își recăpătă timbrul sonor și luciditatea își făcu loc printre zdrențele halucinațiilor care îl persecutau.

Darsen își deschise gura seacă și sărută crucea, parcă răcorindu-și și sufletul de metalul rece.

— Unde e... Zeea... Să viină aproape dee... miine...? murmură bolnavul.

Stella înțelese frânturile, o luă pe Zeea de braț, încurajând-o să se apropie de pat.

Zvâcnetul în tâmpile o asurzea și parcă i se lăsa o pânză opacă și pe ochi și pe creieri. Ea se apropie sfioasă, se aplecă spre ochii muribundului, reușind să-i zică; prietene Darsen, sunt eu, Zeea, pe care o doreai.

— Zeea... iartă... iartă-mă, suuunt vinovat... de moartea aah!... De moartea lui Fidias... Claudia a pus la cale scri... scriindu-iii scri... scrisoarea... în

numele tău, Zeea!... să te cheame la întâlnirea aceia... păcătoasă. Zeea! Fidiu... vărul tău... era... era nevinovat!... A vrut să fie o farsă... așa credea eu, din partea Claudiei... daa... a fost o farsă... stupidă. Iar eu n-am avut dibăcia să o împiedic, Zeea! Nu, Zeea, Claudia a pus... stăpânire păcă... toasă... pe voința mea... O, Zeea! Ești în stare să mă ierți... și să-l rogi pe... Marius... să mă ierte? Eu... nuu... n-am putere să-l rog, sunt păcătos, Zeea! Zeeea! Iartă sufletul nebunului pocăit... Și tu, Stella... și tu să ierți... și tu ești victima în... gratii... tuii... mele de bărbat orgolios... ce eram... O, voi femei, suflete bune... și mari, v-am otrăvit inima... și durere... am semănat pe sânii nobilei voastre... N-am fost atât de rău... cee crezi, Stella, luceafărul... meu?... Cee... crezi, Zeea?... O... nu!... nu!... nu... mă lăsați să... mă mănca câinii... Câinii, cââ... niiii...

Stella îi prinse repede mâinile peste piept, iar Floriano grăbi cu sacramentele, împărțându-l până ce sufletul mai stătea pe pragul vieții...

— Iertat ești, Felix Darsen, de noi toți cei iubiți și huliți, iertare și la Tatăl; păcatele ți se vor șterge, suferința le-a spălat și credința te-a mântuit!

Trei personaje îngenunchează la patul muribundului, pătrunse de cucernicia duhului sfânt, pătrunse de ireparabila dramă a unui om care a greșit viața, viață bogată în podoabe sufletești, daruri destinate să înfrumusețeze și să purifice sufletele.

Agonia fu scurtă, firul se rupse brusc, iar cadavrul se lungi, ca un apostrof tipărit cu energie de mâna destinului, pe fila scrisă cu hieroglifile vieții fostului geniu.

Stella deschise larg ferestrele, lumina năvăli zburdalnică, se urcă pe patul mortului ca o pisică galbenă.

Cei trei se înviorară de primenirea aerului proaspăt. Stella închise pleoapele mortului, îi puse crucea pe piept, apoi se așeză obosită pe scaun, îl privi cu milă pe Darsen și oftă adânc.

— Povestea noastră e și frumoasă și tristă, încep să le spună Stella. Aveam o mătușă la țară, stăruise de părinții mei să petrec o vacanță cu ea la moșia din Piemont. Bucuria mi-era mare deoarece în pension avusesem o prietenă, pe Ofelia Castaldi din aceeași localitate. Ambele fuseserăm de acord să ne ținem de ștângării copilărești la moșia mătușii Cornelia.

La gară ne așteptă mătușa; urcând în limuzină îi șoptii în grabă la ureche: tanti Lia, să reținem pe Ofelia la noi. Înțelegerea fu mutuală. Ajunserăm la conac într-o zi cu atmosfera primenită de o ploaie mărunță. Prietena mea se simți timidă față de atacul meu; o prind de braț și o dezbrac de toaleta de voiaj. Rezistența opunerii se cotropi sub năvala îmbrățișărilor și sărutărilor mele tandre.

Părinții Ofeliei erau într-o situație modestă; îmi plăcea cu toate astea de felul cum își împărțea puținul avut, ajungându-i-se pentru toate. Ofelia era fată bună; caracterul format într-un mediu de griji și muncă a fost o binefacere pentru vioiciunea temperamentului meu. Ne luarăm în primire camera, o preschimbarăm numaidecât, găsim-o nepotrivit aranjată, și cât ai bate din palme avurăm o cutie plină cu soare, spațiu și flori împrăștiate peste tot locul, într-o dezordine amuzantă. Parcă o văd pe tanti Lia când a venit să ne cheme la masă, făcu niște ochi de nucă verde.

— Îmi place tinerețea voastră revoluționară, zise tanti și ne vârî mâinile sub ambele ei brațe.

Plecarăm vesele și fericite la masa bogat așternută a mătușii. Aparență înșelătoare! Lia ținea regim; nu ne dădu voie s-o chemăm tanti. Deși trecuse mult peste anii 40, se ținea bine. Cât am putut pricepe cu mintea mea de copil, ținea să nu pară mai mult de 30 de ani. Era șarmantă și prin felul cum se îmbrăca și prin eleganța atitudinii; noi o cercetam pe furiș cu oareșicare adorație și nostalgie de imitare. La masă ne întreținea cu povești amuzante despre artă și modă. Mai știa cu multă rutină să-și evidențieze calitățile și maniera șlefuită în societatea bună. Atât ne trebuia nouă, doar purtam primăvara în vine, iar expansiunea este specificul rasei noastre. Lia ne era dragă, ne împrietenirăm.

Spre seară ne făcu propunerea să călărim. Noi stăturăm cu buzele atârinate strașină, mute în fața propunerii. Lia văzându-ne încurcate, imediat înțelese că noi făcuserăm training pe băncile școlii și nu pe șea.

— Ei, faceți voi năzbâtiile voastre unde și cum vă taie capul! Eu îmi fac plimbarea obișnuită; adio fetelor, la revedere!

Urcând sprintenă în șea ne trimise bezele, lovi cu cravașa calul, copitele zvârleau puzderii de scânteii amestecate cu nisip și pierdurăm silueta ciudată a calului cu femeia pe spinare, în câteva clipe.

Eu îmi scrâșnii dinții și plesnii cu limba în cerul gurii. Ofelia se uita la mine, cum știa ea să se uite când nu mă găsea *comme il faut*.

— Iar mă sperii, Ofico? Prea mă privești cu ochii cumiști!

— Mi se pare, mi se pare că Stelluții mele îi arde de călărit!

— Ei și de ce nu? N-am toate șansele să-mi procur această plăcere?

— Ca mâine o să te văd, răspunse Ofelia, călărind pe spinarea calului; tu nu vezi ce stupid și lipsit de bun gust e să te salți pe un animal și să fii la discreția lui? Cuvântul animal căuta să-l accentueze cât putea de grav. Și dacă o iei așa în galop, continuă Ofelia, o să le faci pe toate, auzi, pe toate! Na! Vâr-o în gură; nu mai aștepta până mâine.

Supărată foc, Ofelia apucă o țigară de pe masă și se căznea să mi-o înfigă forțat între buze. Eu o prinsei de mâini și, fiind mai robustă, i le încrucișai cu ușurință la spinarea ei subțirică.

— Mai fă ceva dacă poți, îi zisei sărutând-o pe obraji.

În neputința ei și simțindu-mă tare ca fizic și ca încăpățănare o văzui, curgându-i lacrimile.

— O, ce bună ești, Ofico, n-am să te mai supăr cu nestatornicia mea stupidă, bine zici tu, nu trebuie o fată cu suflet să maimuțărească pe cei năraiviți.

Stella se ridică, acoperi cu o pânză fața lui Darsen, se uită la ceas.

— N-am să vă rețin mult, trebuie să ne facem datoria față de mort, zise grăbită, chemă femeia, îi dădu câteva ordine și ocupându-și locul continuă iarăși să povestească, frământând mereu șiragul de mătănii.

— Lia sosi în compania lui Darsen, ambii călări, rumeniți de vânt și cu scânteii de iatagane în ochi. Grăbirăm să o întâmpinăm cu flori culese din parc.

Apropierea lui Felix fu o atracție ciudată, nesimțită încă; privirea lui îmi răscolea simțurile, Strânsoarea mâinii, la prezentare, era un clește cu magnet; am căzut în circuitul fatal pentru întâia și ultima dată.

Stella își purtă rotirea ochilor, oprindu-se asupra urmei vieții lui Felix și oftă. Zeea și Floriano înțelesesă unde-i poposesc gândurile.

Sosiră cioclii și ridicară cadavrul ca o bârnă diformată de cari.

— Cui îi aparține mortul? întrebă unul dintre cioclii.

— Al meu e, răspunse spontan Stella, voi asista la incinerare. Al meu va fi de acum, așa redus și retușat de toate impuritățile, izbucni Stella, strângând mătăniile și crucea pe piept.

Se simțea cum se prăvălesc lacrimile în sânul zbuciumat de atâta vreme. Stella conduse pe Zeea și pe Floriano într-o cameră mai îngrijit ținută; Floriano stăruie să continue povestirea istoriei trăite cu atâta suflet.

— Ei da, reluă Stella, în seara aceea Lia mă ținea mereu sub observație, iar Ofelia părea palidă, credeam din cauza călătoriei. Și ce vasăzică naivitatea unei copile inocente! Vraja în care căzusem strălucea întipărită pe figura mea; vioiciunea cu care mă întrețineam cu Felix mă speriasse la urmă și pe mine. Stella se mai uită la ceas și le zise: vă rețin prea mult cu detaliile, o să trec peste ele.

— Nu, nu, soră, spune-le așa cum se cer spuse, fără treceri și rețineri, o rugă Zeea.

— Totuși, ca să evit și emoția mea și să economisim timp, voi începe să vă spun pe scurt: eu și cu Felix în prea puțin timp, devenirăm prieteni. Într-o zi mă rugase să-i pozez la o compoziție. Eram consternată, cum? Eu model? Nu

mai vorbii cu Felix până seara, sufeream în urma propunerii jignitoare. Răsări luna și noi plecarăm să facem o plimbare prin parc. Îmi ceru voie să mi se atașeze. Cum puteam să-l resping? Îl iubeam! Trecurăm pe sub ramurile pomilor ca sub niște aripi de dantelă neagră, stropită de argintul lunii. Felix îmi vorbi de afecțiunea lui și-mi ceru mâna. Mă rugă din nou, acum cu dreptul de logodnic, să-i pozez, zicându-mi: să știi, scumpa mea, artistul nu privește femeia în clipa creației cu ochi de bărbat, și atâta mi-a vorbit, încât la urmă avu învoiala mea ca într-o seară cu lună să-i pozez în nud. I-am răspuns: numai cu o condiție, dacă vei pune o draperie de voal ca numai zărite să-mi fie contururile. Așteptam seara să vie și parcă doream să fug de ceasul fixat.

— Ofelia știa? o întrebă Floriano.

— Nu, Ofelia avea noțiunea pudorii bolnăvicios de sensibilă și evitam o întâlnire fățișă cu ea; doar aveam o taină.

Un dafin bogat ne ocroti; Felix ținea niște fășii de voal pe braț, căuta minușios decorul potrivit. Mă strigă de câteva ori până ce avui curajul să apar din dosul boschetului. Tremuram, el îmi întinse voalul, eu mă retrăsei iarăși, neputându-mi stăpâni jena. Îl rugai să atârne voalul de brațele crengilor, să-mi servească de paravan. El se supuse, legă de crengi voalul care atârna ca o perdea de rază, mă uitai pe furiș și îl găsii prea transparent. Îl rugai să suprapună încă un voal; ascultă, legă și voalul roz peste cel alb. Gata! Bătu din palme zorindu-mă... Apărui sfioasă, tremurând de îndrăzneala mea nesocotită. Felix mă privi și îmi dădu explicații ce atitudine să iau, apoi pictă. Mâna i-o vedeam agitată și grăbită, era inspirat. Îmi vorbea mereu, ce minune de efect nebănuit produc aceste voaluri, parcă de mister.

— Trebuie să te scobesc formal din lumina care se unește cu paloarea nudă a siluetei tale de silfidă, dragă Stella! Se confundă fondul cu motivul... decorul de ramuri se accentuează în negru, astfel subiectul se reliefează sugestiv... E greu să lupt cu lumina înăbușită de voaluri, aproape se cere o manieră nouă, va trebui să procedez ca vrăjitorii care știu să cheme lumina cu oglinzi fermecate. Așa! Pentru astăzi ajunge, mâine continuăm. Vrei, Stella?

— Maniera aceasta l-a ridicat, peste școala veche și banală, la rangul de geniu, întrerupse povestea Zeea.

— Auzisem de faima lui și eram mândră, știindu-mă vinovată de gloria care l-a încununat. Poate asta a contribuit în mare parte la conservarea chipului și amintirilor imprimate în sufletul meu. Ei, și să continuu, el mă rugă să continuăm cu ședințele.

— Nu știu dacă voi putea să-mi înfrâng conștiința așa des, îi răspunsei cu nehotărâre; mereu escapade nocturne vor lăsa de bănuț. Și ce va zice Ofelia, cum o să-mi scuz absența?

— Frate! de ce mai aduseși pe mironosița aceia hrănită cu ceară? Îți îngheață sângele în vine când te uiți la fața ei de sfântă bizantină.

Am căutat s-o apăr față de bârfelile nesocotite.

— E prietena mea cea mai distinsă, îi zic lui Felix; voi bărbații aveți un dispreț ipocrit față de tot ce-i inocent, Ofelia are un caracter și o subtilitate rară, o iubesc și nu mă pot lipsi de ea; mă întregește și mă fortifică! Îmi vine să cred că-i porți ranchiună, zisei plecând spre conac. Simții o neliniște. Ofica mă bănuiește de ipocrită, Felix. Situația plină de mistere mă compromite, va trebui să anunțăm logodna noastră, mâine la dejun în grabă. Felix se încurcă și mă rugă să mai tănuim, are mai mult farmec și ne lipsim de comentările blazate ale profanilor.

Ofica tăcea toată ziua, mă enerva; mai spre seară o luai cu mine în cameră și atât cât îmi permiteau puterile, cu conștiința încărcată, o privii în față, implorând-o. Ofica tăcea. Ucigătoare tăcere.

— Tăcerea ta mă acuză, Ofico!

— Simți nevoia să fii acuzată, Stella? răspunse ea tăcând.

— Vorbește-mi, Ofico! Ce vrei cu muțenia ta? Ai intenția să mă sperii, ești supărată? Spune-mi. Vorbește, Ofica mea scumpă, mă nenorocеști.

— Norocul umblă după tine, iar tu îl cauți orbește, Stella! Stella, ce păcat te paște?

— Ce zici, Ofico? Tu halucinezi! strigai, făcând un pas involuntar, depărtându-mă de ea.

— Bine că ți-ai dat seama din bună vreme să mă vezi și pe mine și să-mi ceri opiniile, altfel catastrofa era inevitabilă, îmi răspunse aproape plângând.

Am înțeles din tulburarea ei că ceva straniu mă amenință. Nu puteam cuprinde din partea cui.

— Vorbește, Ofico, vorbește, o rugai cu mâinile încleștate.

— Ascultă-mă, Stella, tu nu simți prăpastia spre care alergi? Iată încă o dovadă că dragostea orbește și întunecă rațiunea. Vezi, eu am înțeles din ziua în care am sosit că Lia îți va fi rivală. O, Stella, ce rol ingrat mi-a hărăzit destinul! Va trebui să-ți rup, cu mâna barbară, toate iluziile scumpe și frumoase.

— Spune, vorbește, Ofico, repede, repede, mă sufocă nesiguranța, o zorii, deși vedeam ce greu îi vine să-mi vorbească.

— Stai pe scaun, îmi zise ea cu glas icnit. Educația ta te-a ferit să cunoști lumea și ingratitudinea ei. Eu sunt mai pătrunzătoare prin intuiția care-mi este o particularitate moștenită de la mama, și mai realistă prin contactul cu

viața, nu cu latura frumoasă, ci cu reversul ei dur și infect. Tata îmi spunea adesea că am al treilea ochi; știam de copilă să disting binele de rău și autocontrolul în fiecare clipă, m-a obișnuit să discern din pleava zilei sămburele folositor. Deci biziue-te pe logica mea, bătrână cum îi ziceai adesea.

— Bine, Ofico, dar ce au de a face toate astea cu strigoii pe care îi vezi că se iau după mine? o întrerupsei enervată.

— O să vezi, fii cu răbdare; ca să afli un lucru trist sau neplăcut nicicând nu e prea târziu.

— Atunci taci, te rog, nu-mi mai spune nimic!

— Nu se poate! izbucni Ofelia, trebuie să te rețin de la drumul unde ai pornit și care duce fatal la o tragedie. Am luat-o pe Lia sub observație, făcându-i analiza severă a tuturor manifestărilor; am ajuns la concluzia că stăm sub ocrotirea unui demon...

— Ce ai zis? sării parcă mușcată de șarpe, simțind totodată un iatagan înfigându-se în trupul de spumă al iubirii mele. Și ce are a face Lia cu mine și cu noi? De unde neliniștea ta și monștrii cu care mă sperii?

— Stai! îmi zise aproape liniștită, eu așteptam din partea ta, și acum ca și în trecut, manifestări de sinceritate; or admiti și tu că în prezent m-ai lipsit și de sinceritatea ta și de consultații intime.

— Îmi faci reproșuri, Ofi?

— Nu, eu nu sunt ipocrită; dacă eram jignită în amorul propriu, firea mea francă nu căuta masca prefăcătoriei. Într-o seară când tu lipseai din societatea noastră, – ai făcut o mare imprudență, să nu fie cu supărare morala – eram în clar cu situația. Am ținut-o cu obiectivul de observație pe Lia; chipul ei îmi vorbea clar: „Stella are întâlnire cu Felix” și pe neobservate m-am ținut de ea toată seara. Ce crezi că a făcut? A pus spioni în urma ta! Și atunci m-am revoltat grozav și mi-am zis: trebuie să duc la bun sfârșit opera mea de detectiv.

— Și, vream să-i spun, cine te-a pus să faci pe scrupuloasa? dar înghiții fraza și o rugai să continue.

— Am aflat de logodna ta și de rostul plimbării pe lună.

— Cum? De unde? Nu se poate! Noi ne-am logodit în taină, iar Felix ținea să nu comunicăm încă logodna; replica mea fu grăbită și agitată.

— Abia acum îți spusei că făceam pe detectivul, răspunse Ofica, rugându-mă să-mi păstrez calmul.

— Ce e de făcut acum, cuminența mea?

— S-o urmărim metodic, o să ne cadă în cursă, oricât de șireată se ține.

— Așa-i omul de bună credință, o întrerupse Floriano.

— Mai mult fanatismul decât buna credință; ei i se părea că ajunge să urmărești o idee ca toate să-ți meargă din plin. Lipsa de inițiere în dedesubturile meschine ale însușirilor omenești îi aduse multe surprize neplăcute. O pândeam cu fantezia noastră biciuită pe Lia din toate unghiurile, comentând subiectiv aparențele trădătoare.

Eu mai continuasem să-i pozez lui Felix; acum o făceam din curiozitate și cu dorul de a mă ști văzută de ochii bănuitori ai mătușii; însă peste expansiunea tinereții pusei rezerva pazei, murind totodată de ciudă că nu mă puteam întreține cu Felix în neglijetul, degajat de preocupări cuminți, al tinereții. Lia ne anunță într-o zi că va pleca să facă o vizită la o prietenă din vecini. Felix păru abătut. Îl întrebai ce-i lipsește. O ușoară migrenă, răspunse el nervos; azi nu voi putea lucra, trebuie să mă retrag devreme, am nevoie de repaus.

Privirea îi fugea ca o minge, bătută probabil de conștiința încărcată. Ofica tăcea ca de obicei și își făcea reflexiile. După terminarea dîneului, eu zisei, mai mult înclinată spre Ofelia:

— Știi că nici eu nu mă simt bine? Hai să urcăm azi în cameră și să ne facem corespondența.

— Bine! zise Ofelia, o fi vremea să răspundem la scrisorile care s-au aglomerat.

Retragerea o făcurăm cu multă prudență. Văzurăm ivindu-se pe figura Liei o licărire de bucurie. Iar ochii lui Felix rămaseră fixați asupra mea, parcă voia să-mi zică: „nu fugi, rămâi... am nevoie de tine!” Privirea plină de implorare nevinovată s-a întipărit adânc în sufletul meu și abia atunci mi-am dat seama cât de mult îl iubesc și că aș dori să-l scot din ghearele mizeriei în care s-a scufundat. Inima îmi bătea, parcă alarmând judecata și sentimentul de ocrotire pentru cel care se prăbușește.

Așteptarăm să se potolească furnicarea servitorimii, continuă Stella; lăsarăm becurile aprinse, apoi plecarăm tiptil, tiptil, învelite cu broboade pe cap, lăsând numai ochii și nasul liber. Ofica procurase niște pelerine vechi, ne învăluirăm în ele. În partea nordică a parcului era un chioșc dichisit frumos, cu oglinzi, cu vase cochet gătite cu flori, proaspăt tăiate zilnic. Am intrat de câteva ori și mi s-a părut că simt parfumul Liei imprimat în atmosfera chioșcului. Mi-am dat numaidecât seama că Lia se reține cu multă plăcere, petrecând o parte din zi în acest colț ferit.

— Îmi repugnă scopul acestei plimbări, dar e nevoie, altfel demonul acesta ne trage pe sfoară, bătându-și joc de naivitatea noastră, șopti Ofelia.

— Ocolirăm căile principale și o apucarăm pe lângă zid pe niște poteci ascunse sub verdeață. Luna parcă ne rânjea a pagubă. Noi avansarăm cu sufletul strâns pe buze. Ofelia merse înainte, eu mă oprii, parcă auzeam voci

omenești; mă pitii sub ocrotirea unui pom, Ofelia procedă la fel. Vocile trecură; erau țărani cu saci pe umeri; se ciorovăiau gălăgios. Mai mersem dibuind până ce ajunserăm să vedem o dâră de lumină roșie ca o limbă de foc scoasă prin gura ferestrei. Ne speriarăm. Oprindu-ne, auzirăm un duo liric. Ramurile aplecate ascuseră cu discreție goliciunea faptei noastre. Auzirăm râsul felinei, insinuându-se în noapte ca rugina, urmându-i dialogul ucigător de optimism al tinereții noastre.

— Nu-mi place jocul acesta frivol, Lixi.

O recunoscuserăm, era Lia, stăpână pe farmecele otrăvitoare.

— Cum? Mândria ta îți dă voie să te compari cu vreo femeie? Nu te cunosc, păpușico, îi răspunse, cu glas schimbat și neauzit de nimeni, Felix. Vertebrele îmi înțepeniseră, iar pe ceafă simții strânsoarea de clește a durerii.

— Un bărbat când e prea galant la complimente ascunde ceva!

— Ascunde foamea după tine, tu vrăjitoare care știi să mi-o ațâți fără să mi-o potolești...

— Lixi! vorbele tale azi sunt lipsite de sinceritate; mi-o spune rațiunea și instinctul.

— Și dacă ți-aș spune că iubesc pe găsculița aceea, ți-aș vorbi pe plac?

Ofica mă prinse de mână, crezând că am să leșin; clipii din ochi înțelegând îngrijorarea ei.

— Nu, cu așa ceva urechile mele nu sunt obișnuite; dar aș vrea o atitudine mai bărbătească și mai convingătoare. Tonul face muzica, bănuiala e moartea sigură a dragostei... E departe să fiu încolțită de bănuială... cred că nu aștepti dovezi.

— Lasă, păpușico, viața noastră e parfum, să ne bucurăm cu frenezie de beția pasiunii!... De ce întârzie azi dezmiertarea ta? De ce picuri apă în vinul bucuriei?

— Când îți ating buzele, mi se pare că simt otrava sărutării de logodnă, rămasă în colțul gurii. Lixi, știi că gluma se întrece cu firea? Vreau otrava ochilor mei să ți-o mușc în suflet! Îmbrățișarea mea de astăzi va fi dansul Salomeei, Lixi! Prinde cupa cu nectarul vieții mele, asta-i vinul care a botezat toate extazele lumii; să bem, Lixi, clipa e a noastră!

Auzirăm clinchete de pahare, auzirăm, o, nu mai vreau să profanez povestirea cu trivialitatea faptei, auzirăm lupta cârnii într-un geamăt de bestie. Ofica cu chipul de stafie mă trase, repede, repede... scena n-o puturăm suporta. Ajunserăm cu genunchii frânți, tremurând ca după o baie de gheață în camera noastră. Eu sughițam mereu, Ofica mă potolea cu vorbe scumpe:

— Șterge-l, Stella mea! nu face să te frământă pentru el; așa-i viața, numai decepții!

Mă lungii pe sofa, cu fața îngropată în perne, și plânsei.

— Ce e de făcut? îi zisei Ofeliei.

— Stai puțin să chibzuiesc! și scoase de sub pelerină o cutie mică. O cunoscui. Ce vrei cu ea, Ofico?

— Las' pe mine, acum reculege-te, nu e timp de pierdut. Vino cu mine.

Mersei, cu voința aproape în letargie. O urmași ca un câine mușcat de șarpe. Mă trezii în camera Liei. Cum ajunsei acolo nici nu mai știu. Ofica se repezi la sertare, căută prin toate colțurile. Mă gândeam: Doamne ce o fi vrând Ofica? Găsi în fine veriga cu cheile; încercă la biroul Liei, una câte una; în fine o nimeri pe cea adevărată. Deschise sertarele, le trase; păreau căscate ca niște guri de fiară.

— Iat-o! strigă bucuroasă Ofica ci scoase o cutie cu un teanc de scrisori și un album. Mă aplecai spre Ofelia; îmi era și mie curiozitatea ațâțată și răsfoirăm împreună albumul, cu lăcomia omului flămând după adevăr. O, cât am regretat imprudența noastră! Mai bine era să fi rămas cu o singură descoperire, tristă și dureroasă, nu însă atât de gravă. Ce credeți că era în album?

Zeea clipi, ca o ființă neștiutoare, iar Floriano ridică umerii, cu ochii ațintiți spre Stella; povestea ei abia acum îi prinse interesul.

— Sigur va fi conținut ceva exotic, după cum am cunoscut și eu pe Cornelia, răspunse Floriano.

— Bine zici, părinte, numai unei femei exotice îi putea trăsni prin minte o bizarerie ca aceea.

— Și ce era? întrebă Floriano.

— Albumul conținea fotografiile cu descrierea timpului de dragoste a tuturor amanților Liei.

Floriano clipi încurcat; mușcându-și buzele puse timid întrebarea: Și?

— Îi trecurăm în revistă pe toți amanții Liei. Din notițele făcute cu precizie, aflară căruia cât timp i-a aparținut și cât a cheltuit ea sau cât apanaj a primit.

Stella își îndreptă privirea spre Floriano; el fu contrariat, se mișcă nervos pe scaun, pe când Stella tăcea și-și învârtea mătăniile ezitând.

— Vă produce durere amintirea? Nu continuați, vă rog, poate cu altă ocazie, zise Zeea, văzând-o pe Stella cercetând fața lui Floriano.

Floriano așteptă o clipă, apoi cu hotărâre bărbătească îi zise:

— Continuă, Stella! Vreau să-mi torni apă clară în paharul certitudinii mele; și eu am o pagină în acest album. Lațul de miere al acestei femei, curtezane fără marcă, mi-a strâns și mie gâtul, sufocându-mă.

— Da, părinte, știu. Erai alături de Franco Bianchi, de Leone Gaspardi, de Giuseppe Montenuovo, etc., etc.

— O, femeie șarpe! bănuisem eu că-și împarte darurile cu Bianchi, zise Floriano consternat. Eu o cerusem de nevastă; ea sări și mă îmbrățișă, zicându-mi: șiretule, de amant ești bun, de bărbat nu! Atunci, jignit în amorul propriu, am fugit, lăsând-o. Mi-am ales preoția, ca un refugiu de meschinăria vieții. Și totuși, i-am căzut în rețea mai târziu, când m-am convins că aproape toate femeile sunt ușoare. Cum puteam face altfel? Eram și eu om, cu mizeriile mele! N-am știut însă că port niște coarne respectabile și puse de mizerabilul acela de Bianchi, care-mi era adversar politic, scriind niște pamflete compromițătoare la adresa mea.

— Și ce s-a întâmplat mai departe? întrebă Zeea, cu ochii ei blânzi.

— Ofelia luă albumul, încuie sertarele, puse cheile la loc, netezind toate urmele trădătoare. În camera noastră leșinai. Ofica mă frecă cu apă de Colonia pe frunte, muștrându-mă pentru timpul pierdut cu mofturi.

— Trebuie să procedăm repede, fă-ți bagajele, Stella! Eu voi face o vizită în camera lui Felix și o ștergem imediat.

— Unde, Ofico?

— Las-o pe mine!

— Ce vrei la Felix?

— Nimic decât să-i pun albumul pe masă, să-i deschidem ochii nenorocitului aceluia, iar fonograful, pe care l-am luat cu noi să înregistreze scena din pavilion, va mărturisi despre cunoștința noastră asupra faptelor nesocotite ale amanților.

Ofelia dispăru, fără să mai pot comenta dacă procedează corect. Eram obișnuită să fiu la discreția ei. Strânsei în grabă lucrurile, le vărâi în geamantan și, pe când Ofelia se întoarse, fui gata.

— Încotro o luăm acum în cap de noapte, Ofico?

— Hai, nu mai zăbovi cu întrebările!

Mă prinse de braț, luarăm geamantanele și grăbirăm pe scări, ca două fantome. În grădină, spre marea mea surpriză, ne aștepta o mașină. Grăbirăm la o gară din vecinătate, acolo erau vehicule aeriene. Urcarăm repede și peste zece minute eram în Torino. Adresa o dase Ofelia pe cea de la pensionul nostru. Vasăzică îndărăt de unde plecasem cu o lună mai înainte, pline de entuziasm și optimism. Mater Emilia, ea era de serviciu, ne primi cu mirare.

— Ce vi s-a întâmplat, fetițelor? Sunteți parcă scăpate din pușcărie.

— Aproape așa-i, dragă Mater. Slavă ție, Doamne, că am scăpat tefere, zise Ofelia.

Ne primirăm celula veche și aci avurăm o scenă impresionantă. Ofica mă cuprinse în brațe și-și dădu curs liber emoțiilor strânse sub coșul pieptului. Acum era nevoie s-o încurajez eu. Nu-i găsii în grabă motivul izbucnirii sentimentale. La urmă, potolindu-se, mi-a spus că și ea îndurase o mare decepție. Iubise în taină un tânăr pe care-l văzuse în capela mănăstirii noastre. Nu știa cine e acel efeb de statură voinică, cu plete blonde; spre nenorocire, îl găsi în album și abia atunci află că se numește Floriano Luce.

— Adică eu, Stella?

— Da, părinte, erai tu în inima Ofeliei și în albumul Corneliiei.

— Ce coincidență, ce coincidență, izbucni Floriano și sări de pe scaun, frângându-și mâinile.

— Cum Ofica avea darul să-mi determine acțiunea, continuă Stella, e ușor de înțeles că ambele ne declararăm gata să primim rasa călugărească, scut contra tuturor atacurilor pe care ar fi încercat Lia să le pună la cale împotriva noastră. Ofica înclina demult pentru viața monahală. Dragostea îi dezlegă destinul. Ne călugărirăm, iar peste câțiva ani furăm trimise în Indii, ca misionare.

— Unde-i Ofelia acum? o întrebă Floriano, emoționat.

— Ofelia, Ofelia? Sărmana mea Ofelie... a murit de febră palustră, acum vreo cinci ani...

— Aveai o convingere creștină, soră, nu-i așa, altfel nu-ți alegeai rasa pentru o viață întreagă? o întrebă Zeea.

— Avusesem ceva, mai mult prin sugestiile Ofeliei și atât cât mi-au format-o prin educație călugărițele; convertirea mea s-a produs în urma zguduirii sufletești.

— Ca să ai o credință puternică trebuie să fi îndurat o durere mare.

— Cu toată infidelitatea lui Felix, mi se pare, îl iubeați încă, zise cu duioșie Zeea.

— Îl iubesc pentru tot restul vieții. Privirea lui cea din urmă a rămas răstignită alături de logodnicul nostru, Iisus Christos, pe pieptul meu. Mi-am schimbat felul de viață, am scormonit în adâncimile virgine ale solului meu sufletesc și am scos tezaurul, punându-l cu evlavie la picioarele lui Crist, unde mă așteptau cei săraci cu duhul și goi cu trupul. Viața de misionară e grea și plină de spini; i-am smuls unul câte unul cu degetele însângerate; astfel am ajuns să schimb dragostea pentru macii roșii ai plăcerii cu devotamentul pentru crinul alb al muceniei. Mi-am împlinit misiunea din necesitate sufletească, din convingere adâncă în confesiunea mea!

Zeea se ridică, se apropie de Stella, o îmbrățișă, sărutând-o pe frunte.

— O, cât te înțeleg, soră! Ce nobilă e pasiunea pentru alinarea durerilor. Continuă mai departe; sunt multe răni de vindecat!

*

— Scutură-ți sufletul, Zeea mea, de impresiile care te-au cuprins cu durere. Șterge, șterge orice urmă de suferință care n-are loc în lumea noastră! Credința nouă va răsări din muncă, nu din ignoranță. Sămânța creatoare e fecundată de avânt și de bucurie; fructul va fi fericirea eternă a întregii omeniri...

După un somn petrecut între frații îngeri, Luciglio se trezi, aducând iarăși soților mulțumirea, prin prezența lui fermecătoare.

Zeea își contempla copilul. Frumusețea lui strălucitoare alungă praful icoanei văzute în casa lui Darsen. Povestea mai stăruia în urechea Zeei doar ca un cântec vechi. Simțurile ei se concentraseră asupra vieții, create de puterea cosmică a iubirii. Judecata căuta să pătrundă cu lumina adevărului minunea operei sale. Credința nouă va naște din muncă, zise Marte și Zeea repeta fraza în gândul ei. Totul e o muncă fără sfârșit. Unde-i atunci repausul?

— În mulțumirea sufletului! îi răspunse Marte, auzind gândul Zeei. Atunci avem pe Dumnezeu alături de opera noastră, binecuvântarea lui e mulțumirea sufletului! Asta-i clipa de repaus! Pregătește-ți sufletul, Zeea, astăzi își trăiește lumea veche ziua cea din urmă.

Marte observă semnalul de înregistrare. Marius chema familia.

— Ce e, dragul meu? întrebă Zeea tulburată.

— Să mergem, Zeea, Marius anunță dorința tatălui de a ne vedea lângă el.

— Ah! sărmanul meu părinte! O fi suferind mult.

— Nu te speria, Zeea, suferința îi va fi alinată în curând.

— Presimți vreo catastrofă, Marte?

— Să mergem, Zeea, Luciglio va rămânea în grija doicei de metal.

*

Fidias, resemnat, zăcea în spital, sub îngrijirea devotată a savantului său fiu, Marius. Un acces de cord îl doborî fulgerător. Marius puse la contribuție toată arta medicinei, pentru salvarea veteranului. Dorea să-i lungească firul vieții măcar până la instalarea lumii noi. Dar toate fură zadarnice. Deznodământul se apropia inevitabil.

Zeea și Marte sosiră la căpătâiul muribundului. Fidias își păstră seninătatea obișnuită.

— Scumpul meu părinte, suferi?

— Nu, copiii mei, mă simt așa de bine și de ușor, parcă sunt fără materie. Faptele mele au venit albine la stup; zumzetul îl aud... un delir muzical. Marius, Zeea, veniți mai aproape și priviți și voi prin deschizătura aceia pe

care au rupt-o îngerii în bolta cerului... Uitați-vă să vedeți și să recunoașteți drumul pe unde plec acum... Drumul e presărat cu argint... și plouă... plouă flori... Roi de flori îmi scutură scânteii... drumul e moale... e cald... e ușor... ușor... u... șor...

*

Privirea de lapte, ațintită în neant, fu acoperită cu mâna de trandafir a Zeei. Marius îi umezi buzele cu un lichid înviorător, nu cumva să rămână o fărâma de durere în corpul de atlet al părintelui iubit. Marte avu grijă ca clipa monumentală să rămână imprimată, grăitoare posterității. Pacea se așternu cu zâmbet pe fața albă a lui Fidias. Copiii îl priviră cu regret și cu dragoste. Marte căută să învieze, cu privirea lui sugestivă, pe Zeea, să nu fie prinsă și zguduită de emoții inutile și otrăvitoare.

— Sufletul își va continua ruta lui, ca un astru, și de acum înainte. Faptele îi erau mari, memoria rămâne eternă. Adio, părinte creator de minuni, adio, Fidias! zise într-o clipă de reculegere Marte, fiul stelei, apreciind steaua Pământului.

Tot în aceeași zi, în același spital, în urma unui accident de explozie de la fabrica de alcool, muri Priboia.

El chemă pe Marius, rugându-l s-o anunțe pe Claudia, care se afla la Paris. Marius dădu ordin să se cheme la radiopost soții Capinelli. Răspunsul sosi, că soții sunt plecați în voiaj pe Coasta de Azur. Marius stăruie să-i cheme, dar toate fură în zadar. Niciun semn din partea soților, iar viața lui Priboia scădea vertiginos. Marius, văzând că nu mai e nimic de făcut, rămase lângă patul omului nenorocit. Priboia halucina, având aiureli fioroase. O chema pe Claudia și o blestema. Într-o clipă lucidă recunoscă pe Marius, îl rugă s-o ierte pe Claudia și ceru să-i fie transportat cadavrul în mausoleul cel nou, ridicat la Polul Nord. Pe Marius îl surprinse neplăcut această dorință; locurile erau rezervate pentru oamenii care au trăit și muncit pentru idealurile omenirii și cu alt trecut decât Priboia. Însă, odată cererea rostită, ce putea face Marius decât s-o accepte. Era vorba de liniștirea sufletului unui muribund.

Chinurile fizice i le potoli Marius, rămaseră cele sufletești, asupra cărora n-avu nicio putere. Pe fața lui Priboia rămase ca un stigmat întipărit zbuciumul și criza interioară. Și ca o ironie a sorții, cei doi Romani fură așezați în mausoleu alături, în locurile numerotate 1 și 2.

*

Tăciunii mai fumegau încă, ici colo câte o limbă roșie îmbucase suluri de piatră și grinzi. Bărne roase, ca niște brațe mutilate și leproase ieșite din

trupuri stâlcite, parcă implorau cerului amnistie. Mobile de jăratîc își etalară sclipiri de aur, iar cenușa, ca o mamă iertătoare, învelea cu anteriorul gri goliciunile stridente.

Focul se potolea mereu, lăsând scrisă pe fața pământului, ca o pagină de biblie enormă, istoria omenirii în urma cataclismului provocat.

Poporul a fost trecut prin selecționare: ceibotezați plecând cu casele-nave în stratosferă, iar pleava rămânând să isce focul îndărătnic, să șteargă urmele supărătoare și să schimbe infernul de până ieri în raiul de mâine.

Cerul părea stropit cu pete de cerneală, formând o dantelă de umbre cu desen capricios: lințoliul Terrei. Numai luminile licăreau ca un stol de scânteii zburătoare.

Mucenicii lumii noi preschimbară masa diformă de odinioară a Pământului într-o grădină feerică.

Aeronavele aterizară pe solul de flori și plușul ierbii, cu dragostea copilului pentru căminul natal.

Odată cu nivelarea Pământului, s-au luat măsuri pentru anihilarea curenților producători de cicloane. Vitregia Saharei se înfrânse, primenindu-i-se atmosfera artificial, cu ajutorul canalurilor și furtunilor improvizate prin curenții electrici. Îmblânzirea stihiilor naturii fu opera cea mai grea de realizat, reclamând studii și intuiție genială din partea specialiștilor. Era o întrecere virilă de spontaneitate creatoare.

Omul pătruns de spirit, omul pregătit prin convingerea matură și-a luat rolul cu demnitate, în celula idealei organizații, bazată pe principii adânc umane.

Altruismul, imboldul de a munci pentru interesul comun, a răsărit în suflute ca o floare miraculoasă. Un fanatism nou și viguros ocupă locul egoismului, maladie care a cangrenat și deformat spiritele atâtor milenii de-a-rândul...

O bucurie mișcătoare îmbrățișă inimile la reîntoarcere. Era învierea conștiință a vieții, care sfărâmasese cu luciditatea rațiunii tiparele vechi, mutilatoare de evoluție naturală.

Se cerea o nouă reformă lingvistică. Popoarele unite prin concepția de viață rațională simțiră nevoia de imitare și în grai. Propunerea lui Marte să se adopte limba Marțienilor fu primită cu entuziasm. Limba nouă, scurtă, concisă și expresivă avea darul de a exprima, prin muzicalitatea-i particulară, toată gama sentimentelor.

*

Ziua, jună diafană, urca pe culmea de aur, cu șorțul de lumină sufulcat la brâu, treptele învelite cu purpură. Îngenunche. Pletele-i de foc scuturau

pulbere incandescentă. Prinse cu mâna de sîdef nourul de spumă, ca un burete și șterse impuritățile nopții de pe geamul albastru, prins în cadrul de argint al orizontului... Buretele se îmbibase cu praful indecenței și fu stors cu ciudă fulgerătoare, lăsând să cadă pe văzduhul moleșit leșia purificatoare.

Jos pe Terra cu înfățișarea înnoită, palpitația ritmică zvâcnește seducătoare; e marșul muncii, cântat cu frenezie de metalul pus în serviciul umanității. Roți de oțel fac viraje amețitoare; brațe puternice ridică fără surmenare blocuri grele; guri de foc scuipe jar, iar suluri cu neteziri de oglinzi execută sprintene valsuri pe pântecul materiei incandescente... Supunerea de sclav a materiei, asprimile netezite cu îndemănare de rațiunea omului colaborează până la identificarea naturii cu omul.

Nu-i risipă de energie, nu-i ucidere fără socoteală a timpului. Mecanismul muncii corespunde fizicului.

Pe platforme uriașe, zidite cu prevedere pentru toate urgiile vremii, din materii neinflamabile, cu vid despărțitor și izolator, se construiește fabrici, ateliere și case pentru scopuri sociale. Produsul muncii nu era efemer; cutii speciale cu pereții indestructibili, asigurați și prin stratul zidului, păstrau valorile, executate cu fanatism de mâinile muncitoare, pentru posteritate.

Lumea mecanismului zburător își găsi rostul.

— Cum te simți, frate Antonio?

— Admirabil, frate Basilio! Am senzația că plutesc. Observi tu, frate, carnea noastră și epiderma nu mai au evaporarea urât mirositoare de până acum.

— De sine se înțelege, frate Antonio; în timpul când eram closete ambulante, nu e de mirare că se țineau paraziții orbiș de noi. E de neînchipuit cât a suferit omul. Amețesc numai gândindu-mă la ce ascensiune ajunserăm, parcă peste noapte.

— De multe ori simt și eu nevoia să-mi pipăi membrele, să simt că-i aveau minunea. Adesea mi se pare un vis frumos și mi-e teamă de trezire. Și instinctul s-a subtilizat, nu mai vorbesc de firea care și-a pierdut toate însușirile vechi. Am un flux de bunătate în suflet de parcă vrea să se reverse!

— Și bucuria s-a cristalizat, emoțiile frumoase și nobile se succed instantanee, iar calmul, pacea internă, e ca un soare în suflet: luminează și încălzește.

— Încrederea în puterile tale crește din clipă în clipă, numai privind în jurul tău și văzând opera magistrală, ieșită din chibzuiala omului. Uite, aici suntem numai doi și munca noastră, fără zor și surmenaj, echivalează cu munca de ieri a sute de brațe chinuite, zorite, ca apoi la urmă bietul muncitor să iasă gol, flămând, demoralizat, abrutizat din fabrică și să se retragă într-un cămin întreținut neigienic și să-și expună bietul trup ostenit

haitei de paraziți, ca să nuntească bestial pe spinarea lui roasă și altfel de mizerie.

— Țștia au fost părinții noștri, ățștia eram și noi, dacă visul marelui vizionar, Fideas, nu devenea realitate!

— Frate Basilio, te rog citește comanda luminoasă cu indicații trimise de la centrală.

— Asculți, Antonio?

— Sunt atent.

— Una, două... trei: Ridicați macaralele!

— Gata!

— Una, două... trei: Dirijați formele la ușa furnalului!

— Gata!

Uriașa gură de foc improșcă văpaia spumoasă în forme suple. Abia în câteva clipe toate plecară, ca niște țigări de foi aprinse și vârâte în guri de fier. Furtuni cu vapori paralizară căldura izbucnită în urma aurului topit.

Un sunet invizibil le ordonă repaus. Antonio și Basilio intrară în cabina cu dușuri, își reînviară corpul, în timp ce muzica le încânta sufletul.

— Singur controlul gândirii și al vorbelor e ceva cu care te-mbraci mai greu, din toată reforma noastră ideală.

— Să nu crezi, frate Basilio. Trebuie să te obișnuiești că toate acțiunile și vorbele tale sunt înregistrate, sunt controlabile și vizibile. Pentru disciplina sufletului nici că s-ar putea un mijloc mai puternic.

— Și religiile de până acum, toate au recurs la acest mijloc, dar omul a fost mereu ingrat: ceea ce n-a văzut n-a crezut, confirmă Antonio.

— Cât e de educativ să-ți faci mereu priviri retrospective. Cu timpul, judecata se formează și tu singur ai posibilitatea să-ți formezi caracterul.

— La formarea caracterului mai contribuie dozajul de minerale și compoziția serului injectat.

— Asta-l privește pe nașul-doctor. El ne analizează compoziția organică și funcțiunea glandelor și el formează, după necesitatea statului nostru, indivizii și caracterele.

— Ah! ce măreț e, frate Antonio, să trăiești în deplină siguranță. Ce ucigătoare de suflet a fost până ieri goana nebună după o bucată de pâine, după un locșor să-ți întinzi oasele. În familie și în dragoste, groaznicele decepții și drame cât n-au frământat sufletele obidite...

— Când oficiezi cununia, frate Basilio? Ce pereche potrivită ți-a sortit stăpâna iubită, președinta Zeea!

— Mi se pare odată se va celebra a noastră cu a celorlalte 99 de perechi, răspunse, cu ochii strălucitori, Basilio.

— Asistentă va fi toată suflarea întregii noastre societăți cooperative, îl ferici Antonio.

— Nu e mai bine așa, frate Antonio, să treacă soții prin analiza comisiei de experți? Așa cred și eu că vei avea o tovarășă potrivită firii și caracterului tău, nu ca pe vremuri, când întâmplarea îți amesteca, cu cel mai capricios hazard, cărțile și erai silit să-ți duci viața însărcinată cu încă o povară, adesea insuportabilă, sau să-ți schimbi tovarășele, cum ți-ai schimba cămășile de noapte.

— În felul acesta, adăugă Antonio, și iubirea urmează ca ceva firesc, potrivindu-se prin calcule precise ce se atrage și ce se respinge.

Semnalul fu auzit, ca o comandă dulce, de cei care și-au destins pentru câteva clipe încordarea creierului, fixată pe munca cu răspundere.

— Știi, Antonio, când mă apropii de locul meu, alături de mașina asta frumoasă, simt o evlavie și-mi ador roțile harnice, șuruburile care strâng energia metalului, ca niște gânduri care disciplinează firea.

— Le iubești, Basilio, fiindcă produsul fiecărei clipe e copilul mâinilor noastre. Și ce își iubește omul mai presus de toate decât opera sa, fie materială, fie spirituală! Divină este creația noastră, zise cu elan Antonio, aplecându-se cu luare-aminte asupra voltmetrului.

— Ai terminat coronița de flori, soră Gelina?

— Mai am doar s-o închei și o sută așteaptă, cu o întrecere luxoasă de culori, pline de verva tinereții, ziua botezului, răspunse Iulia, o fată brună și voinică.

— Va ieși din comun ziua de mâine!

— Ca toate manifestările lumii noi. Simplitatea și sinceritatea ridică valoarea originalității. Cămășuțele au trecut prin numerotare?

— Da, stau pachete, pachete, cu etichetele fiecărei familii. Aștept ordinul de la centrală să le pun în cutia de expediție. Știi, soră Iulia, aș avea plăcerea să-i fac eu aparte o cămășuță brodată și garnisită cu fundulițe, una așa gigea pentru Luciglio; nici c-am văzut vreodată un înger mai frumos!

— Nu-i voie, soră Gelina! Președinta noastră nu se distinge prin niciun semn exterior de noi toate câte suntem membrele cooperativei... Parcă ea ar fi mama omenirii!

— Adevăr grăiești, soră bună; ori nu prin ea s-a dezlegat punga cu gunoi întâia oară? Îți dai seama ce sarcină mare s-a luat de pe umerii noștri? Ce eram noi dacă nu eternele vestale, ațâțătoarele cu diferite mijloace ale foamei pământești, a focului care a mistuit toată truda mâinilor însângerate?

— Organizația separată a clasei feminine a fost la timp venită.

— Femeile, în secolul din urmă, se luau la întrecere cu bărbații prin acte morale și imorale. Era regretabilă expunerea fără jenă a calităților neselectionate, din partea ambelor sexe. Fii atentă, Iulia, semnalele luminoase aduc ordinul centralei!

— L-am și executat, îți mulțumesc, soră Gelina.

— Erau mereu conflicte între sexe, în urma diferențierii firii, caracterului și educației. Știi, soră Iulia, găsesc extraordinar de cuminte întocmit programul educației copiilor. Mă gândesc la era trecută, când pentru toate meseriile și împlinirea anumitor funcțiuni se cerea pregătire și clasificare riguroasă, pe când ca să fie cineva soție și mamă n-avea nevoie de nicio pregătire specială. Ignorarea fără rușine a misiunilor acestora a produs haosul de până ieri al vieții sociale și familiare.

— Cum ți se pare viața în ansamblu privită, Gelina? deși întrebarea nu-i la locul ei pusă. Ar fi o judecată prematură să tragem de acum concluzia faptelor săvârșite abia în zorile unei societăți.

— Cu toate astea, ziua bună se cunoaște de dimineață. Odată ce avem un ideal, își are și viața rostul ei bine stabilit. Singură râvna pentru perfecțiune va conduce sufletele cu mai multă tenacitate ca până acum.

— Suntem însă departe de perfecțiunea adevărată.

— Ce alt scop avem decât s-o căutăm, dragă Iulia, deși, câtă vreme la naștere ni se împarte și biletul cu numărul locului în mausoleul de la Pol, nu vom putea atinge desăvârșirea.

— Să n-o iei așa, Gelino! Oricât de frumoasă e ziua și nenumărate plăcerile spiritului, totuși ajungi spre seară, când stelele își vâă ochii de argint prin perdeaua de catifea, de un albastru parcă otrăvit, iar soarele își lasă sărutarea ca o pecete portocalie pe fruntea zilei, să părăsești acest peisaj fermecător și să simți nostalgia somnului, aducătorul de energie nouă și destindere totală. Eu astfel consider și somnul morții: un timp aducător de noi energii pentru spiritul extenuat.

— Nu, Iulia, eu sunt de părere contrară. Extenuarea, surmenajul, deși acum s-au redus mult, existența lor dovedește totuși lipsa perfecțiunii. Puterea spiritului trebuie să domine materia, unindu-se pentru eternitate cu forma ei perfectă. Somnul unei nopți va trebui să înlocuiască somnul morții. Viața rezistă timpului în germenul minuscul; de ce n-ar rezista etern într-o formă care și-a făcut evoluția cu ajutorul acestui spirit de esență divină?

— Trăind și continuând viața în condițiile științei adevărate, vom ajunge să dezbrăcăm una câte una din însușirile pământești, spiritualizând toată compoziția materială a fizicului nostru.

— Vrei să zici că vom fi o metaforă sonoră, sau ca soarele, numai un ochi, un trup de lumină, răspunse Gelina isprăvindu-și lucrul.

— Să mergem în cabină, semnalul muzical ne invită la clipele de repaus, zise Iulia.

*

Înălțimea era amețitoare și prăpăstioasă, urcarea grea și anevoioasă. Stâncile, ca niște pumni de giganti, strângeau duritatea energetică a pământului.

Fiorduri de granit își ridicau frunți tăioase, sfâșiiind zenitul, ca niște aripi de aquilă uriașă. Ochiul de cer și de mare era prins în câte o deschizătură, brutal scobită de urgia timpului. Stânca grăia, stânca era utrenia rostită prin răbdare Cosmosului.

Floriano și Stella di Serra străbăteau desișurile negre, într-o pădure de stânci monumentale.

Misiunea lor era de a scotoci, prin toate cutele Pământului, fărâmițe din materialul uman, risipite prin locuri tănuite.

Mijloacele confortabile ale tehnicii nu puteau străbate cu ușurință capriciile stâncoase, rămase încă intacte. Ei călcau cu luare-aminte trepte meschin dăltuite, în templul etern al naturii creatoare.

— Privește, Floriano, terasele acestea de piatră parcă sunt niște altare păgâne și uite cum se scurge izvorul, ca un argint viu, prăvălindu-se cu soarele prins în curcubee fluide. Uite și viața cum se înfige verde în solul cremene; e o podoabă pusă în taină de mâini îngerești. Stăruința mușchilor, ca un pluș inimitabil, mă impresionează. Vezi, Floriano, ce mare pedagog ne este natura!

— Da, Stella, e mare pedagog și totuși noi am deviat, deformându-ne și fizicul și spiritul. Stâncile sunt aici aproape de cer, la locul lor. Odată ce noi le-am rostogolit, tulburându-le contemplarea eternă a infinitului, zidindu-le în temple, ele s-au răzbunat, au supt sângele omului care și-a făcut și adăpost din umbra lor pietroasă.

— Înfige bine cangea de fier în creasta aceia, Stella, altfel îți pierzi echilibrul.

— Am s-o înfig, și așa echilibrul nostru e numai o iluzie, călcând vârtos pe teren moale. Ei, Floriano, ce greu e să fii paraclisierul care stinge luminile după o vecernie cântată fals!

— Eu bine văd că am bătut cânepă în urzeală de mătasă. Ce-mi mai rămâne de făcut decât s-o pun covor sub picioarele de îngeri, de parcă nici n-ating pământul, ale generației noi.

— Tu nu vezi, Floriano, ce adevăr ai spus, făcând o compoziție de stil. Nu sunt locatarii văzduhului oamenii de azi?

— Stella, prinde mai vârtos cangea; eu amețesc uitându-mă cum atârni ca un fluture pe peretele prăpăstios. Mi se pare mie că ne alegem cu o pagină romantică din toată excursia noastră...

— Ce zici, Floriano? Unde crezi tu să găsești prin văgăunele astea pui de om?

— Uite, nici nu sunt prea departe; vezi, colo la cotitura aceia, răsare floarea de munte a fumului; acolo sunt oameni. Dar unde au rămas cercetașii noștri, nu s-au rătăcit cumva?

— Nu, Floriano, iată-i, vezi, apare câte un cap ca niște bulgări strălucitori, sunt ei. Va fi bine să ne controlăm aparatul electric, poate să fie bandiți sau canibali și parcă o să-i văd paralizați și tremurați de puterea invizibilă a curenților. Mai stai, Floriano, să admirăm panorama nemaivăzută de feerii și să-i așteptăm să apară cu toții, sărmanii cercetași.

— Frumusețea incomparabilă a acestui peisaj, să-ți spun sincer, Stella, mă răscolește, devin sentimental și nu-i admis în misiunea noastră să-și vâre dracul coada!

— Ești uneori așa drastic, Floriano, încât parcă regret plecarea și tovărășia ta! Eu simt o pace în suflet, contemplând frumusețea

binecuvântată a naturii. Găsesc că e un sacrilegiu și numai devierea gândului de la acest tablou, fără amestecul sentimentului prin prăpăstiile păcatului.

— Nu fii ipocrită, Stella. Nările tale se dilată senzual, iar buzele parcă îmbie nectarul, ca floarea în legănarea răscolitoare de parfum a vântului. Ce mai avem de pierdut, Stella? Misiunea de apostol merge alături de pericol și bucurie. De ce n-am profita să ne mai înflorim zilele câte le avem? Cortina se lasă o dată, ori joc dramă, ori comedie.

— Nu, Floriano, ar trebui să mă simt jignită de nesimțirea ta; îți știu inima bună, sunt un caracter slab și asta-ți scuză lipsa de politeță. Tu nu-ți prețuiești viața la justa ei valoare! Iar cât privește convertirea mea, argumentele aduse se sfarmă ca valurile mării. Eu n-am să tămâiez altarele lui Eros niciodată! Nările mi se dilată de emoțiile interne, provocate de mirajul fenomenelor naturii. Vezi razele, ca miriade minuscule scântei; în fiecare e o fărâmă din sufletul meu; cu vioiciunea strălucirii mă risipesc pe mare, adorând magica putere a soarelui. Vezi fâșia aceia culcată pe apă? E ca o pană de argint viu, iar mișcarea valurilor stă încremenită într-o sculpturală unduire. Ți se pare un câmp de oțel moale peste care a pășit Dumnezeu, lăsându-și urmele albastru întipărite. Poate am venerat mai fanatic tablourile sculptate de toate anotimpurile decât icoana Născătoarei și a Fiului ei, Mântuitorul nostru.

— Te scapă împrejurarea colaborării noastre, altfel s-o știi, Stella, cuceririle la femei se ajung cu fapta și nu cu argumente, ți-o spun din experiență.

— O, Floriano, ești un satir! Ce vasăzică omul lipsit de ideal!

— Nu-i asta, Stella, e firea care pune stăpânire pe simțurile noastre.

— Dă-mi voie să rostesc o rugăciune pentru liniștirea sufletului meu...

...Stella, ridicându-și ochii, nu mai văzu pe Floriano, dar i se păru că aude mugetul sugrumat al stâncii. Se ridică speriată, făcu un pas. Stânca își întindea braț de piatră spre mare; alta se ridică ca o insulă fără stăpân. Jos în apa de cleștar se născu un inel... inelul se-nchide cu altul și altele jucară pe unda moale, ca o poală prinsă într-un vârtej de beție. Stella rămase cu respirația înghețată pe buze, privind gura de inele care înghiți, într-o pace înfiorătoare, pe Floriano.

Stella își smulse șiragul de mătăanii de la cingătoare, sărută crucea și o azvârli, din înălțimea de azur, în urma fluidă a fostului misionar. Șiragul de chihlimbar făcu viraje străpunse de razele soarelui; păru ca o cunună de foc, trasă de crucea de aur spre fundul albastru și tăinuitor.

Stella îngenunche pe lespedea care mai reținea ceva din dogoarea unui om mistuit de focul sângelui rebel. Rugăciunea fu simțită, fiind convinsă de puterea-i miraculoasă:

— *Pater noster qui es in coelis... et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos a malo, Amen...* sună clar în vibrarea eterului virgin. Stâncile se îmbibară cu fragmentele rostite în tremur sufletesc. Verbul pătrunse în ochiurile de piatră, culmea superbă cuminecându-se cu mirul rugăciunii...

*

Zeea se trezi. Cineva ciocănea. Sunt bățile inimii? Nu. Sunt potolite. Floarea ochilor bău roua sărutărilor albe. Cap închis în purpură, tu mă chemi? Culoare întrupată în minune, tu mă-nfiori? Zeea, grea de miresme, părăsi patul alb. Trezirea se prosternă germenului zilei.

— Coasta mea, ruptă din stea, vino! aurora te cheamă. Vino, Marte, mirajul e desăvârșit! Uite... uite, vezi colo la răsărit, o pasăre enormă zidită din mărgele de rouă? Mărgea cu mărgea cuprinde sori împrăștiatori de curcubee... Unde-i gâtul?... Iată-! Arcul născut din perfecțiune și-a vârat cioc de lumină în strălucirea nemărginirii. Aiurează firea, Marte!... Vedenia se însenină cu focuri vii. Marte, lumina mea! Deschide poarta mirajului să mi se întoarcă porumbelul sufletului, cu ramurile adevărului...

— Soție candidă! Pasărea cu trup de mărgele e pasărea vieții omenirii de odinioară. Mărgeaua lacrimilor poartă raze de sulți din durerile trăite. Purpura văzută în joc de culori sunt picăturile de sânge nevinovat vărsate. Arcul e drumul care a suit culmile biruinței și bând se înnoiește din mâna lui Dumnezeu, cu adâncimi de izvoare.

— Nu cumva e porumbelul duhului sfânt?

— Nu. E pasărea Phoenix, răsărită din propria-i cenușă! E zbuciumul omenirii... e munca!

— O, Marte! Glasul tău a sunat în timp, ca o trâmbiță de arhanghel, gândul a răsărit în floare; ogorul te-a proslăvit, dând strălucirii tale fructul iubirii!

— Mana sufletului meu reînnoit, primește tovarășia strângerii de mână, plec, datoria mă cheamă.

— Du-te, nimbul iubirii mele te va împrejmuî!...

...— Ce faci sora mea? O, ce schimbată ești!... Zeea, figura ta e ca icoanele sfinte cu patină din polenul miresmei. Ochii par ca jarul pe gura cădelniței spiritului, iar privirea răspândește fum de ambră... O, sora mea... tu întruchipezi minunea secolului. Ce putere te-a fermecat, transfigurându-te?

— Iată izvorul farmecului meu! Privește leagănul unde mă reînnoiesc ca o poveste fără sfârșit. Iubire și copil, muncă și nădejde, o, voi zâne răspânditoare de har ceresc, fiți binecuvântate!

— Mă înfioară belșugul grădinii tale, tu regina reginelor, sora mea!

Bucură-te de roadele zbuciumului tău, avântul sufletului îți aduce elanul: adiere mângâietoare în spasmul ideilor cucernice...

...— Poporul tău îndărătnic nu-i cu supunere, frate chinuit?

— Nu, soră, munca e grea și lungă. Cine vrea să renunțe la zdreanța vieții, sfârtecătă de pasiuni meschine? Botezul vine ca o mântuire. Cei excluși poartă revolta și nesupunerea.

— O, și mulți sunt cei de stânga, frate iubit!

— Vom învinge și rezistența lor, cu răbdare, doar e vorba numai de o singură generație și de progenitura ei, pe care vrem s-o împiedecăm. Am venit să te iau, Zeea!

— Unde, Marius?

— La trecut, la rădăcina existenței noastre... Azi se împlinește anul de la moartea tatălui, să mergem să-l vedem. Astă-noapte somnul mă ocolea, am avut timp să revizui trecutul. M-a apucat o nostalgie să fiu în apropierea lui... o fi vreo necesitate a sufletului?

— Ceva te neliniștește, frate? Gândul morții e copilul melancoliei. Fii tare, nu-i zid care să nu cadă când ideea îl ciocănește! Cu ce ai venit, Marius?

— Racheta ne așteaptă pe terasă.

Mausoleul, ca un templu pentru relicve, sta pe câmpul alb: coroană de metal, încins cu un chenar, încrustat cu alfabetul de culori. Limbi de lumini colorate parcă își potoleau focul pe zăpada cu cristale radiatoare de minune rece. Frigul îmbrățișase mut, cu brațe glaciale, imperiul păcii. Liniștea, gătită în alb, prăznuia la masa veșniciei. Mausoleul, cetatea morților în puterea gerului, era ca un labirint cu imense culoare. Bure de sticlă groasă acopereau corpul neînsuflit, la ale cărui picioare stătea o cutie din materie indestructibilă, cuprinzând istoria răposatului de la naștere până la moarte: filmele vorbitoare îl ținutau pe om ca un ochi de controlor neobosit.

Pe plăci albe, numerele negre așteptau cu răbdare glacială sosirea avutului, asupra căruia vor veghea ca niște paznici, afirmând nemurirea.

Frigorifere speciale reduceau temperatura la 80° minus, un mijloc favorabil pentru conservarea cadavrelor, lăsate vizibile prin bura de sticlă.

Când sosi Zeea cu Marius, lumina boreală ardea ca o candelă cerească deasupra mausoleului. Fumul de miresme se ridică, voal de doliu peste vecernia albă.

Marius aprobă în sinea lui necesitatea împingerii cadavrelor până la marginea Pământului. În corpul viu al lumii n-are ce căuta cadavrul.

Ajunseră tăcuți la celulele ocupate de numerele 1 și 2. Parcă destinul lumii a voit să pună alături pe aceste personaje marcante, ca simbol de afirmare și negație a binelui.

Coridorul de marmură albă al mausoleului primi pașii vizitatorilor, multiplicându-i în ecouri răscolitoare de liniști... Zeea înainta cu mers potolit, Marius urmând-o îngândurat.

La o cotitură, între burele de sticlă, i se păru lui Marius că șerpuiește o vietate. Se opri; Zeea fu atentă, îl privi cu mirare pe Marius, își îndreptă și ea ochii spre punctul spre care privirea fratelui rămăsese ațintită... Iată, o siluetă neagră urca pe o bură. Un păr roșu, ca o torță, fâlfâia pe talia agitată. Umbra se ridică cu furie; două brațe albe ca două săbii se înfingeau amenințătoare spre cupolă...

— Ha... Ha... ha, ha... sună și răsună sinistru râsul isteric de fiară încolțită. Râsul șerpuia printre mormanele de sticlă, se încolăcea cu iuțeală de reptilă, se izbea de pereți și cobora frenetic spre cei doi, încremeniți de surpriza noutății, lingându-i ca o bestie hidoasă.

— Ha... ha... ha... ha, ha, se repetă râsul funest.

Zeea se apropie de Marius, el o prinse cu energie de braț.

Stafia căscă gura și spume se împrășcau, ca o cascadă epileptică.

— Vi-e frică... ce? Ha... ha, ha... nebunilor ce sunteți! Răul n-o să-l stârpiți niciodată!... nu!... nu!... nu!... Eu sunt mama lui!... eu îl cresc cu sângele meu...

în ciuda voastră, Zeea și Marius! În ciuda lumii întregi, care crede că a călcat pe capul șarpelui meu!... Nu! Ha... ha, ha... nu!... nu!... Răul va dăinui prin mine și prin poporul meu!... ha, ha!... va crește... va triumfa... ha, ha... ha! Împărăția mea e puternică, e mare și puternică... ha, ha, ha, ha...

— A înnebunit, șopti Zeea.

Marius încercă să se apropie de vedenie; ea dispăru ca o flacără de pucioasă, lăsând în urmă-i ecoul puternic care se spori într-o învălmășeală de sunete, ca o arie sinistră pentru un dans macabru.

— A înnebunit, replică Marius.

— Să mergem!

— Nu. Trebuie să-l vedem pe tata... n-ai teamă, nu ne atacă aici; n-are curajul să se apropie de relicva tatălui nostru.

Îngenuncheară solemn pe scara de plus, așezată în față, la picioarele tatălui; îl priviră cu duioșie și pietate.

Colțul gurii păstra încă ultimul surâs; copiii îl văzură înflorind și culeseră, înfrigați, sublimul zâmbet în destinderea sufletului...

Marius scoase albumul, punându-și autografele alături, ca două semne oculte pentru lumea dispărută.

Plecară, aruncând o privire, ca o pomană, pe sarcul lui Priboia. Rânjetul omului neîmpăcat cu sine le-o respinse.

Ei luaseră în suflet, la reîntoarcere, numai chipul cu încremenirea zâmbetului luminos. Spectrul de fantomă neagră al Claudiei se irosi ca funinginea în vârtej de ciclon.

Drumul îl parcurseră în tăcere, doar fruntea lui Marius grăia expresivă. Îndârjirea cu care-și ridica spontan capul, învăluit cu negura părului, purta întipărit arhaic jurământul omului răzvrătit.

Zeea îi strânse mâna la despărțire. Cu pătrundere, ochii ei stăruiau la întrebarea: Ce e de făcut?

Marius răspunse cu densitatea gravă a granitului:

— *Laboremus!*